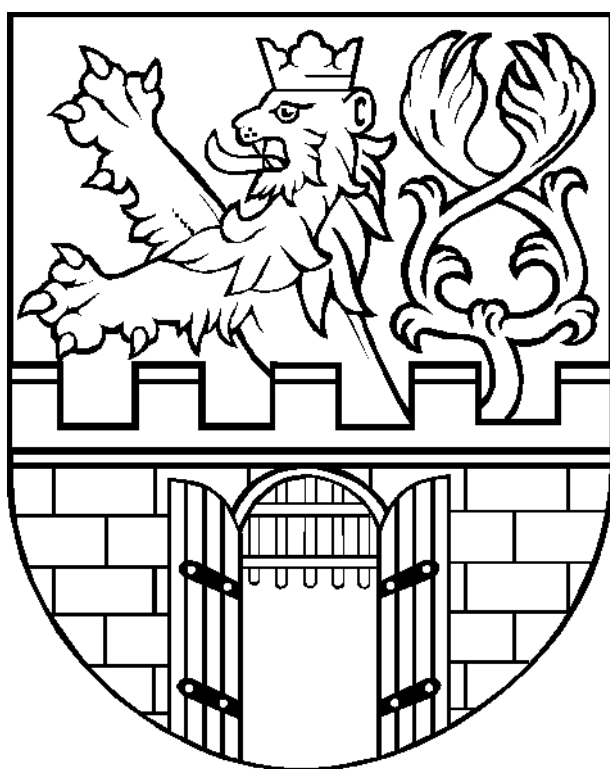

**KRONIKA MĚST
A**

LITOMĚŘIC

1998

K r o n i k a m ě s t a

L i t o m ě ř i c

1 9 9 8

Kronikářem města zůstává samostatný odborný pracovník Okresního vlastivědného muzea Litoměřice

Oldřich DOSKOČIL

Do Nového roku se vstupuje radostně. Zda to bylo možné i letos? Týdeník litoměřického regionu "České noviny" (roč. 1, č.1, z 9. ledna, cena 5, 50 Kč) přinesl následující sloupek "A bude líp...?": Jak zatíží vaše rodinné peněženky zdražení energií a nájmu v roce 1998 můžete si porovnat podle následujícího přehledu:

V lednu podraží elektřina a plyn o 16. %, pevná paliva asi o 20 %, teplo o 4 až 40 %. Kromě toho podraží dálniční známka o 100 %. Podraží benzín, nafta, pivo, 40-ti % lihovina.

V únoru zdraží povinné ručení aut.

V dubnu poplatky za telefonní impuls.

V červnu jízdné českých drah o 17 %.

V červenci ještě nájmy v průměru o 27 %,
elektřina asi o 43 %,

plyn o 27 %.

Průměrná reálná mzda podle vládní prognóz v roce 1998 poklesne asi o půl procenta bodu. Podle Českého statistického úřadu je růst reálných mezd optimističtější - o 0,9 až 1,8 %. Špatné to bude s důchody, kde rozpočet vůbec nepočítá s jejich zvyšováním (v rozpočtu na to nejsou peníze)

- 1 -

HLAVNÍ UDÁLOSTI ROKU 1998

L E D E N

2. ledna prezident Havel jmenoval novou vládu premiéra Josefa Tošovského; V úterý 6. ledna byl před parlamentem zatčen a vzat do vazby poslanec, předseda republikánské strany (SPR - RSČ) PhDr. Sládek; 17. ledna v Litomyšli signatáři názorové platformy ODS schválili přeměnu v politickou stranu Unii svobody. Předsedou US byl zvolen Jan Ruml; V úterý 20. ledna byl opět zvolen prezidentem republiky Václav Havel. Prošel až ve druhém kole o jeden hlas a to díky předsedovi republikánů Sládkovi, který byl ve vazbě. Poslanci se usnesli, že hlasovat mohou pouze přítomní. Kuriozita byla v tom, že Sládek byl jedním ze tří kandidátů na prezidenta. To opravdu může být jen v ČR, aby jeden z kandidátů na prezidenta byl ve vazbě. Na druhý den po volbě byl pak Sládek propuštěn z vazby, protože soud ho osvobodil; Ve středu 29. ledna byla vyslovena parlamentem i sněmovnou důvěra Tošovského vládě, která povede zemi k předčasným parlamentním volbám v červnu tohoto roku.

Ú N O R

Po volbě prezidenta podali republikáni stížnost k Ústavnímu soudu o neplatnosti volby prezidenta vzhledem k zadržení jejich předsedy Sládka. Prezident prošel až ve druhém kole a to pouze o jeden hlas. Sládek byl propuštěn z vazby hned na druhý den po volbě a to jako nevinný. Jeho hlas by tedy zapříčinil, že by prezident neprošel ani v kole druhém. Ústavní soud však 4. února stížnost republikánů zamítl a uznal volbu Havla za legitimní; 12. února V. Havel přijat do Ústřední vojenské nemocnice s horečkami, způsobenými virovým onemocněním. Z nemocnice propuštěn 22. února; 13. února ODA (Občanská demokratická aliance) zveřejnila tři sponzory ukryté za nastrčenou firmou TMC z Panenských ostrovů: Philip Moriss, PPF a Vítkovice. Bývalého výkonného místopředsedu ODS Libora Nováka obvinila policie z trestného činu kráčení daně; 16. února ministr životního prostředí Jiří Skalický nabídl rezignaci kvůli nejasnostem ve financování ODA. Předseda ČSSD Miloš Zeman oznámil jména dosud utajovaných sponzorů, kteří straně věnovali asi milión Kč: britská Westminsterská nadace, švédská Nadace Olafa Palmeho a nizozemská Nadace Alfreda Mosera; Havel jmenoval novým ministrem životního prostředí Martina Bursíka.

B Ř E Z E N

26. března vstoupily do stávkové pohotovosti proti úmyslu vlády v krátkém čase privatizovat státní podíly v hnědouhelných společnostech zaměstnanci Mostecké hnědouhelné společnosti a jejich dceřiných firem.

D U B E N

14. dubna se V. Havel v Innsbrucku podrobil akutní operaci perforace tlustého střeva.

- 2 -

K V Ě T E N

13. května ODS zveřejnila výsledky forezního auditu, který zjistil porušování zákona a manipulaci s miliónovými sponzorskými příspěvky; Shromáždění mladých Global Street Party 98 na náměstí Míru v Praze 2 se 16. května zvrhlo v otevřený střet s policií.

Č E R V E N

19. a 20. června první předčasné volby v historii samostatné ČR. Zvítězila ČSSD ziskem 32,31 procenta hlasů.

Č E R V E N E C

9. července předsedové ČSSD a ODS M. Zeman a V. Klaus podepsali tzv. opoziční smlouvu, která fakticky umožnila vznik menšinové vlády ČSSD; 22. července Havel jmenoval vládu; 26. července se Havel podrobil operaci. Profesor Bodner z Innsbrucku mu zacelil vývod tlustého střeva.

S R P E N

Sociálně demokratická vláda získala důvěru Sněmovny.

Z Á Ř Í

24. září předseda KDU - ČSL Josef Lux rezignoval kvůli chronické leukémii. Úřadujícím šéfem strany se stal Jan Kasal.

Ř Í J E N

23. října informace o tom, že prezident Havel neudělí bývalému starostovi Vídně Helmutu Zilkovi kvůli podezření ze spolupráce s bývalou Státní bezpečností (StB) Řád bílého lva, odstartovala aféru.

L I S T O P A D

25. listopadu poslanci podpořili vládní návrh zákona o státním rozpočtu na rok 1999 a postoupili jej do druhého čtení.

P R O S I N E C

1. prosince schválením protokolů o vstupu ČR do NATO senátem nizozemského parlamentu se uzavřel ratifikační proces ve všech 16 členských zemí NATO; Novou předsedkyní senátu zvolena Libuše Benešová, místopředsedkyně ODS.

- 3 -

V O L B Y 1 9 9 8

V pátek od 14:00 do 22:00 hod. 19. června a v sobotu od 7:00 do 14:00 hod. 20. června se konaly předčasné parlamentní volby. Vítězem se stala Česká sociální demokracie, ale bylo to Pyrrhovo vítězství, protože nemohla sama sestavit vládu.

ČSSD	32,31,
ODS	27,74,
KSČM	11,3,
KDU - ČSL	9,0
US (Unie svobody)	8,6.

Prekvapivě se do parlamentu nedostali republikáni (SPR - RSC) 3,90 a Důchodci za životní jistoty (DŽJ) 3,06.

Další celostátně kandidující strany získaly následující procenta hlasů: Demokratická unie 1,45, Strana zelených 1,12, hnutí Nezávislí 0,87, Moravská demokratická strana 0,37, Česká strana národně sociální 0,29, Občanská koalice - Politický klub 0,25.

Rozdělení mandátů:

ČSSD	74,
ODS	63,
KDU - ČSL	20
KSČM	24,
US	19

Unie svobody vznikla na jaře 1998 odštěpením od ODS v důsledku jejich finančních skandálů. Zeman (Předseda ČSSD) o této straně tvrdí, že je to "pokračování ODS jinými prostředky". Je neuvěřitelné, že český pravicový volič je zcela imunní k etice a umožnil Václavu Klausovi povstat z popela jako bájný Fénix. Morálka v Českých zemích je popelkou.

Výsledky voleb v Severočeském kraji:

(Severní Čechy se pohnuly doleva)

ČSSD	34,7,
ODS	26,3,
KSČM	12,6,
US	7,8,
SPR-RSČ	6,1,
KDU-ČSL	4,1,
DŽJ	4,0.

Okres Litoměřice:

ČSSD	31,24,
ODS	27,31,
KSČM	15,33,
US	7,51.

Za Litoměřicko usednou do poslaneckých křesel dva poslanci: Robert Kopecký (ČSSD) a Ing. Pavel Tollner (KDU - ČSL).

Celkem se ze severních Čech dostalo do sněmovny za ČSSD 8 kandidátů, za ODS 6, za KSČM 3, za KDU-ČSL 1 a za US 2.

Voliči z okresu Litoměřice přidělili R. Kopeckému z Podsedic 896 preferenčních hlasů. Celkem dostal v rámci kraje 2599 preferenčních hlasů.

- 4 -

Vláda sebevrahů

"Vládou sebevrahů" je nazýván nový jednobarevný (ČSSD) kabinet tolerovaný ODS a "podepřený" tzv. "opoziční smlouvou". Premiérem byl jmenován bývalý předseda parlamentu Miloš Zeman (předseda ČSSD), na oplátku předsedou sněmovny byl zvolen za podpory hlasů ČSSD bývalý premiér Václav Klaus (ODS).

Prezident republiky jmenoval novou vládu 22. července ve 14:00 hod. v Trůnním sále Pražského hradu. Nová vláda přijela na hrad společně autobusem značky Karosa. Značka byla důležitá, protože autobus musel být české výroby. Odpoledne pak nový kabinet tímto autobusem odjel do Lán k hrobu T. G. Masaryka.

Ve vládě není jediná žena. Nová vláda je první levicovou od roku 1989. Je ale pod "protektorátem" ODS. Pravice jako celek má v parlamentě většinu. Ve vládě je jeden nestraník, bývalý předseda Nejvyššího soudu JUDr. Otakar Motejl (65 let), který v křesle ministra spravedlnosti by měl zahájit akci "Čisté ruce".

Ministrem kultury se stal redaktor "Práva" Pavel Dostál (55 let).

KOMUNÁLNÍ VOLBY 1998

Vzhledem k tomu, že komunální volby mají zcela jiný charakter a dotýkají se přímo občanů města, usnesla se rada Města, že každý subjekt, který je v Litoměřicích registrován v komunálních volbách, bude mít pod podloubím před MÚ k dispozici zdarma jeden panel pro své potřeby.

Volby se konaly v pátek 13. a v sobotu 14. listopadu.

Zvolení zastupitelé:

(do zastupitelstva se dostali zaškrtnutím i lidé ze zadních míst kandidátek. V závorce za jménem je uváděno číslo, z jakého pořadí byl kandidát zvolen. Kdo bude

skutečně zastupitelem, o tom se na základě usnesení rady rozhodne na prvním plenárním zasedání 30. listopadu).

Za ODS

MUDr. Pavel Kejř (1), Jana Šourková (3), ing. Zdeněk Bezděka (2), MUDr. Ivan Klener (9),
Jan Smolík (4), Jan Smolík (4), JUDr. Karel Krupka (21), PhDr. Dušan Melen (11).

Za ČSSD

Ing. Margita Kadeřábková (6), Josef Betlam (1), Josef Smetana (2), JUDr. Jan Čapek (4),
Jiří Bitrich (3).

Za Sdružení nezávislých kandidátů (dále SNK) "Sport a zdraví"

MUDr. Miroslav Jiránek (2), ing. Jan Hrkal (1).

Za KDU - ČSL

MUDr. František Pražák (4), Jiří Landa (1).

Za KSČM

Paed.Dr. Zdeněk Dušek (2), ing. Čeněk Paroulek (1), František Kadeřábek (4),
Václav Knotek (3), Ludmila Punčochářová (5).

Za Sdružení pol. hnutí nezávislých kandidátů "Litoměřice - Můj domov"

Jaromír Fousek (7), ing. Jan Bechyně (8).

- 5 -

Za Sdružení nezávislých kandidátů (dále SNK) "Prolit"

Eduard Hamele (5), MUDr. Pavel Zámečník (10).

Za Unii svobody

JUDr. Hana Lukešová (5).

Za Demokratickou unii

Mgr. Ladislav Chlupáč.

ODS oproti minulým volbám posílila o jeden mandát, ČSSD o dva, KSČM měla stejný počet. Překvapením bylo, že nezávislí téměř propadli. Hnutí Sport a zdraví si pohoršilo o jeden mandát. V minulých volbách tomu bylo naopak. Na radnici se nedostali zástupci Masarykovy demokratické strany, Strany zelených, Koalice politických stran SPR-RSČ a SD ČR a strana Důchodci za životní jistoty. Do zastupitelstva se nedostal ani současný starosta ing. Milan Tejkl.

V průběhu jednání podali rezignace na své mandáty:

Za ODS

MUDr. Pavel Kejř a PhDr. Dušan Melen.

Za ČSSD

Za ně postoupili: Pavel Vilím a Antonín Terber

Josef Smetana a Jiří Bitrich.

Za ně postoupili: Jan Szántó a Vladimír Zelenka

V pondělí 30. listopadu 1998 se v Domě kultury sešlo 1. plenární zasedání městského zastupitelstva.

V úvodu jednání krátce promluvil bývalý starosta ing. M. Tejkl (v předchozích volbách jako nezávislý na kandidátce DeU), který sice opět kandidoval na kandidátce KDU - ČSL, a to dokonce na druhém místě, ale do zastupitelstva se vůbec nedostal. Mj. řekl: "Pracovali jsme pro město a kronikář vše zapsal. Čas ukáže, co bylo v předchozím volebním období vykonáno dobře a co špatně."

Starostou města Litoměřice byl z 26 přítomných zvolen 18 hlasy dosavadní místostarosta

Jiří LANDA (40 let) z KDU - ČSL.

Volba probíhala na základě rozhodnutí většiny tajně. KSČM navrhovala volbu aklamací, návrh neuspěl.

Místostarosta (rovněž 18 hlasů)

Antonín TERBER - ODS

Místostarostka (21 hlasů)

ing. Margita KADEŘÁBKOVÁ - ČSSD

Členové rady:

Jana ŠOURKOVÁ - ODS

Ladislav CHLUPÁČ - DEU

Vladimír ZELENKA - ČSSD

Jan HRKAL – SNK „Sport a zdraví“

Jan BECHYNĚ - Sdružení politického hnutí a NK „Litoměřice - Můj domov“

Eduard Hamele - SNK „PROLIT“.

KSČM navrhla protikandidáta Jany Šourkové, kterým byl Václav Knotek. Návrh neprošel. KSČM opět zůstala v opozici.

Oproti minulým volbám došlo v Litoměřicích k značnému posunu k pravici, což bylo překvapivé.

- 6 -

1. plenární zasedání proběhlo klidně podle předem připraveného scénáře. Politické strany se na předběžných schůzkách dohodly. Jediným rušivým momentem byl zastupitel JUDr. Jan Čapek (ČSSD), který přišel v podnapilém stavu a jednání rušil a nezúčastnil se žádného hlasování. ČSSD z toho prý vyvodí důsledky. Deník Litoměřicka (čtvrtek 3. prosince 1998, č. 283, roč. VI, s. 6) o tom v článku Evy Břeňové napsal pod titulkem "Landa je chováním poslance rozladěn" a podtitulkem "Zastupitelstvo / Sociální demokracie vyvodí důsledky":

Kromě členů nového zastupitelstva je i nový starosta města Litoměřice Jiří Landa rozhořčen nevhodným chováním, jaké projevil zastupitel JUDr. Jan Čapek při prvním slavnostním zasedání městského zastupitelstva, na němž probíhaly volby starosty, jeho zástupců, městské rady a členů okresního shromáždění.

Co bylo příčinou jeho nevhodného chování, kdy v průběhu voleb vykřikoval, aniž by se přihlásil o slovo, opětovně se ptal na věci již vyřčené a několikrát se volby ani nezúčastnil, se můžeme jen domnívat. Každopádně tím výrazným způsobem dost narušil slavnostní ráz celého aktu. "Já to vnímám jako negativní jev, který by se neměl stávat. Mělo by to být pro tohoto zastupitele podnětem k zamyšlení. Pokud se tak bude chovat i nadále, jsem rozhodnut, ač nerad, použít i tak razantního prostředku,

jakým je vyvedení z jednací místnosti", reagoval na tuto situaci starosta Litoměřic Jiří Landa.

Podle zákona nemůže být žádný zastupitel, který dostal důvěru voličů, nikým odvolán. "Pouze on sám se může vzdát mandátu. V tomto směru však na něj může vyvíjet nátlak politická strana, za kterou kandidoval", podal vysvětlení s ohledem na platný zákon vedoucí správního oddělení města ing. Radek Löwy.

Mateřskou stranou je v jeho případě sociální demokracie. "Jsme si vědomi této situace a jsme rozhodnutí ji řešit. Máme i představu, jakým způsobem. Nejdříve však musejí proběhnout určitá jednání," vyjádřil se v této souvislosti předseda městské organizace a místopředseda okresní organizace ČSSD Vladimír Zelenka, který prozatím nechtěl být konkrétnější.

Jak se ukázalo nejen při ustavujícím zasedání městského zastupitelstva, ale již i několik dní předem při předání oficiálních listin potvrzujících získání mandátu zastupitele, ne zrovna všichni voliči dávali svůj hlas kandidátům způsobilým pro práci v zastupitelstvu. Alespoň tedy ti, co volili Jana Čapka, který kandidoval na čtvrtém místě za sociální demokracii a preferenční hlasy se dokonce dostal ještě o stupeň výše.

Předseda městské organizace Vladimír Zelenka byl včera nucen přiznat, že nepočítal s tak velkým volebním úspěchem pro svoji stranu, tudíž zřejmě považoval čtvrté místo na kandidátce za nevolitelné.

Článek byl doprovázen fotografií s popiskem: Poslanec za sociální demokracii JUDr. Jan Čapek při prvním zasedání zastupitelstva v litoměřickém Domě kultury. Foto: Karel Pech.

Poznámka kronikáře: Pan JUDr. J. Čapek byl ožralý jako prase. To ovšem u něho není nic neobvyklého. Hrůzu však budí, že patřil k těm, kteří od voličů dostali nejvíce preferenčních hlasů. To dokazuje úroveň společenského vědomí a výšku IQ občanů města Litoměřic. Řada voličů ho nevolila ze sympatií k levici a sociální demokracii, ale jako člověka své krevní skupiny. Tyto preferenční hlasy by dostal, at' by byl na kterékoliv kandidátce, třeba ODS. Oproti tomu dosavadní člen rady (nezávislý na kandidátce ČSSD), archeolog litoměřického muzea PhDr. Oldřich Kotyza byl v těchto volbách na kandidátce "Litoměřice - Můj Domov". Je to vědec evropského formátu, který vydává knihy v zahraničí, odborník na raný středověk, archeologii Litoměřicka a jeden z mála odborníků v Evropě, kteří se zabývají dějinami počásí. Přestože byl členem rady, členem Městské kulturní komise a Letopisecké komise, spolueditor knihy "Dějiny města Litoměřic", přestože padá únavou z práce pro vědu a město Litoměřice, tak nedostal od litoměřických občanů dostatečný počet hlasů, aby se ze svého pátého místa na kandidátce dostal opět do zastupitelstva.

- 7 -

Tyto dva konkrétní příklady jsou reprezentativním vzorkem o městě, o kterém musel kronikář ve své práci "Litoměřice v proměnách malířských slohů v 19. a 20. století (do roku 1945)", edice Malíři Litoměřicka svazek 3, Litoměřice 1998, na straně 7 napsat: "Litoměřice ztrácejí statut krajského města v roce 1868 a od té doby začíná jejich význam upadat ... Měšťanské prostředí Litoměřic se počátkem 20. století začíná proměňovat v prostředí měšťácké. Tento proces se bohužel nezastavil dodnes." A na straně 44 pak napsal větu: "...Tito umělci stojí v prvním šiku marného zápasu proti zpočátku nenápadné proměně litoměřické měšťanské společnosti ve společnost měšťáckou. V jejich ateliérech začíná řada litoměřických rodáků, budoucích

absolventů vysokých uměleckých škol. Ti už ale neakceptují úsilí svých prvních učitelů a po absolvování vysokých škol Litoměřice opouštějí....".

Podobný osud potkal člena rady a Městské kulturní komise Ivana Špatenku, který neprošel o dva hlasy. Ivan Špatenka nejen že přál městské kultuře, ale vyznačoval se svým vztahem k dětem, pro které dokázal velice mnoho udělat.

O rezignaci některých: Kronikář měl možnost prohodit rezignaci s Jiřím Bitrichem za ČSSD, který dostal vysoký počet preferenčních hlasů a přesto rezignoval a byl za to kritizován v místním tisku i mezi svými známými. Pro nenechavce poznamenávám, že je to švagr kronikáře a povoláním vedoucí odbytu ŠKODA PRAHA, kam dojíždí.

J. Bitrich kronikáři řekl, že při jednáních mezi politickými stranami se mu přestalo "mezi tou sběří chuť být". Ale dobře mu nebylo ani z jednání uvnitř ČSSD.

První zahajující zasedání Městské rady v Litoměřicích se konalo 3. prosince 1998 od 13:35 hod. v kanceláři starosty města. Přítomno bylo všech 9 členů rady.

Městská rada projednala návrh "jednacího řádu" městské rady a po doporučených úpravách jej schválila:

úprava č. 1:

Paragraf 1 odst. 2. nové znění

"Městská rada je tvořena starostou, zástupci starosty a dalšími radními, zvolenými městským zastupitelstvem."

úprava č. 2.

Paragraf 2 odst. 2. nové znění

"Městská rada plní úkoly a uplatňuje pravomoci v oblastech uvedených v paragrafu 45 - 51 zákona č. 367/90 Sb. "o obcích".

Platnost jednacího řádu městské rady platí dnem 3. 12. 1998.

Schváleno všemi hlasy.

Pro metodické vedení a vedení vyplývající ze zákona jsou jednotlivé odbory MěÚ a příspěvkové organizace města rozděleny do působnosti vedení radnice:

p. Landa - starosta	městská policie
ing. Hauptman - tajemník MěÚ	stavební úřad
p. Terber - I. zástupce starosty:	odbor územního rozvoje, odbor správní, odbor správy majetku a bytového
hospodářství,	odbor životního prostředí. Příspěvkové organizace města: Technické služby města
- 8 -	
ing. Kadeřábková - II. zástupce starosty:	odbor školství, kultury a sportu, odbor sociální a zdravotnictví, ekonomický odbor. Příspěvkové organizace města: Městská kulturní zařízení

Litoměřice,

Dům dětí a mládeže (Rozmarýn).
I. centrální školní jídelna,
Městská nemocnice Litoměřice,

kde je Město

zřizovatelem zatím státního

subjektu

Do vedení komisí při městské radě (MR) byli jmenováni:

Komise finanční: ing. Kadeřábková, sekretář (dále jen s.)
ing. Hartl

Komise kontrolní: ing. Hrkal, s. pí. Gargulová

Komise majetková: ing. Bezděka, s. pí. Kafková

Komise územního rozvoje a regenerace
městské památkové rezervace: p. Hamele, s. ing. Nejtek

Komise životního prostředí: ing. Bechyně, s. ing. Gryndler

Komise sociální: pí. Šourková, s. pí. Salusová

Komise dopravy a bezpečnosti: p. Terber, s. pí. Kuchařová

Komise vzdělání a sportu: p. Fousek, s. pí. Dolečková

Komise zdravotní: MUDr. Pražák, s. pí. Knotková.

Komise kultury, obchodu
a cestovního ruchu: Mgr. Chlupáč, s. pí. Dědinská.

Komise letopisecká: p. Landa, s. pí. Bitrichová.

MR určila pro vedení obřadů:

Svatebních: p. Landu, p. A. Terbera, p. J. Fouska.

Vítání občánků: ing. M. Kadeřábkovou, p. E. Hameleho.

Doplnění počtů bude provedeno později.

V pátek 11. prosince se kronikář dověděl, že JUDr. Jan Čapek (ČSSD) podal v důsledku svého chování na 1. plenárním zasedání v Domě kultury 30. listopadu rezignaci. Za něho postoupil pan Zdeněk Semerád.

Rozdělení kroniky

- 1) Počasí
- 2) Ze zasedání městské rady a zastupitelstva
- 3) Kultura
- 4) Litoměřice a Filipíny
- 5) Litoměřice a Míšeň
- 6) Ostatní zahraniční styky města Litoměřic
- 7) Různé
- 8) Co kronikář osobně viděl a slyšel

1. POČASÍ

LEDEN

Leden začal teplotami kolem 7. až 8. stupni Celsia nad nulou s občasnými dešti. V polovině ledna se pak mírně ochladilo, v noci bylo kolem tří pod nulou, přes den pak jeden až tři nad nulou. V pondělí 19. ledna ráno začalo sněžit. Teploty se pohybovaly kolem nuly a tak z toho byla pěkná březka. V sobotu 24. ledna uhodily mrazy s nočními teplotami kolem 10 stupňů a přes den kolem 5 stupňů. Mrazy pokračovaly až dokonce měsíce.

ÚNOR

Počátek února byl ve znamení počasí z konce ledna. V polovině února se prudce oteplilo až na 10 stupňů. K ochlazení na 5 stupňů došlo až v závěru měsíce 25. února. K ochlazení s deštěm a drobnými kroupy došlo v sobotu 28. února. Vál silný vítr.

BŘEZEN

Celou první polovinu měsíce bylo chladné počasí s nočními mrazy až do pěti stupňů pod nulou. V úterý 10. března dokonce vznikla sněhová kalamita, která během dopoledne ochromila dopravu. Kolem desáté sluníčko silnice zprůjezdnilo. V sobotu

14. března vál nepříjemný studený vítr a v noci pršelo. V neděli odpoledne 15. března začal padat sníh (vločky sedláci) s deštěm.

- 10 -

D U B E N

Počátkem dubna se oteplilo. Přes den bylo až 17 stupňů. V pondělí 6. dubna přišla mírná studená fronta s mírnými přeháňkami. Víkend 19. a 20. dubna byl velice krásný, teplota se pohybovala kolem 12 stupňů. Příjemné počasí bylo i celý následující týden. V dalších dnech teplota stoupala až na 20 a 21 stupňů a bylo téměř letní počasí. Jen nechtělo zapršet a půda začala být velice suchá. Tento charakter počasí se udržel až do konce měsíce.

K V Ě T E N

První den měsíce máje byl nádherný a plný kvetoucích šefíků, z nichž některé už odkvétaly. Teplota se pohybovala kolem 20 stupňů. V neděli 3. května se náhle ochladilo a po celý týden bylo tak kolem 18 stupňů. Ledoví muži přišli o týden dřív. Zlom nastal 7. května (čtvrtek) a 8. května bylo opět horko. V neděli 10. května až téměř 30 stupňů. Tento charakter počasí vrcholícího léta se udržel až do pátku 15. května, kdy teplota klesla na 20 stupňů. Nespadla ale ani kapka deště. V pátek 22. května trochu zapršelo a ještě více se ochladilo - až na 15 stupňů. Největší zima pak byla v sobotu 23. května. Chladné počasí trvalo i následující týden. V pondělí večer 25. května konečně zapršelo.

Poslední květnový víkend, přesně na druhé výročí velké průtrže mračen v Litoměřicích, kdy byly nejvíce postiženy domy v dolní části Kamýcké ulice na křižovatce s ulicemi Štursova a Elišky Krásnohorské, přišla průtrž mračen. Tak jako před dvěma lety se tak stalo opět v sobotu, ne však v noci, ale odpoledne. Důsledky však nebyly tak katastrofální a v Kamýcké ulici nebyl nikdo vytopen. V roce 1996 na této křižovatce plavaly automobily a v domech byla voda až do přízemních bytů. To se tentokrát nedělo.

Pouze v důsledku ucpaných kanálů na křižovatce u litoměřického autobusového nádraží byla zastavena doprava. Směrem ke hradbám se vytvořila velká kaluž ve které se utopilo několik automobilů včetně jednoho nákladního. Podobná situace byla poblíž hospody U rytíře v Jarošově ulici pod železničním viaduktem, kde se ale vytváří kaluž při každém větším dešti. A nemusí to být průtrž mračen.

Škody měli i zemědělci. Například v Českých Kopistech zbyla ze vzrostlých květáků jen řezanka.

Č E R V E N

V prvním červnovém týdnu, hned po průtrži mračen, nastala velká vedra, až ke 30 stupňům. Sám kronikář poznal žár při záchranných archeologických výkopech v Lovosicích v Resslerově ulici u Mateřské školy a v ulici 5. května, který vedl archeolog litoměřického muzea PhDr. Oldřich Kotyza. Vysoké teploty přilákaly na litoměřické koupaliště v sobotu na 1.800 návštěvníků. Charakter počasí se změnil v neděli 7. května, kdy byly bouřky a nebe nevěstilo nic dobrého. Nakonec ale ze všeho byl jen příjemný drobný déšť. Takové počasí s přeháňkami se v podstatě udrželo po celý

týden. V pátek pak nastalo ochlazení na 20 stupňů. Přeháňky byly stále. Tento charakter počasí byl po celý další týden, jen v neděli 21. června byly neuvěřitelné vedra (27 stupňů). V pondělí 22. června byla hned po ránu v půl osmé malá bouřka. Kolem páté odpoledne pak padaly kroupy. V úterý 23. června bylo hned po ránu 20 stupňů.

- 11 -

Č E R V E N E C

Počátkem července se prudce ochladilo, často pršelo a mizerně bylo až do 18. července. Pak se zase prudce oteplilo, v úterý 21. teploty dosahovaly rekordních 34 stupňů. Od středy pak 28 stupňů a občas zapršelo a zahřmělo. Teplé, ale deštivé počasí vydrželo až do konce července.

Ve východních Čechách (Bruntál a Orlické hory) byly opět rozsáhlé povodně, které si vyžádaly i lidské životy. Loňských katastrofických rozměrů na severní a jižní Moravě však nedosáhly.

S R P E N

V srpnu dosahovaly teploty tropických rozměrů. V noci bylo kolem 16 až 20 stupňů, přes den 26 až 32 stupňů. Vysoké teploty kulminovaly ve středu 12. srpna, kdy dosahovaly 33 stupňů. Večer se zatáhlo, blýskalo se, ale spadlo jen několik kapek. Až na druhý den, 13. srpna, přišel blahodárný mírný déšť. Přeháňky byly po celý den. Potom byly opět vedra. O to byl překvapivější zlom o víkendu 22. a 23. srpna, kdy se ochladilo a docela dost pršelo. V pondělí 24. srpna pak poklesly v noci teploty na 8 stupňů a přes den na 20 stupňů. Tento charakter počasí trval po celý týden. V pondělí 31. srpna bylo pošmourno s deštěm a vlezlá zima. Teploty klesly na 19. stupňů.

Z Á Ř Í

V první polovině září bylo nepříjemné vlhké počasí s teplotami kolem 20 stupňů. Změna nastala o víkendu 19. září, kdy se začalo oteplovat, bylo polojasno a od úterý 22. září nastalo skutečné babí léto. V průběhu týdne se ale opět ochladilo a pošmourné pozdní podzimní počasí trvalo až do konce září.

Ř Í J E N

Mírně se oteplilo, ale přeháňky přestaly až po 15. říjnu. Babí léto se opět dostavilo. V sobotu 17. října bylo až jarní květnové počasí a dalo se téměř chodit jen v košili. V neděli se sice trochu ochladilo, ale stále bylo příjemně. Ochlazování bohužel, byť pozvolné, pokračovalo i v pondělí. V pátek 23. října se ale náhle udělal překrásný

podzimní den. V noci na sobotu ale pršelo, déšť vydržel i v sobotu dopoledne. Opět bylo protivné podzimní počasí i když v sobotu odpoledne bez deště. V neděli 25. října dopoledne opět pršelo, odpoledne přestalo. V pondělí a úterý 27. října byl běžný podzimní den bez deště. O státní svátek vzniku republiky 28. října dopoledne velmi pršelo, odpoledne pak mezi 16. a 15. hodinou se čerti ženili a byla taková malá průtrž mračen. Celý den byl velký vítr. Dopoledne na cestě směrem k Richardu se ulomila větev topolu a málem zabila tři kluky, kteří v té chvíli byli asi 3 metry od pádu větve na zem. Nepříjemné počasí bylo až do 31. října.

- 12 -

L I S T O P A D

V neděli na dušičky 1. listopadu byla velká vichřice. U některých rodinných domků vítr strhl tašky ze střechy. Téměř celý den vytrvale pršelo. Hladina Labe stoupla až k okrajům břehů. U Litoměřic se ale řeka nerozlila. V pondělí 2. listopadu bylo zataženo, občas mírně zapršelo. Déšť pokračoval i v úterý. Hladiny řek v jihozápadních a východních Čechách sice začaly mírně klesat ve středu 4. listopadu, kdy nepršelo na Šumavě ani v Litoměřicích, ale na dolním toku Labe byl vyhlášen 3. stupeň povodňové aktivity. V Ústí n. L. dosáhla hladina Labe výšky více jak 6 metrů a zalila silnici od Lovosic. Nákladní doprava byla odkloněna, vlaky po pravém břehu Labe (od Litoměřic) jezdily krokem. V Litoměřicích se Labe sice nevyhlilo z břehů, ale bylo to jen tak o chlup. Ve čtvrtek 5. listopadu se situace začala pomalu stabilizovat i když v Ústí n. L. ještě trval stav povodňové pohotovosti po celý den a noc. O víkendu 7. a 8. listopadu bylo docela příjemné počasí s teplotami kolem 10. stupňů. V pondělí 9. listopadu se počasí opět pokazilo. Mrholilo, bylo pošmourné, dušičkově. V sobotu večer 14. listopadu padal první sníh. Ten ovšem hned roztál. V noci bylo už mírně pod nulou (0 až - 1 stupeň). Ve středu 17. listopadu se začalo ochlazovat, o den později padal dopoledne lehce sníh. Po ránu bylo mírně pod nulou, přes den kolem nuly. V pátek 20. listopadu se ještě více ochladilo, mírně pod nulou bylo celý den. Dopoledne padal asi dvě hodiny sníh. Víkend byl mrazivý. Pod nulou bylo až do středy 25. listopadu. Ve čtvrtek 26. listopadu se mírně oteplilo, teploty se přes den pohybovaly kolem nuly. Ovzduší však bylo odporné, na dlažbě města bylo něco jako mazlavý sliz. V tomto charakteru proběhl i celý víkend. V pondělí 30. listopadu se mírně oteplilo.

P R O S I N E C

Od středy 2. prosince opět přituhlo, v noci dosahovaly mrazy 4 stupně pod nulou, přes den jeden stupeň pod nulou. Bylo zataženo. Jen sníh nikde. Až v noci z pátku na sobotu sněžilo. V neděli 6. prosince pak sněžilo přes den, k večeru se prudce ochladilo. V pondělí 7. prosince ráno bylo 4 stupně pod nulou a na zemi ležel sníh. Byla pěkná klouzačka. Sněžilo i v úterý a to téměř po celý den. Ve čtvrtek a pátek dosahovaly přes den mrazy až 9 stupňů pod nulou. Tento charakter počasí vydržel až

do soboty 12. prosince. V noci ze soboty na neděli se náhle oteplilo. Přes den bylo 9 stupňů nad nulou. Ráno byly nejen Litoměřice, ale celé Čechy jedna velká klouzačka. Přes den vše roztálo a v pondělí 14. prosince bylo až jarní počasí s devíti stupni nad nulou. Tento jarní "pocit" byl ovšem subjektivní. Náhlý rozdíl v teplotě o 16 stupňů člověk vnímal jako jaro. Ve středu 16. listopadu dopoledne silně přšelo. V pondělí 21. prosince se prudce ochladilo, ráno bylo 2 stupně pod nulou. Na Štědrý den 24. prosince přišla sněhová nadílka. Byl to milý dárek k vánocům. Sníh samozřejmě dlouho nevydržel, oteplilo se ještě v závěru týdne a teploty dosahovaly až téměř k deseti stupňům.

- 13 -

2. ZE ZASEDÁNÍ MĚSTSKÉ RADY A ZASTUPITELSTVA

Na 1. zasedání městské rady 8. ledna byla projednána přihláška Města Litoměřic do "KOALICE na záchranu železnic". S ohledem na obavy vyplývající z jednání o trati Lovosice - Česká Lípa, kde je ohroženo zachování železničního provozu, rozhodla Městská rada o vstupu do "KOALICE". Současně MR pověřila místostarostu ing. Šlegra, aby vedl jednání s cílem zachovat bezpodmínečně dosavadní železniční spojení Lovosice - Česká Lípa.

Nemocnice nemá peníze

Zastupitelé města byli nuceni schválit na svém mimořádném zasedání v úterý 5. května bezúročnou půjčku ve výši čtyř miliónů korun pro městskou nemocnici. Ta se dostala do kritické situace, neboť neobdržela platbu od Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) v termínu. VZP měla do konce dubna, tedy do doby splatnosti, zaplatit pohledávku nemocnice za poskytnuté služby jejím pojištěncům v měsíci březnu, ve výši 15 a půl miliónu Kč. Kronikář nemá co dodat.

Č E R V E N E C

K Beránkově plastice před kostelem

Na červencovém zasedání městského zastupitelstva se rozvinula vášnivá diskuse o díle sochaře Jiřího Beránka "Neznámo odkud" (žula, dub, 900 x 700 x 1600) umístěná před bývalým jezuitským kostelem Zvěstování Panny Marie na Jezuitských schodech, která zde od I. ročníku mezinárodního výtvarného sympozia v roce 1992 před zmíněným kostelem dotváří příslušný prostor.

Starosta města M. Tejkl: "Podle dohody měla být plastika odstraněna do ukončení výstavy, což se však nestalo. Zřejmě se řadím mezi kulturní barbary, když požaduji odstranění plastiky z pískovcových schodů, které se díky přítomnosti rozměrného díla nedají udržovat ani restaurovat."

Velkou podporu, ale nikoliv nadpoloviční, získal návrh zastupitele MUDr. Šumery (ODA): "V případě souhlasu majitele plastiky by město zajistilo její přemístění na nedaleké prostranství před bývalý jezuitský seminář. V opačném případě ať si ji majitel, kterým je sochař Jiří Beránek, odstraní na své náklady"

Sochař se však k celé záležitosti staví odmítavě, stejně jako část zastupitelů včetně ředitele Galerie a předsedy kulturní komise J. Štíbra. Ten uvedl: "Sochař a výtvarník Jiří Beránek, který se k tomuto dílu hlásí, ho oceňuje částkou dva milióny Kč. S jeho přemístěním nesouhlasí, protože by byla narušena jedinečná kompozice s kostelem. Navíc sochař by plastiku rád věnoval galerii. Proto navrhuji, aby zastupitelé pronajali galerii jezuitské schody, které by galerie udržovala, popřípadě zajistila jejich zrestaurování". Podporu pro svůj návrh, podepřený Městskou kulturní komisí, však nezískal. Zastupitelé nakonec žádné řešení nepřijali, někteří umístění plastiky považují za neoprávněný zábor veřejného prostranství, atd.

Nic nového pod sluncem. Stejná polemika je kolem sochy "Poutník" (K. H. Mácha) z roku 1986 od Stanislava Hanzíka na schodišti před Domem kultury, Blažkově pomníku K. H. Máchy z roku 1936 před divadlem, atd., atd. Viz: O. DOSKOČIL, Odras Máchova fenoménu v litoměřických exteriérových plastikách, zatím v rukopise.

- 14 -

O Jiřím Beránkovi:

Narozen 1945 v Borkovicích (jižní Čechy), žije a pracuje v Kolodějích u Prahy, k Běchovicům 159, Praha 9.

Studia: 1961 - 65 SOŠV v Praze
1965 - 71 AVU Praha (prof. Makovský, Lidický).

Vystavuje od roku 1973.

Bibliografie:

Alena Potůčková, v katalogu Obrazy a sochy, Galerie Gong, Praha 1983.
Jiří Beránek, v katalogu vlastní výstavy Dvůr, Galerie H, Kostelec nad Černými lesy, 1983.
Alexandra Berková, v katalogu Jiří Beránek a Vladimír Novák, Galerie H v Kostelci nad Černými lesy.

Litoměřická plastika J. Beránka "Neznámo odkud" (žula, dub, 900 x 700 x 1600) je reprodukována pod. kat. č. 1 na s. 64, dva detaily s. 65 in: Barok a dnešek (Mezinárodní výtvarné symposium Litoměřice, kostel Zvěstování Panny Marie 1992,

L I S T O P A D

Nové byty nikdo nechce

Město postavilo 11 nových bytů v ulici Karla IV. za více než 13 milionů Kč, z čehož 3 a půl miliónu činila státní dotace. Jenže nikdo je nechce. Pro představitele litoměřické radnice to bylo překvapení. Radnice totiž očekávala větší nápor žadatelů a proto v zájmu spravedlnosti chtěla tento "nápor" řešit netradičním způsobem: Losování mělo rozhodnout o tom, kdo získá nájemní smlouvu.

V úterý 3. listopadu proto za přítomnosti státního notáře se mělo toto losování konat v Domě kultury. Jenže na výzvu reagovala pouze jedna mladá rodina, která se však přišla omluvit, že nesehnala požadované finanční prostředky a dále jeden mladý muž, který však nesplňoval předepsaná kritéria. Mezi těmito kritérii bylo mj. např. to, že nové byty mají získat především mladé rodiny s dětmi. Nemělo jít o sociální případy, potenciální neplatiče či většinu času nezaměstnané osoby. Další z podmínek bylo, že alespoň jeden z manželů musel mít trvalé bydliště nejméně pět let v Litoměřicích.

Příčiny nezájmu jsou:

1. V minulých letech byli lidé zvyklí, že Město nabízelo byty k nájmu bez finanční spoluúčasti. Na základě nových pravidel by totiž nový nájemník musel, podle velikosti bytové jednotky, složit částku v rozmezí 200 až 350 tisíc Kč.
2. Vzhledem ke státní dotaci za kterou se stavělo, nemůže Město po dobu 20 let byty odprodat do osobního vlastnictví.

Další osud pěkných jedenácti bytů s devíti garážemi, které byly v předstihu za necelý rok postaveny, je nyní nejasný. Vždyť jen holý měsíční nájem bez dalších služeb 2.200 až 3.700 Kč je pro mladé rodiny nepřijatelný.

Přes všechny reality života ODS s kultem V. Klause nabírá dech!

- 15 -

Nový územní plán schválen

Tučně je třeba zapsat do městské kroniky skutečnost, že městské zastupitelstvo na posledním plenárním zasedání svého volebního období schválilo všemi hlasy územní plán rozvoje města Litoměřic. Tato neuvěřitelná shoda se přihodila ve čtvrtek 12. listopadu.

Autorem je ústecký ateliér ing. arch. Bohuslava Šantrůčka.

Bylo tak završeno několikaleté úsilí jeho tvůrců, jež probíhalo od roku 1994: V tomto roce 1994 byly schváleny územně hospodářské zásady. Pro rok následující (1995) byl připraven koncept, při jehož přípravě probíhala náročná jednání s armádními představiteli a pracovníky ochrany zemědělského půdního fondu. Projednával se do roku 1997, kdy bylo odsouhlaseno souborné stanovisko. Teprve to

se mohlo stát impulsem pro zadání prací projektantovi.

Územní plán není dogma, ale vodítko, které by mělo platit do roku 2010. V případě potřeby v něm lze provést dílčí změny, které by prospěly městu. Počítá se v něm s výstavbou západního mostu přes Labe, jenž by pomohl řešit obtížnou situaci v dopravě a ulehčil Tyršovu mostu. Litoměřice jsou handicapovány v tom, že nemohou jako jiná města volit cestu obchvatu a odklonit dopravu do okruhu kolem města. Proto mu jistě pomůže i převod dopravy z již existujícího Tyršova mostu po ulici Marie Pomocné a sadem na ulici Českolipskou, čímž se uleví nejzatíženější křižovatce Na Kocandě.

3. KULTURA

L E D E N

Nestoři české fotografie v muzeu

Od 14. ledna byla v litoměřickém muzeu instalována jedinečná výstava "Nestoři české fotografie konce 20. století (Fotografové a učitelé)", kterou připravila Galerie výtvarného umění Benešov u Prahy. Koncepti, katalog a produkci připravil Mgr. Tomáš Fassati.

K výstavě přinesla Mladá fronta dnes ve své severočeské příloze "Severní Čechy" v úterý 3. února fotografii s popiskem "Historik litoměřického muzea Oldřich Doskočil hovoří o výstavě fotografií", Foto: MAFA - Martin Martinec.

Pod titulkem "V muzeu se představuje jedenadvacet fotografů": Litoměřice (tov) - Obsáhnout široké spektrum tvůrčích přístupů do dokumentární fotografie přes krajinářskou, aranžovanou, výtvarnou propagační až k vědecké se pokusili organizátoři putovní výstavy Nestoři české fotografie konce 20. století. Výstavu připravilo Okresní muzeum (sic! - ve skutečnosti galerie výtvarného umění) v Benešově u Prahy. Obešla celou republiku a nyní je nainstalována v litoměřickém muzeu.

"Vystavuje zde dvacet jedna předních českých fotografů. Je to špičková, ojedinělá expozice, v níž se spojují autoři svým zaměřením často velmi odlišní", řekl pracovník muzea Oldřich Doskočil, který se zabývá historií umění.

Na fotografiích je představena řada významných osobností - Karel Plicka, Salvátor Dali nebo Max Švabinský. Vedle aktů se zde objevují také snímky posledního válečného roku. Výstava potrvá do poloviny února".

- 16 -

Ú N O R

Vernisáž roku v muzeu

V úterý 24. února se konala v litoměřickém muzeu vernisáž roku pod názvem "Hermann Peter Münsberg (1889 - 12951) - Ernst Behounek (1873 - 1959)", ke které byl vydán reprezentativní katalog jako 2. svazek edice "Malíři Litoměřicka". Ze

soukromé sbírky paní Ireny Gutfreundové z Litoměřic byl vystaven portrét její matky od H. P. Münsberga "Podobizna koncertní mistryně Aurélie Kratochvílové - Gutfreundové" z roku 1916. Z úcty ke své babičce přijela z Floridy z USA vnučka A. Kratochvílové, litoměřická rodačka, zpěvačka Roxana Nowicki, která na vernisáži zazpívala v jazyce českém, německém a anglickém skladby od Dvořáka, Mozarta a Bacha.

K životnímu příběhu A. Kratochvílové - Gutfreundové více in: O. DOSKOČIL, Hermann Peter Münsberg (1889 - 1951 & Ernst Behounek (1873 - 1959), edice Malíři Litoměřicka, svazek 2, Litoměřice 1997, s. 29 - 36. Zde je na straně 32 nepřesná informace: "Otec Aurélie vše vyřešil tak, že vybral jeden větší a jeden malý zlatý věneček, u kterých šerpy ponechal...". Nebyl to otec Aurélie, ale její manžel Robert Gutfreund. Otec se s rodinou rozešel (rozvedl) a vztahy později nebyly nejlepší.

Z účastníků vernisáže, kterých bylo víc jak stovka, byla alespoň polovina ze zahraničí, především z Německa. Například ze Stadtmuzea Meißen (Městské muzeum Míšeň) přijelo 12 pracovníků.

Nebývalý byl zájem i novinářů. Zastoupena byla redakce Českého rozhlasu vysílající do Německa (natočen rozhovor s Roxanou Nowicki, Irenou Gutfreundovou a autorem a komisařem výstavy Oldřichem Doskočilem), noviny Prager Zeitung, severočeská redakce Mladé fronty Dnes a obou litoměřických regionálních týdeníků. Z nepochopitelných důvodů nebyl přítomen nikdo z redakce Dnešní Litoměřicko.

Úžasné bylo, že paní Irena Gutfreundová, které letos bude 84 let, zůstala až do úplného konce posezení v muzeu a odcházela s posledními hosty. Přitom se před dvěma dny vrátila z nemocnice po malém operačním zákroku, kdy ji byl dán kardiostimulátor.

Snad jedinou trapností bylo, že se vernisáže nezúčastnil starosta města ing. Tejkl. Redakce Dnešního Litoměřicka nakonec otiskla původní článek kronikáře až ve středu 4. března (č. 53., roč. VI., strana 4.) pod názvem "Americká zpěvačka přijela kvůli portrétu babičky" s podtitulkem "Na vernisáži v Okresním vlastivědném muzeu v Litoměřicích také zpívala".

Deník "Mladá fronta dnes" přinesl v severočeském vydání ve čtvrtek 12. března v příloze "Severní Čechy - kultura ze severních Čech" na straně 3 článek "Muzeum hodlá zhodnotit výstavami místní malíře" s fotografií Münsbergova obrazu portrétu koncertní mistryně A. Kratochvílové - Gutfreundové s popiskem: "Návštěvníci litoměřického muzea si prohlížejí portrét koncertní mistryně Aurélie Kratochvílové - Gutfreundové". Článek přepisují celý:

Litoměřice (tov) - Litoměřice se mohou těšit tisíciletou tradicí výtvarné kultury. Její počátky lze objevit již v desátém století v souvislosti s hradištním osídlením na Dómském pahorku. V průběhu století sice nevznikla žádná malířská či sochařská škola, vytvořil se však fenomén litoměřické výtvarné kultury.

"Pokud mluvíme o tomto fenoménu, pak zakladatelem jeho novodobé tradice je bezpochyby malíř a restaurátor Eberhard Eysert", uvedl teoretik výtvarného umění Oldřich Doskočil. "Není potom divu, že po jeho výstavě, kterou jsme nedávno v litoměřickém muzeu pořádali, představujeme jeho nástupce Hermanna Petera Münsberga," doplnil.

Zpracování sbírkového fondu litoměřického muzea začalo před třemi lety. Tématické výstavy budou nadále pokračovat. Ve fázi příprav je nová expozice Litoměřice v proměnách malířských slohů devatenáctého a dvacátého století do roku 1945.

Současná výstava vedle Münsberga představuje zároveň Ernsta Behounka. "Behounek byl generačním druhem Münsberga, který je na výstavě zastoupen pouze pěti obrazy, z nichž dva jsou v majetku muzea a zbývající v soukromých sbírkách. Dva zrestaurovala Jana Kremanová," komentoval výstavu Doskočil.

Münsberg v roce 1945 restauroval významné gotické obrazy Mistra litoměřického oltáře. "Byl to odborník, na kterého vláda naléhala, ačkoliv byl Němec, aby zůstal v Čechách. Byl antifašista, takže by to nebyl problém, ale on se rozhodl odejít," uvedl Doskočil.

Současnou výstavu uvedla Roxana Nowicki, jejíž babička Aurélie Gutfreundová, koncertní mistryně a první houslistka v dnešním Máchově městském divadle v Litoměřicích, je zobrazena na jednom z vystavených děl. Nyní žije ve Spojených státech na Floridě a do Litoměřic přijela zahájit tuto výstavu.

"Z vystoupení na vernisáži jsem měla strach, klepal se mi hlas," řekla Nowická, ale potlesk posluchačů ji přiměl dokonce k předavku.

Dopis z Floridy:

Roxana Nowicki zaslala O. Doskočilovi pohlednici z domova "Clearwater Beach - Florida", který došel do muzea 22. dubna. Citujeme ho celý (sic!) pro onu milou češtinu včetně milých pravopisných chyb:

Milý pane Oldřichu,

Bylo mi velmi příjemně se s Vámy seznámit. Doufám, že se máte dobře a přeji Vám jen úspěchy v Vaší zajímavé práci. Buďte tak hodný a vyříd'te též moje poděkování za tak milou spolupráci s Vaší skupinou v Muzeu. Už se těším na můj příští příjezd a ráda bych taky od Vás uslyšela, jestli Vám to čas dovolí.

Nashledanou vaše Roxana
(Promiňte moje chyby)

Ohlasy v tisku:

Ernst Pohl, Eine Ausstellung von Werken deutscher akademischer Maler im Kresismuseum Leitmeritz. In: Leitmeritz Heimatbote (Mitteilungsblatt für Stadt und Kreis Leitmeritz), Jahrgang 50/Nr. 4, Fulda Juli/August 1998, s. 38.

Výstava prací německých akademických malířů v Okresním muzeu Litoměřice.

Již na podzim 1996 uspořádalo Okresní muzeum výstavu německého malíře a restaurátora Eberharda Eyserta (nar. 1860 v Lovosicích, zemř. 1920 v Litoměřicích).

Od března 1998 věnovalo Okresní muzeum výstavu dalším dvěma německým akademickým malířům, Hermannovi Peter Münzbergovi (nar. 1889 v Praze, zemř. 1951 v Günzburgu) a Ernestovi Behounkovi (nar. 1873 v Praze, zemř. 1959 ve Stuttgartu).

Münzberg se nejdříve vyučil u svého strýce v Terezíně, rodném místě jeho matky, a v návaznosti na uměleckou akademii studoval v Drážďanech a v Římě. Po skončení svého studia v Praze se v Litoměřicích stal následníkem restaurátora Eyserta a postoupil mimoto na městského malíře. Bydlel v ulici Mostecká stará (Brückengasse alte) - (poznámka překladatele: Ulice zrušena při stavbě dvojkolejných tratí v r. 1956 a odklonu silniční dopravy z vnitřního města). Bohužel se zachovalo jen málo jeho děl.

Ernst Behounek po svém studiu na umělecké akademii v Praze nastoupil na místo učitele kreslení na reálné gymnázium v Litoměřicích. Až do svého vyhnání bydlel v Jezuitské ulici. Profesor Behounek tvořil mj. postimpresionistické krajiny s

nočními scénami, pohádkové motivy, obrazy z církevního života, portréty, grafiku a exlibris.

- 18 -

Podnět k vynoření německých malířů regionu ze zapomnění vyšel od českého historika umění Oldřicha Doskočila. Jako pracovník Okresního muzea plánuje v řadě akcí další, "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)". Exponáty mají pocházet výhradně a bez rozdílu národností z muzejního fondu.

Návštěva současné výstavy a text velmi pečlivě sestaveného katalogu nezaplňuje jen mezeru znalostí v oblasti dřívější německé regionální kultury, ale také podává přemýšlivě souhlasné svědectví doby.

Ernst Pohl

Leitmeritzer Heimatbote (Mitteilungsblatt für Stadt und Kreis Leitmeritz), Jahrgang 50/Nr. 6, Fulda, November/Dezember 1998, s. 61.

Zde v oddíle Sachspenden für das Leitmeritzer heimatarchiv uvedeno, že přírůstkem archivu se stal 3. svazek edice "Malíři Litoměřicka":

Nr. 2961: Helma Puchinger, Fulda/Schüttenitz, "Malíři Litoměřicka, Svazek 2 von Oldřich Doskočil (Biografen über die Maler Hermann Peter Münzberg, 1889 - 1951 und Ernst Behounek, 1873 - 1959).

Prager Zeitung, Nummer 11., 12. - 18. März 1998, strana 4.

Tragické osudy v tlumených barvách

(Tragische schicksale in gedämpften Farben)

Okresní muzeum přináší dva zapomenuté malíře z propadliště dějin.

LITOMĚŘICE (mb) - Odpolední letní scéna na Střeleckém ostrově v Praze, lidé u bíle pokrytých stolů ve stínu rozložitých korun stromů. Malba, jejíž pronikavé barvy (právě zrestaurované) bodají do očí pozorovatele. V dalším sále se malířův pohled šíří po bílými květinami kroupnaté louce v jemné zeleni, která zve k ulehnutí. Tyto perspektivy se otevírají návštěvníkovi Okresního muzea v Litoměřicích, kde byla před několika dny otevřena výstava děl dvou zapomenutých malířů.

Litoměřice (dříve také Leitmeritz) byly před druhou světovou válkou ze dvou třetin osídleny Němci. Soužití obou národnostních skupin v městečku čítajícím přibližně 22 tisíc duší se utvářelo do značné míry bez problémů. Místní kulturní scéna v té době vykazuje vlastní, skutečně ostrý, profil. Okruh restaurátorů a malířů není jen zprostředkovatelem umění, ale sám ledaco vytvořil. Okresní muzeum věnovalo výstavu dvěma z těchto malířů: Hermannu Peter Münzbergovi (1889 - 1951) a Ernestovi Behounekovi (1873 - 1959). Münzberg studoval na tehdy působících Uměleckých akademiích ve Vídni, Drážďanech a Římě, studia uzavřel v Praze. Po zranění v první světové válce se dostal na rekonvalescenci do Terezína (Theresienstadt) blízko Litoměřic, odkud pocházela jeho matka a kde se také vyučil u svého strýčka. Roku 1917 byl oficiálně jmenován "válečným malířem". V Litoměřicích se i usadil a stal se pokračovatelem restaurátora Eberharda Eyserta, který jeho umělecký vývoj podporoval. Vedle toho, že avansuje na městského malíře,

považuje, podle své vlastní výpovědi, svoje umělecké kvality za druhořadé. I když je roku 1945 československou vládou výslovně vyzván k setrvání, opouští roku 1946 s ostatním německým obyvatelstvem severočeské městečko a až do své smrti 1951 žije ve württembesském Günzburgu. Mimo několika medailonů a plenérových scén vyniká portrét koncertní mistryně a přítelkyně Aurélie Kratochvílové - Gutfreundové. Pět jeho vystavených prací ovšem nedovoluje důkladnou analýzu jeho uměleckého vývoje.

- 19 -

Ernst Behounek, jeho o 16 let starší současník, se pod aspektem výtvarného jazyka jeví jako nadanější z obou malířů. Tematicky a stylisticky jeho díla dokládají široké tvůrčí spektrum. Tu se mísí postimpresionistické krajiny se scénami nočními a pohádkovými motivy, okamžiky historické s pouličními výjevy nebo s takovými s církevního života, portréty s grafikou a užitým uměním jako jsou exlibris. Narozen v Praze nastoupil Behounek po studiu na Umělecké akademii 1896 na místo učitele kreslení na reálce v Litoměřicích. Za první světové války byl také jmenován "válečným malířem" a až do vyhnání německého obyvatelstva 1946 žil v Litoměřicích. Zemřel 1959 ve Stuttgartu.

Podnět k vyzvednutí německých regionálních malířů ze zapomenutí pochází od historika umění Oldřicha Doskočila. Pracovník Okresního muzea již na podzim 1996 organizoval výstavu výše jmenovaného restaurátora Eberharda Eyserta a pro nastávající září plánuje další akci této řady: "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)".

Exponáty mají pocházet výhradně a bez ohledu na národnost z fondu muzea. Podle jeho poznatků jsou mezi českými a německými malíři skutečné rozdíly v obrazové i motivické řeči. "Zatímco u německých malířů regionu převažují temné barvy, noční scény, mystické i výrazné stylizování předváděných scén, u českých nacházíme převážně scény denní a málo komponované, věrnost přírodě převažuje", vysvětluje Doskočil. Tuto řadu výstav inicioval, protože by chtěl zkompletovat v proměnách dob ideologicky různě zkomolený obraz regionu i v oblasti umělecké historie.

Během nacionálně - socialistické okupace bylo v Litoměřicích velmi mnoho lidí, kteří se nenechali krysařskou agitací Hitlerova vazala Henleina zahnat do úzkých a svůj odmítavý postoj vůči diktatuře také vyjádřili myšlením a jednáním. Tito občané však zůstali jak z české tak i z německé strany nepovšimnuti. Zatímco se v Československu dlouho nehodili do konceptu ideologicky, tak v publikaci litoměřické městské historie z Fuldy (kam se mnoho litoměřických Němců po vyhnání uchýlilo), byli značně probráni, protože v redakční radě seděl jistý Paul Illing, svého času litoměřický radní a SS - Obersturmbannführer. K těmto ideologicky imunním lidem zjevně náleželi Münzberg a Behounek. Návštěva výstavy i obsah velmi pečlivě zpracovaného katalogu tak nejen vyplňuje mezeru znalostí v oblasti regionální kultury, ale podává také zamyšleně laděné svědectví doby.

&&&&&&

Hermann Peter Münzberg (1889 - 1951), Ernst Behounek (1873 - 1959), Malby, Okresní vlastivědné muzeum Litoměřice, Mírové náměstí, Út - Ne 10 - 17 hod. až do 12. dubna. Průvodní katalog (česky, souhrn německy, podrobný textový i obrazový

materiál, doporučujeme k prohloubení četby, stojí 50,Kč.

&&&&&&

Popisky k reprodukcím:
Ernst Behounek, Exlibris s autoportrétem, 1907.
Hermann P. Münzberg: Portrét koncertní mistryně Aurélie Kratochvílové-
Gutfreundové, 1916.
Foto: Katalog

- 20 -

Japonsko - český večer

"Eviččiny housle" je název hry japonské autorky Shimako Murai, která po Japonsku měla svou českou premiéru v litoměřickém divadle v pátek 27. února. Hudbu ke hře napsala japonská skladatelka Kumiko Takahaši. Před představením proběhla vernisáž výstavy v hotelu Salva Guarda "Hirošima - Nagasaki". Obě japonské umělkyně byly přítomny na vernisáži i představení. Mezi dalšími hosty byl japonský velvyslanec v Praze s chotí, japanistka PhDr. Zdeňka Vasiljevová, starosta města ing. M. Tejkl a další.

Autorka divadelních her Shimako Murai převzala v listopadu minulého roku "Mírovou cenu Kijošiho Tanimota". Cena vznikla na základě působení pastora Kijošiho Tanimota v USA. S. Muraiové udělilo cenu "Mírové centrum v Hirošimě".

Zesnulý K. Tanimoto, pastor z kostela v Nagarekawě v Hirošimě, byl v roce 1950 jedním ze zakladatelů tohoto centra. Mírová cena nesoucí jeho jméno dostala oficiální statut před osmi lety jako uznání těm, kdo se zasloužili o mír ve světě, zejména ve vztahu k problematice atomových zbraní. Udělována však byla již dříve.

S. Murai je 69 let. Píše divadelní hry s náměty atomového bombardování a jeho důsledků pro život těch, kteří přežili. Ale všímá si i jaderných havárií jako byla v Černobylu. Své hry také režíruje a předvádí je kromě Japonska na divadelních festivalech v Edinburgu, Praze a Ženevě.

Jako představitelka divadelní skupiny "Žena z Hirošimy" napsala soubor tří dramat pro jednu herečku pod souhrnným názvem "Žena z Hirošimi". Tyto hry uváděla každoročně, občas v jiném obsazení, od roku 1984 do roku 1990. V překladech byly uvedeny v jazyce českém, francouzském a anglickém.

Potřebu sdělit světu o nebezpečí atomové bomby získala v šedesátých letech. Tehdy osm let studovala na Karlově univerzitě v Praze divadelní vědu. Zaujalo ji dílo architekta Jana Letzela, stavitele Atomového dómu v Hirošimě, jehož trosky se staly světoznámou památkou na výbuch atomové bomby. Materiál, který o Janu Letzelovi shromáždila, se jí stal inspirací k dramatické trilogii "Atomový dóm - Jan Letzel", jenž vznikla k padesátému výročí svržení atomové bomby na Hirošimu v roce 1995.

Pamětníkům je S. Murai známá z televizního pořadu s Karlem Pechem jako "pšitelkyně Šimako".

Litoměřice pro českou premiéru "Evičiny housle" si vybrala proto, že zde vidí paralelu mezi Terezínem a Hirošimou. Na obou městech se podepsala druhá světová válka.

Litoměřický kulturní projekt se konal pod záštitou japonského velvyslanectví v Praze, starosty města Litoměřic a nadace The Japan Foundation. Hudbu pro litoměřické představení složil Tomáš Vačkář a Kumiko Takahashi, překlad Zdeňka Vasiljevová, režie Shimako Murai, režijní spolupráce Martin Vačkář. Hru pro jednoho herce v Litoměřicích představila Jana Boušková, členka Národního divadla v Praze ve spolupráci se Základní uměleckou školou v Litoměřicích.

Výstava "Hirošima - Nagasaki" byla umístěna na 40 panelech s fotografiemi postižených míst a lidí. Většinu však tvořily rozměrné reprodukce japonský kalendářů a motivy Nagasaki a Hirošimi, a to i ztvárněné výtvarnými umělci.

- 21 -

Sochař Zdeněk PALCR v litoměřické galerii

Ve čtvrtek 26. listopadu byla zahájena v Galerii výtvarného umění Litoměřice výstava českého sochaře Zdeňka Palcra. Narodil se 3. září 1927 ve Svitávce u Blanska. V roce 1945 nebyl přijat na Akademii výtvarných umění v Praze. V témže roce začal studovat na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru profesora Josefa Wagnera. Od roku 1946 byl členem Volného sdružení veselých umělců VŠUP. Ve školním roce 1948 - 1949 studoval na sofijské Akademii u profesora Lazarova v Bulharsku. V roce 1950 absolvoval u profesora Wagnera. V roce 1950 - 1952 vykonal základní vojenskou službu. Od roku 1957 byl členem výtvarné skupiny "Máj 57" a vystavoval s ní. V první polovině 60. let se vedle sochařství věnoval typografickým úpravám filmových plakátů. V letech 1969 - 1972 byl členem výboru sekce malířů, sochařů a grafiků Svazu českých výtvarných umělců. Od školních let až do roku 1990 se věnoval restaurování kamenné plastiky a renesančních sgrafit. Od roku 1974 do roku 1970 pracoval spolu s Václavem Bošítkem, Stanislavem Podhrázkým a Olbramem Zoubkem na obnově sgrafitového pláště renesančního litomyšlského zámku. Zemřel 12. července 1996 v Praze.

Z myšlenek Z. Palcra: "Jediné, co mi je jasné, je, že řešení se uskutečňuje v praxi a měřítkem je tu odpovědnost a lidská opravdovost autorova. Požadavky zvenku mohou být sebeblbější. O co to máme těžší než kumštýři před námi, totiž o závažnost společenskou, kterou si uvědomujeme. O to můžeme dělat opravdovější věci."

Zdeněk Palcr, z dopisu Miloslavu Chlupáčovi,
Sofie 1949.

Později jsem pochopil, že jediným východiskem je vrátit se k tomu, co původně je sochařství. Myslím si dokonce, že socha a obraz nesou podstatné významy samy o sobě. Že tyto významy jsou nenahraditelné, nezastupitelné něčím jiným. To, co ztělesněním obrazem a sochou opouštějí, vydávají se nepodstatným významům."

Z interview se Zdeňkem Palcrem, Revolver Revue č. 30,
prosinec 1995.

B Ř E Z E N

Pěvecký soubor "Máj" přivezl zlato z Říma

Triumfální návrat domů zažily dívky pěveckého sboru "Máj" při střední pedagogické škole J. H. Pestalozziho v Litoměřicích ve čtvrtek 12. března. Z mezinárodní pěvecké soutěže v Římě "Orlando di Lasso" si přivezly I. cenu - Zlatou medaili. Z České republiky se soutěže zúčastnily ještě další čtyři soubory (Z Hradce Králové, Židlochovic, Brna, Kmochův sbor), ty však zdaleka tak neuspěly.

Soutěžilo se v několika kategoriích, na závěr byl koncert nejlepších sborů, jež získaly zlaté medaile. Těch zlatých bylo celkem osm. Sbormistrem souboru "Máj" je PhDr. Vladimír Frühauf.

Soutěžilo se v pondělí 9. března hned po ránu, výsledky byly ohlášeny ve středu 11. března v poledne v kostele sv. Ignáce. Potom byli účastníci na shromáždění s papežem.

Pro deník "Deník Litoměřicka" (Jiří ROTH, Jak Chutná italské pěvecké zlato, 13. března, č. 61, r.VI., s. 1 a 5) J. Frühauf mj. řekl, že nejvíce pomohli získat peníze na účast ministerstvo školství a ředitel školy Milan Kocanda. Velmi vstřícně se postavil k této akci také přednosta Okresního úřadu Josef Pol, který rovněž poskytl značnou částku a vedoucí školského úřadu Vladimír Kvapil.

"Máj" absolvoval několik mezinárodních soutěží. Třikrát zpíval v Belgii, kde před čtyřmi lety rovněž zvítězil.

Soubor byl opět pozván do Vatikánu na příští ročník soutěže. Zda opravdu pojede, záleží na získání finančního příspěvku.

- 22 -

Českolipský fotograf R. Homola v "Galerii Ve dvoře"

Poprvé se Richard Homola, fotograf z České Lípy, představil v Litoměřicích v roce 1996 v Domě kultury s cyklem z Českého středohoří a českých klášterů. V pátek 13. března pak znovu na vernisáži v Galerii Ve dvoře (Gotické dvojče) s výstavou s prostým názvem "ÉIRE * IRSKO, fotografie".

Výstavu zahájil předseda okresního soudu v Litoměřicích JUDr. Chmelař, který mj. řekl: "...Již na jeho předchozích výstavách včetně té litoměřické jsme mohli vnímat zvláštním, sugestivním způsobem viděnou a zachycenou krajinu, předvěké menhiry, staré hradní věže - sloupoví, chodby a klenby klášterů, ožívající však v novém světle pozorovatele i nás jeho svědků - jako velká tušená jednota často zborčeného, zříceného, ale stále ještě existujícího celku - vždy znovu odkrývaného v dalších jednotlivostech, v dalších fasetách.

Bylo však možno, bylo však třeba jít ještě dál, aby se tato zborčená, ztracená, ale žijící - tvůrčím způsobem obnovená - síť znovu obohatila a rozklenula - dál do prostoru, dál v čase, dál ke kořenům, až na samý okraj oceánu, až na samý okraj velkých a skutečných evropských tradic, odolávajících přechodným módám a paranoickým nutkáním zmučené moderní duše.

Měl jsem proto na mysli zejména tři myšlenky, které vyvolávají právě (i) tyto niterné evokace Irska. Přemýšlel jsem o "evropské misi Irů" jak ji výstižně vystihuje například Thomas Cahill v nedávno u nás vydané pozoruhodné a také mimořádně čtivé práci "Jak Irové zachránili civilizaci", cituji: "...když padla římská říše, když se v

celé Evropě rozčuchaní a nemytí barbaři vrhli na římská města, loupily umělecké díla a pálili knihy, tehdy Irové...na sebe vzali velké dílo přepisování veškeré západní literatury..." řecko - římského a židovsko - křesťanského dědictví. Je již celkem známo, že pak irští duchovní poutníci a irští mnichové šířili toto dědictví až do střední Evropy.

Viděl jsem ten organický celek, pro nějž ostatně Říša miloval gotiku - spojení živoucího kamene, stromu s lidským životem, duchem, s oživenou konstrukcí stavby - a pak ještě to předvěké za tím vším, kde se lidské sklání před majestátem základu: skal, útesů, moře a oblohy, před mocnostmi a spojením živlů.

Jistě také proto skutečně stálo zato vydat se až ke vzdáleným Aranským ostrovům.

Ostatně nyní se tam - aspoň v určitém smyslu - můžeme vydat i společně a já vás spolu s autorem k této cestě srdečně zvu.

D U B E N

Vlastivědná příloha

Mezi válkami vycházela měsíční příloha Leitmeritzer Zeitung s názvem "Unsere Heimat" (Náš domov), kterou redigoval archivář, kronikář a ředitel Stadtmusea (Městského muzea) H. Ankert. Ve snaze navázat na tuto ušlechtilou tradici se rozhodli pracovníci muzea O. Doskočil a O. Kotyza takovou přílohu vydávat, byť ve skromnějším rozsahu. Pochopení našli u týdeníku "České noviny Litoměřicka", který ke svému prospěchu vyměnil šéfredaktora Löffelmanna za šéfredaktorku Dagmar Frolíkovou. Jejím zástupcem se stala Jitka Eretová. Tyto dámy se obrátily na muzeum s prosbou o spolupráci. Tak vznikla měsíční vlastivědná příloha "Miscellanea z kraje pod Sedlem, Radobýlem a Řípem". První číslo vyšlo ve čtvrtek 2. dubna (roč. IV., č. 13, s. 4).

Na titulní stránce byla zveřejněna fotografie obou zodpovědných redaktorů přílohy na jejich pracovišti s popiskem: Na straně 4 se poprvé setkáváte s předem avizovanou vlastivědnou stránkou, zaměřenou na dějiny, kulturu a přírodu litoměřického regionu, která bude vycházet vždy první týden v měsíci a kterou pro nás budou připravovat pracovníci Vlastivědného muzea v Litoměřicích Mgr. Oldřich Doskočil (zleva) a PhDr. Oldřich Kotyza. Nezapomeňte, od května tohoto roku bude v této příloze zahájena soutěž o zajímavé ceny. Text a foto (jik)".

- 23 -

Přílohu otevřel úvodník "Miscellanea aneb úvodník k prvnímu číslu" ve kterém autoři (a redaktoři přílohy) objasňují název a záměr: "...Balbínovo dílo se v latinském díle jmenuje "Miscellanea historica regni Bohemiae". Miscellanea, tedy rozmanitost. Proto nese naše příloha název "Miscellanea (rozmanitost) z kraje pod Sedlem, Radobýlem Řípem". Jména třech kopců Českého středohoří zároveň topograficky ohraničují prostor našeho zájmu."

Stránku otevřela stará předválečná fotografie litoměřického náměstí, "Spor o stáří litoměřického kostela sv. Vojtěcha" zahájil O. Kotyza, osobnost měsíce, zakladatele Ústavu slepců v Praze na Klárově A. Klara (1763 - 1833) představil O. Doskočil a Správa chráněné krajinné oblasti České středohoří připravila "Kvetoucí lesy".

Příloha má i vlastní tiráž: "Připravuje Okresní vlastivědné muzeum v Litoměřicích, Mírové nám. 173, 412 01 Litoměřice, tel. 0416/731339. Zodpovědní redaktori: Mgr. Oldřich Doskočil a PhDr. Oldřich Kotyza. Za obsahovou stránku příspěvků ručí autoři. Nevyžádané rukopisy se nevracejí."

Květnové číslo (30. dubna) bylo otevřeno litografií z dílny K. V. Medaua "První český parník Bohemia v Litoměřicích", kde přistál 21. května 1841. Text pod obrázkem byl doplněn zprávou z dobového tisku. V čísle byla recenze na katalog "Palné zbraně ze sbírky Národního muzea" (Praha 1998) PhDr. Evženie Šnajdrové, zástupce vedoucího oddělení starších českých dějin a spolupracovnice litoměřického muzea. Zreprodukována byla první podobizna ze série fiktivních Máchových portrétů: Litografie J. Šíra z roku 1860.

Červnové číslo (4. června) přineslo litografii panoramatu Roudnice n. L. z doby kolem roku 1860 s popiskem O. Kotyzy o historii mostu přes Labe, jehož mecenášem byl pražský biskup Jan IV. z Dražic, zprávu kronikáře z 16. století "O utrhlých slupích v Roudnici n. L. a jedné labské povodni", stať o vzácných pravěkých nálezích z Libotenic nedaleko Roudnice n. L., jako osobnost měsíce představil O. Doskočil krajského hejtmána Josefa Klecanského (1788 - 1850), druhou reprodukcí fiktivního portréta K. H. Máchy byla heliogravura zhotovená podle akvarelu Jana Zachariáše Quasta (1814 - 1891) a nakonec reprodukcí kulovničky litoměřické provenience z katalogu PhDr. E. Šnajdrové "Palné zbraně ze sbírky Národního muzea v Praze".

Ukončeno bylo 1. kolo soutěže, knihu o renesanci vyhrál Lubomír Šváb z Bohušovic n. O. Losovalo se z osmi soutěžících. Číslo to malé. Ve skutečnosti však bylo ještě menší. Jeden soutěžící byl kronikářův kamarád, kterého k účasti přemluvil kronikář v hospodě u piva a další dva byli kronikářův synovec a neteř. Skutečná účast neovlivněných tedy byla pět. Z těch, kromě výherce, byli všichni z Litoměřic. Je to neuvěřitelná vizitka doby o jejich hodnotách!!!

Červencové číslo (2. července) přineslo úvodník k výročí M. J. Husa, litografii z dílny K. V. Medaua hradu Kalich a obce Třebušín pod ním se stručným popiskem o jeho dějinách a tradici v 19. století, osobností měsíce byl Karel baron Kressl z Qualtenberku, rozsáhlá stať byla věnována cyrilometodějské tradici na Litoměřicku a CHKO České Středohoří připravila povídání o tom, co kvete v červenci.

Čtenářské soutěže se zúčastnili pouze dva soutěžící. To už ponechávám bez komentáře. Ostatně, tímto číslem vlastivědné přílohy noviny zanikly a tím i vlastivědná příloha. Ať si potomci udělají o naší době úsudek sami.

- 24 -

Karel Hlaváček (1874 - 1898) v galerii

Ojedinelá výstava Karel Hlaváček - výtvarník a kritik (1874 - 1898) proběhla v Galerii výtvarného umění Litoměřice od 9. dubna do 10. května. Výstavu uvedl PhDr. Otto M. Urban z Ústavu teorie a dějin umění České akademie věd, který napsal také katalog.

Smutné je, že O. M. Urban má o dekadentním básníkovi, výtvarném kritikovi a

malíři hotovou monografií, ale nemůže najít nakladatele. O původní práce českých autorů není v Čechách v době panování pravicové vlády zájem.

Kámen ve službách civilizace

Okresní muzeum Českého ráje v Turnově připravilo neobyčejně přitažlivou výstavu "Kámen ve službách civilizace", která měla vernisáž v litoměřickém muzeu v úterý 21. dubna. Jejími autory jsou profesně geolog a archeolog. Základní idea výstavy je, jak různé formy kamene (nerosty) sloužily rozvoji civilizace. K vidění byla středověká struska, obyčejné uhlí, drahé kameny (např. achát), mlýnské kameny z pravěku, pravěká keramika, bronzové šperky, ale i šperky soudobých turnovských šperkařů.

Z Litoměřic byly vystaveny dva kamenné reliky raně gotických oken, nalezené v létě roku 1997 při výkopech základů pro novou budovu v ulici Krupka poblíž kostela sv. Vojtěcha (K tomu více O. KOTYZA, Spor o stáří litoměřického kostela sv. Vojtěcha, Miscellanea z kraje pod Sedlem, Radobýlem a Řípem, č. 1, duben 1998 in: České noviny Litoměřicka, č. 13, 2. dubna 1998, s. 4.)

Pozornost vzbudila chladná zbraň nalezená loni na hradě Trosky, kterou se doposud nepodařilo identifikovat ani časově zařadit, protože z odborníků nikdo nic takového neviděl. Na jejím zařazení spolupracují odborníci různých profesí z okresních muzeí Turnov, Litoměřice a Národního muzea v Praze.

Umělecký festival "Máchovy Litoměřice"

Městské zastupitelstvo na svém 4. zasedání dne 23. dubna po projednání návrhu na pořádání stálého uměleckého festivalu s názvem "Máchovy Litoměřice" ve spolupráci se Společností přátel kultury slova Praha, přijalo návrh na základě doporučení kulturní komise konat v Litoměřicích stálý umělecký festival "Máchovy Litoměřice" a uložilo ekonomickému odboru pro uvedený účel uvolnit z rezervy rozpočtu města 150. 000 Kč.

K V Ě T E N

Tři mladí umělci z Čech a Moravy

V Galerii "Ve Dvoře" (Gotické dvojče) proběhla v pátek 1. května vernisáž Lenky Holíkové z Litoměřic (porcelán), Yvony Jandákové ze Zlína (grafika a porcelán) a Vladimíra Kovaříka (malba). Všichni tři mladí umělci navštěvovali společně střední školu ve Zlíně a od té doby se všichni tři občas scházejí. A protože Lenka Holíková je z Litoměřic, zvolila trojice výstavu v Litoměřicích. Lenka Holíková je asistentkou na Univerzitě v Ústí nad Labem, Yvona Jandáková má v současné době miminko a živí se užitou grafikou a Vladimír Kovařík pracuje v reklamní agentuře a rovněž vytváří užitou grafiku.

Jejich společná výstava byla v Litoměřicích první. Druhou plánují ve Zlíně.

Deník Litoměřicka (pondělí 4. května 1998, č. 103, roč. VI., s. 9) přinesl k článku o výstavě i fotografii s popiskem: Na páteční vernisáži v litoměřické galerii Ve Dvoře byl také historik Oldřich Doskočil, který hovoří s vystavujícími umělci". (Foto: Jiří Roth). Kronikář byl zachycen s L. Holíkovou a Y. Jandákovou.

O varhanách před festivalem Litoměřické varhanní léto.

V roce 1940 stála v důsledku válečných událostí německá firma JEMLICH v Drážďanech před zánikem. Tehdejší litoměřický biskup Antonín Alois Weber (1877 - 1948, na stolci od r. 1831) dal této firmě zakázku na opravu varhan v katedrále sv. Štěpána prvomučedníka, a tak ji zachránil před zánikem a její zaměstnance před odvodem na frontu. Nešlo však o opravu v pravém slova smyslu. Drážďanští varhanáři vestavěli do původní barokní skříně varhany zcela nové, podle slov varhaníka, účastníka litoměřického festivalu Pavla Černého, velice kvalitní varhany. O kvalitě varhan nepochyboval ani jeden z organologů. Například holandský varhaník Peter van Dijk prohlásil: "Jsou to ty nejlepší varhany z té doby, které znám."

Varhany od Antonína Reisse byly nejprve v Praze. Odtud je sám Reiss ještě v roce 1784 přestěhoval do Litoměřic. Později dostaly nový nátěr v souladu s interiérem katedrály.

Současný nástroj má čtyři manuály, pedál a 53 rejstříků (hlasů).

K opravě varhan:

Více než pět hodin trvala neveřejná schůze, na níž komise v úterý 12. května posuzovala nabídky sedmi odborných firem, které chtěly provést generální opravu varhan. Osmá firma nesplnila podmínky výběrového řízení a tak byla vyřazena.

Člen výběrové komise, polský varhaník, spoluzakladatel a umělecký poradce litoměřického festivalu Jaroslav Malanowicz prohlásil: "Byla to velká diskuse!".

Obnova varhan byla zařazena do nového programu "Restaurování movitých kulturních památek" na základě usnesení Vlády České republiky č. 426/97 ze 16. července 1997. Žádosti o zařazení do projektu, který probíhá teprve jeden rok, posuzuje a doporučuje Památkový ústav v Ústí nad Labem. Jde o památky, jež jsou ohroženy ve své hmotné existenci v důsledku dlouhodobě v minulosti nedostatečné péče a které jsou zapsány v ústředním seznamu památek. Mezi takové spadají např. oltáře a varhany, jež jsou umístěny v církevních památkách. Finanční příspěvek od Ministerstva kultury ČR je v těchto případech podmíněn finanční spoluúčastí vlastníka památky, u varhan v katedrále Biskupství litoměřickým.

Výběrové řízení na opravu varhan vyhrála drážďanská firma JEMLICH, která varhany v roce 1940 postavila.

První koncert "Litoměřického varhanního léta 1998"

První koncert VIII. ročníku "Litoměřické varhanní léto 1998" se konal ve středu 27. května. Interprety byli Yoshimi OSHIMA - flétna (Japonsko) a Jaroslav Tůma - varhany (ČR).

Program koncertu:

Georg Friedrich Händel (1685 - 1759)

Sonáta dur pro flétnu a basso continuo

Larghetto

Allegro

Siciliana

Allegro

César Frank (1822 - 1890)

Chorál č. 1 E dur pro varhany

Kazuo Fakushima

Mei (1962) pro flétnu sólo

Zdeněk Lukáš (nar. 1928)

Tusta (1997) - (Rapsodie pro varhany o té tvrdé kamenité chodské

zemi

latiníky zvané Tusta)

- první provedení díla -

Siegfried Karg - Elert (1877 - 1933)

Appassionata pro flétnu sólo

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Sonáta e moll pro flétnu a basso continuo

BWV 1034

Adagio ma non tanto

Allegro

Andante Allegro

Slovo o interpretech:

Yoshimi OSHIMA: Narodil se v roce 1958 v Osace. Vystudoval obor hry na flétnu na Hudební akademii v Kyótu.

V letech 1981 - 1984 byl žákem profesora Wolfganga Schulze, sólisty vídeňských filharmoniků, na vídeňské Vysoké hudební škole. V roce 1983 zvítězil v mezinárodní soutěži dechových nástrojů UFAM v Paříži.

U nás je také dobře znám. Po dva roky (1987 - 1989) působil jako první flétnista tehdejšího Symfonického orchestru Československého rozhlasu v Praze a sólově vystupoval s našimi orchestry i v zahraničí. V první polovině devadesátých let jeho spolupráce s českými tělesy intenzivně pokračovala (hrál mj. i díla japonských skladatelů se Sukovým komorním orchestrem, Symfonickým orchestrem FOK, souborem Virtuosi di Praga, Doležalovým kvartetem) a byl pozván rovněž do nahrávacích studií našich gramafónových firem.

Kromě CD s Brněnským komorním orchestrem, na kterém interpretuje skladby Mozartovy, vyšel u firmy Lotos také CD s díly J. S. Bacha, C. Ph. E. Bacha a G. F.

Händela, kdy mu byl při nahrávání partnerem u varhan a cembala Jaroslav Tůma.

V Japonsku působí nyní jako sólista a komorní hráč, jako člen významného symfonického orchestru v TAKASAKI, který účinkoval v rámci evropského turné i na Pražském jaru, a také jako vyhledávaný pedagog.

Od roku 1997 je profesorem na Hudební akademii v Kyótu.

- 27 -

Jaroslav Tůma: Narodil se v roce 1956 v Praze. Již v době svých studií na tamnější konzervatoři a Hudební fakultě Akademie múzických umění se zúčastnil řady mezinárodních varhanních soutěží. Z jeho nejvýznamnějších úspěchů připomeňme alespoň 1. ceny ve varhanní improvizaci v Norimberku v roce 1980 a v holandském Haarlemu v roce 1986, ve varhanní interpretaci pak mimo jiné 2. ceny v Linci (1978) a na bachovské soutěži v Lipsku (1980).

Koncertní činnost ho zavedla do většiny zemí Evropy, do USA, Japonska, Singapuru. Věnuje se také cembalu, klavichordu a dalším historickým klávesovým nástrojům. Za provedení souborného Bachova varhanního díla v letech 1990 až 1993 mu byla přiznána Výroční cena Nadace českého hudebního fondu. V popředí jeho pozornosti stojí také aktivity týkající se historických varhan, jejich restaurování, zvukové dokumentace, apod. V současné době působí pedagogicky jako docent Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze.

Tůmova supraphonská edice Historické varhany Čech postupně zachycuje zvuk významných nástrojů postavených předními varhanáři různých slohových období od renesance až po začátek 20. století.

Do tradice festivalu Litoměřické varhanní léto se Jaroslav Tůma zapsal prvenstvím zahajovacího koncertu I. ročníku, snahou pomoci a důvěrou v životnost, tehdy zcela neznámé (bezvýznamné), hudební akce. Vysokou uměleckou hodnotou svého recitálu zde symbolicky předurčil výši interpretační úrovně i pro budoucnost.

Č E R V E N

II. koncert "Litoměřické varhanní léto 1998".

Den konání: Středa 10. června

Interpret: *Magdalena Czajka* - varhany, Polsko.

Program koncertu:

Georg Maufat (1645 - 1704)

Toccata settima

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Sonata c - moll BWV 526

Vivace

Largo

Allegro

Stanislaw Moryto (nar. 1947)

Cantio polonica
Guy Bovet (nar. 1942)
Ricercar
Johann Sebastian Bach
Passacaglia c - moll BWV 582

- 28 -

Slovo o interpretce:

Magdalena Czajka se narodila ve Wroclavi v Polsku. Po maturitě studovala režii zvuku u profesora Antonína Karuzase (diplom s vyznamenáním, 1980) a hru na varhany u Andrzeje Chorosinského (diplom s vyznamenáním, 1983) na Hudební akademii F. Chopina ve Varšavě.

V letech 1983 - 1985 pokračovala ve svých studiích na konzervatoři ve Strasburgu v mistrovské třídě profesora Daniela Rotha, kde ji v květnu 1985 byla udělena hlavní cena.

V září 1985 zvítězila v 3. ročníku švýcarské varhanní soutěže J. S. Bacha. Byla vybrána do skupiny umělců pozvaných k účasti na slavnostním uvedení do provozu restaurovaných varhan v bazilice Sacré - Coeur v Paříži.

Své znalosti dále zvyšovala i v mistrovských kursech interpretace, které vedli vynikající umělci a pedagogové: Guy Bovet, Christiane Jaccottet, Gustav Leonhardt, Flor Peeters, Michael Schneider, Monserrat Torrent a další.

Od roku 1986 se též sama věnuje pedagogické činnosti na Hudební akademii F. Chopina ve Varšavě.

Dominantní je však její koncertní činnost, hraje a pořizuje nahrávky většinou v cizině - v zemích východní a západní Evropy.

III. koncert VIII. ročníku "Litoměřické varhanní léto"

Konal se ve středu 24. června.

Interpret ***Dominikus Trautner*** - varhany, Německo

Program:

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)
Preludium A Fuga - G - dur
Adagio G - dur (z houslové sonáty)
Felix Mendelssohn - Bartholdy (1809 - 1847)
Sonáta IV B - dur
Allegro con brio
Andante religioso
Allegro
Allegro maestoso e vivace

Sigfrid Karg - Elert (1877 - 1933)
Variace E - dur (na originál G. F. Händela)
Symfonický chorál "Jesu, meine Freude"
Introduzione (Inferuo)
Canzone
Fuga con Corale
Jehan Alain (1911 - 1940)
Postlude pour office de complies
Litanies
Ch. Marie Widor (1844 - 1937)
Andante As - dur (ze 4. symfonie)
Toccata F - dur (z 5. symfonie)

- 29 -

Slovo o interpretovi:

Páter Dominikus Trautner je od roku 1878 členem Benediktinského řádu v opatství Münsterschwarzach. Po studiu teologie na univerzitě ve Würzburku byl roku 1985 vysvěcen na kněze. V letech 1985 - 1989 studoval církevní hudbu na Konzervatoři Hermanna Zilchera ve Würzburku, varhany u dr. Egidia Dolla. Mistrovské kursy ho přivedly k Albertu de Klerkovi, Haraldovi Vogelovi, Danielu Rothovi a Marii Alainové. Mimoto je, po čtyři léta, pravidelným účastníkem vyučování hry na varhany u profesora Günthera Kaunzingera.

Páter Dominikus Trautner hraje na koncertech doma i v zahraničí, mj. v dómech v Bamberku, Pasově, Salcburku, Montreale (Sicílie) a Rize (Lotyšsko), právě tak jako v bazilikách v Ottobeuren, sv. Bonifáce (Mnichov), v Banzu, v Gössweinstei a v opatství Pannonhalma (Maďarsko).

Na klávesových varhanách opatství nahrál na CD skladby německé a francouzské romantiky. (Vysílání v severoněmeckém a v bavorském rozhlase).

Mimo své učitelské činnosti na gymnáziu opatství se účastní pastorálních úkolů (exercie).

Tahanice okolo exteriérové plastiky:

Na 13. zasedání Městské rady 11. června byla projednáváno za účasti zástupců galerie výtvarného umění Litoměřice, ředitele J. Štíbra a J. Kunstátové, přemístění dřevěné plastiky z Jezuitských schodů. Možnosti má projednat galerie a autorem plastiky, sochařem Beránkem. Navrhuje se přemístění do parkánů před budovou bývalého jezuitského semináře, nyní České dráhy - kontrola přepravních tržeb. Návrh jak naložit s uměleckým dílem a kam ho přemístit, případně za jakou částku, bude předložen MZ 16. 7. 1998.

Tisková konference k 1. ročníku "Máchovy Litoměřice"

MALACHÉ, o. p. s. a Společnost přátel kultury slova uspořádala 12. června v 10. hod. dopoledne v salonku restaurantu Gany s - Louvre, Národní třída 20, Praha 1 tiskovou konferenci o nově vzniklém festivalu "Máchovy Litoměřice", který proběhne od 6. do 8. listopadu 1998. Čestným předsedou festivalu je Jiří Kolář, členy

festivalového výboru jsou mj. prof. Jiří Stich, Pavel Chalupa, Dr. Pavel Vašák, Mgr. Jaroslav Kořán, za město Litoměřice např. Mgr. Oldřich Doskočil. V rámci festivalu byla vyhlášena soutěž na slovesnou a výtvarnou tvorbu, jejíž vítězové budou představeni v průběhu festivalu Máchovy Litoměřice. Soutěž má uzávěrku do 30. září 1998.

Díla vyjdou v Almanachu Máj v březnu 1998.

Za město Litoměřice se tiskové konference zúčastnili místostarosta města J. Landa, vedoucí odboru kultury H. Bitrichová a člen festivalového výboru, kronikář města Mgr. O. Doskočil.

O. Doskočil po tiskové konferenci navrhl, aby vydání Almanachu bylo oslaveno po způsobu Družiny Májové když tato vydala Almanach Máj 1858. To znamená jít z Lovosic na Milešovku, potom do Litoměřic k Máchovu hrobu a nakonec na Radobýl. Návrh neprošel a byl zvolen kompromis: Návštěva Máchova hrobu a výlet na Radobýl, kde se otevře láhev červeného ze Žalhostic značky Radobýl a teoretický výklad (názorný, neboť z Radobýlu je Milešovka vidět), kudy Májovci putovali, provede O. Doskočil.

Na tiskové konferenci byla znovu z řad novinářů otevřena otázka stěhování Máchových ostatků. Odpovídal O. Doskočil: "Město Litoměřice se domnívá, že Mácha, vzhledem k významu své osobnosti, má zůstat tam, kde je a to bez ohledu na to, kde se narodil a kde zemřel. Nelze ovšem pominout dobu a okolnosti, za jakých byl přestěhován na Vyšehrad.

- 30 -

Tenkrát prchalo z českého pohraničí (1938) po Mnichovu na 122 tisíc Čechů, 15 tisíc Židů a 18 tisíc německých antifašistů. K tomuto číslu je třeba symbolicky přičíst i Máchu. Prchající říkali, že se sem jednou vrátí i s Máchou. Někteří se vrátili, ale jejich slova dodnes nebyla naplněna. Proto je třeba naplnit, alespoň symbolicky, přání otců a dědů.

Město Litoměřice proto navrhuje: Nechat Máchovy ostatky na Vyšehradě, ale do Litoměřic vrátit Máchův náhrobek.

Zdůvodnění: Jeho tvarosloví je klasicistní a je v přímém protikladu Máchova fenoménu. Ikonograficky je to stejné. Reliéf Anděla smrti jako symbol zmaru je rovněž v přímém protikladu k Máchovu odkazu. Umělecky jde o dílo průměrné a jeho cena je především historická. Vzhledem k tomu, že byl zhotoven pro konkrétní prostor (Máchův hrob na litoměřickém hřbitově), měl by být vrácen, aby tak jeho výpovědní hodnota (z hlediska historického) nebyla oslabována přemístěním na Vyšehrad.

Mácha si zaslouží náhrobek nový odrážející Máchův fenomén z hlediska třetího tisíciletí. Proto město Litoměřice navrhuje vypsát konkurs na náhrobek nový. Celá záležitost by se neměla uspěchat. V průběhu pěti let je třeba udělat řadu výstav z náčrtků a sádrových modelů, diskutovat v odborném i populárním tisku.

Přítomní členové výboru pak O. Doskočila doplnili, že tento návrh byl již rozeslán českým sochařům.

Petr Nikl v Galerii

V červnu byla v litoměřické galerii zahájena výstava Petra Nikla "Pohádkové

bytosti", nositele ceny Jindřicha Chaluppeckého z roku 1996, kdy se konal její 6. ročník.

Cena vznikla z podnětu Václava Havla, dramatika a spisovatele, akademického malíře Theodora Pištěka a básníka a výtvarného umělce Jiřího Koláře 27. května 1990 v Lánech. Cena je určena jako prestižní pro mladé české umělce České republiky. Nese jméno předního teoretika a kritika výtvarného umění a literatury, esejisty a filozofa pana Jindřicha Chaluppeckého, který na sklonku života souhlasil s vypsáním ceny pod názvem "Cena Jindřicha Chaluppeckého".

Cenou se vyslovuje uznání celoživotnímu dílu Jindřicha Chaluppeckého a té jeho aktivitě po roce 1968, která u nás prosazovala neoficiální, avantgardní výtvarný život a zasazovala se o to, aby si české výtvarné umění udržovalo svébytnost a nepřerušenu kontinuitu s tradicí českého moderního umění a evropskou výtvarnou kulturou.

Petr Nikl se začal objevovat na české umělecké scéně od roku 1984.

Od počátku 90tých let se P. Nikl věnuje stále "svému divadlu", které je jakýmsi obrazem rozprostřeným do dramatického prostoru času a děje. V divadle používá "své vlastní herce - objekty". Jsou to často jen těžko identifikovatelné podivuhodné předměty, ale také voda, oheň zvuk jsou zde herci. A konečně v poslední době vstupuje, tak jako v litoměřické galerii při vernisáži, do scénického děje tělesně i on sám a spolu se svými "loutkami" rozehrává složité multimediální prostorové obrazy, na nichž se podílí hudba, barva, světlo, gesto, tanec. Obrazy se prolínají, někdy připomínají fragmenty Boschových obrazů, jindy abstraktní barevná plátna, výjevy z řeckých váz, psychadelické vize, surreální děje plné nevědomých obsahů. Je to neobyčejné divadlo - splynutí obrazu, objektu, performance a dramatu do silného audiovizuálního vjemu.

P. Nikl se narodil 8. listopadu ve Zlíně, studoval v letech 1976 - 1980 Střední uměleckoprůmyslovou školu (SUPŠ) v Uherském Hradišti, 1981 - 1987 pražskou Akademií. V letech 1987 - 1980 člen umělecké skupiny "Tvrdohlaví", od roku 1985 člen divadelního sdružení "MEHEDAHA". Žije v Praze.

- 31 -

Č E R V E N E C

IV. koncert "Litoměřické varhanní léto 1998"

Konal se ve středu 29. července

Interpret **J. Rostislaw Wygranienko** - varhany, Bělorusko

Program:

P. Żelechowski (cca 1640, Ostromečev)

Fantasio del sol Primo Tono

Anonym (cca 1760, Slonim)

Aria recitativo pro Offertorio

Antonio Vivaldi (1678 - 1741)

Concerto d - moll BWV 596

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Praeludium et Fuga h - moll BWV 544

Robert Schumann (1810 - 1856)

Fuga "B.A.CH." B - dur, op. 60 N6

César Franck (1822 - 1890)
Chorál č. 1 E - dur (1890)
Rostislav Wygranienko (nar. 1978)
Preludium "Usmiech aniola" D - dur, op.19

Slovo o interpretovi:

J. Rostislav Wygranienko se narodil 12. srpna 1978 v Simferopolu (Ukrajina). Nyní žije v Minsku. Studoval hru na varhany, klavír a hudební teorii na Republikovém lyceu běloruské hudební akademie. Studia ukončil s vyznamenáním v roce 1996. V současné době je studentem druhého ročníku Běloruské hudební akademie v oboru klavír. Protože v Bělorusku neexistuje oddělení se specializací na varhanní hudbu, od roku 1996 usiluje o přiznání stipendia na varšavské Hudební akademii F. Chopina. S výborným hodnocením a doporučením poroty obdržel diplom za úspěšnou účast na První mezinárodní soutěži ve Varšavě a také doporučující dopis poroty týkající se udělení stipendia.

S Běloruskou filharmonickou společností hrál od roku 1994, převážně se však věnuje sólové hře, na koncertech často hraje též své vlastní skladby. Je prvním umělcem, který provedl antologii běloruské varhanní hudby (staré i moderní) a četná díla, která nikdy předtím nebyla v Bělorusku hrána. Koncertuje převážně v Bělorusku a v řadě italských měst.

Své umělecké znalosti rozšiřuje i účastí na mistrovských kurzech J. Gefferta, K. Tausche, S. Lehmana.

V současné době působí jako varhaník katedrály v Minsku. Dvakrát mu byly společně s vyznamenáním uděleny granty.

6. ročník "Sasko - český hudební festival"
(koncert v Litoměřicích)

Letos se konal v příhraničních oblastech už 6. ročník "Sasko - český hudební festival" (18. června - 5. července). Hostující zemí roku 1998 bylo Holandsko.

Festival je vždy pestrý i na místa konání. Vedle klasických prostor jako hudební sály, kostely, kláštery a kaple se využívají na první poslech neobvyklé prostory - míšeňská manufaktura porcelánu, zpřístupněný důl, labský parník.

- 32 -

V Litoměřicích se v rámci festivalu konal koncert 1. července v bývalém jezuitském kostele Zvěstování Panny Marie s názvem "ÚDER NA ÚDER".

Koncert různých bicích nástrojů udivoval neobvyklou zvukovou barevností.

Účinkovali: Karl Jungnickel a Bernhardt Schmidt - pedagogové Hochschule für Musik "Carl Maria von Weber" v Drážďanech a sólisté obou vynikajících drážďanských orchestrů. S oběma profesory koncertovali jejich nejlepší žáci.

S R P E N

V. koncert "Litoměřické varhanní léto 1998".

Den konání: Středa 26. srpna

Interpret: **Erik Boström**

Program :

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)
Fantasie a fuga g - moll BWV 542
"Schmücke dich, o liebe Seele"
(Ozdob se, o milá duše), chorální předehra

BWV 654

Felix Mendelssohn - Bartholdy (1809 - 1847)
Sonáta IV B - dur
Allegro con brio
Andante religioso
Allegretto
Allegro maestoso e vivace

Otto Olsson (1879- 1964)
Předehra a fuga fis - moll, op. 52

Rorsten Nilsson (nar. 1920)
Ascensio (ze "Sedm improvizací pro varhany")

Max Reger (1873 - 1916)
Introdukce a Passacaglia f - moll, op. 63 : 5 - 6

Slovo o interpretovi:

Erik Boström se narodil v roce 1947. Studoval hudbu na Hudební Akademii ve Stockholmu, jeho učitelem na varhany byl profesor Alf Lidner. Diplom varhaníka sólisty získal v roce 1975. Ve studiu varhanní hry pokračoval v Paříži u Marie - Claire Alinové a u Oliviera Messiaena.

V rozsáhlém repertoáru Erika Boströma nalezneme hudbu všech období včetně hudby soudobé. V řadě koncertů se zasloužil o premiérové uvedení skladeb. Hraje varhanní recitály ve Švédsku i v mnoha jiných zemích a zúčastnil se několika mezinárodních varhanních festivalů. Pořídil mnoho hudebních nahrávek (mimo jiné kompletní varhanní hudby Oliviera Messiaena pro PROPRIUS), často je též zván ke spolupráci do rozhlasových studií, kde uskutečnil mnohé nahrávky pro švédské a německé rádio.

Erik Boström je varhaníkem v Oskarově kostele v Stockholmu (od r. 1984). Hru na varhany vyučuje na Hudební koleji ve Stockholmu. V roce 1997 byl zvolen za člena Královské švédské hudební akademie.

- 33 -

Z Á Ř Í

Výstava "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)",

v litoměřickém muzeu a první benefiční koncert ve prospěch litoměřického muzea

v Městském divadle.

V úterý 15. září proběhla v litoměřickém muzeu třetí část projektu "Malíři Litoměřicka" pod názvem "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)". Výstavu opět doprovázel reprezentativní katalog jako 3. svazek edice "Malíři Litoměřicka". Katalog obsahuje tři přílohy: K identifikaci parníků na litoměřických olejomalbách od V. Pažourka z Okresního muzea Děčín, dále přetisk dobové reportáže z Hálkových Květů "Bývalý kostel rybářský v Litoměřicích" (Květy, č. 20, roč. IV., 20. května 1869, s. 159 - 160) i s Kirmigovou ilustrací kostela, a v závěru přílohu "Kapitoly z litoměřického dějepisu umění" zahrnující medailonky V. Luksche (1845 - 1920), H. Ankerta (1870 - 1954) a O. Votočka (1921 - 1986).

Výstava i katalog byly věnovány památce PhDr. O. Votočka. Autorem koncepce výstavy i textu katalogu byl kronikář města Oldřich Doskočil.

Po vernisáži následoval v Městském divadle K. H. Máchy první benefiční koncert ve prospěch muzea, který iniciovala americká zpěvačka ze státu Florida, litoměřická rodačka Roxana Gutfreundová - Nowicki, jež odešla z republiky se svými rodiči v roce 1974. Roxana poprvé zpívala v Litoměřicích na vernisáži v únoru tohoto roku "Hermann Peter Münsberg (1889 - 1951) & Ernst Behounek (1873 - 1959)". Vzdala tak poctu své babičce, koncertní mistryni Aurélii Kratochvílové Gutfreundové. Portrét této houslistky namaloval v roce 1916 H. P. Münsberg, dnes je v soukromém majetku dcery koncertní mistryně paní Ireny Gutfreundové z Litoměřic, jež obraz zapůjčila na výstavu a přislíbila, že ho odkáže litoměřickému muzeu. Dílo bylo barevně reprodukováno ve 2. svazku edice "Malíři Litoměřicka". Koncertní mistryně zde pak má svůj samostatný exkurs "Věnováno památce Aurélii a Robertovi Gutfreundových".

V divadle Roxana zpívala česky, německy, anglicky a francouzsky od klasiky (Dvořák, Wágner), přes francouzský šanson až po Ježkovy sklady. V klasickém repertoáru a šansonech ji doprovázel student teplické konzervatoře, litoměřický klavírista Jiří Pakandl, v jazzu pak Weterans Jazz Band Litoměřice. Písničku od J. Ježka "Život je jen náhoda" zazpívala Roxana společně v duu s Magdou Lívancovou, kmenovou zpěvačkou Weteran s Jazz Bandu.

V průběhu koncertu vystoupila dvojice pražských umělců, houslista Vojtěch Fiedler a klavíristka Hana Slavíková, posluchačka pražské konzervatoře.

Máchovu "Noc" a Prevertovu "To je láska" recitoval člen společnosti MALACHÉ, herec Rudolf Kvíz.

Režie večera se ujala ředitelka společnosti MALACHÉ paní Kovaříková, která je také iniciátorkou 1. ročníku festivalu Máchovy Litoměřice.

Výtěžek koncertu byl 7.500 Kč a 150 DM (marek). Z podnikatelů nepřišel nikdo, jako sponzor se také nepřihlásil nikdo.

Naopak všichni účinkující vystupovali zdarma a vzdali se i nároku na cestovné. Všichni se shodli, že by se v této tradici mělo pokračovat.

Dnešní Litoměřicko, č. 211, roč. VI., středa 9. září, s.8.

Americká zpěvačka vystoupí v divadle

Výtěžek blížícího se koncertu věnují na obnovu sbírek muzea

Litoměřice (jik) - Americká zpěvačka českého původu Roxana Gutfreundová - Nowicki vystoupí v Litoměřicích v divadle Karla Hynka Máchy na benefičním koncertu, jehož výtěžek bude věnován na opravy sbírkového fondu muzea. Uskuteční se 15. září po skončení vernisáže výstavy obrazů další části projektu Malíři Litoměřicka v Okresním vlastivědném muzeu v Litoměřicích.

Jeho hlavní částí bude pěvecký recitál americké zpěvačky, jíž bude doprovázet několik hudebníků, jako jsou Jiří Pakandl z teplické konzervatoře, houslista souboru Collegium Musica Sacralis Vojtěch Fiedler a litoměřický Veterans Jazz Band. Rudolf Kvíz ze společnosti Malaché přednese Prévertovu báseň Taková je láska a Máchovu Noc.

Na pracovní schůzce v litoměřickém divadle, kde se připravoval program koncertu, jsme zastihli všechny zainteresované umělce. Roxany Gutfreundové - Nowicki jsme se zeptali, co ji přivedlo až z daleké Floridy do litoměřického muzea

"Na jarní výstavě obrazů Malířů Litoměřicka byl vystaven obraz Hermanna Petera Münzberga z roku 1916, na kterém je namalován portrét mé babičky Aurélie Kratochvílové - Gutfreundové, která byla tehdy houslistkou v litoměřickém městském divadle. Setkala jsem se s panem Oldřichem Doskočilem, který mi vyprávěl o své práci, jak je zajímavá a těžká a kolik času a peněz je při ošetřování sbírek obrazů, které jsou v zoufalém stavu, zapotřebí. Přemýšlela jsem, jestli bych mohla pomoci třeba koncertem, kde by se sešlo více lidí, kteří mají nějakým způsobem vztah k uměleckým hodnotám a k litoměřickému muzeu," sdělila zpěvačka.

Roxana Gutfreundová - Nowicki se narodila v Litoměřicích, kde žila do čtrnácti let. Navštěvovala školu v ulici Boženy Němcové. V roce 1974 se rodina odstěhovala do Německa. Po patnácti letech odešla s manželem na Floridu. Do Litoměřic přijela poprvé před dvěma roky. "Byl to velký rozdíl od doby, kdy jsem je viděla naposledy. Náměstí je celé zrenovované."

K článku připojena fotografie s popisem: Umělci z USA, Prahy a Litoměřic se v divadle setkali na pracovní schůzce při přípravě koncertu. Na snímku jsou historik Oldřich Doskočil, houslista Vojtěch Fiedler, zpěvačka Roxana Gutfreundová - Nowicki a Zdeněk Květoň z Veterans Jazz Bandu.

Snímek: Jitka Eretová.

Deník Litoměřicka, č. 212, roč. VI., čtvrtek 10. září 1998, s. 9.

Vernisáž bude už v úterý

Vernisáž obrazů třetí části projektu "Malíři Litoměřicka" pod názvem Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)" bude zahájena v litoměřickém muzeu v úterý 15. září od půl páté. V expozici budou představena díla malířů jako Ernst Gustav Doerell, Alois Kirnig, Ferdinand Lepie. Po skončení vernisáže se od šesti hodin v Divadle Karla Hynka Máchy uskuteční benefiční koncert ve prospěch muzea na záchranu jeho sbírek. Hlavním programem koncertu bude pěvecký recitál americké zpěvačky Roxany Gutfreundové - Nowicki, kterou budou doprovázet hudebníci z Prahy a Teplíc a litoměřický Veterans Jazz Band.

Sloupek je doprovázen fotografií Hany Čechákové s popiskem: Autor výstavy historik umění Oldřich Doskočil, konzervátor muzea Martin Brýda a dobrovolný pomocník Martin Eichinger instalují obrazy litoměřických malířů."

Poznámka:

Martin Brýda je konzervátorem militárií Městského muzea Ústí nad Labem. Na snímku je náhodou, protože v době příchodu fotografky přivezl z Ústí n. L. zapůjčený obraz Emila Zvěřiny z r. 1850 labského panoramatu, jenž byl na ústecké výstavě o návštěvě Franze Josefa I. v severních Čechách (i Litoměřicích). Martin Eichinger z Roudnice nad Labem velice obětavě, bez nároku na odměnu, pomáhal instalovat výstavu. V podstatě zavěsil všechny obrazy, za což mu patří dík a zápis do kroniky. Takových lidí jako je on v roce 1998 po Čechách příliš neběhalo.

Dnešní Litoměřicko, č. 218, roč. VI., čtvrtek 17. září 1998, s. 12.

Obrazy odhalují krásy starých Litoměřic

Expozice navazuje na výstavu v galerii výtvarných umění v roce 1969

Autor: Značka (jik)

Článek je doprovázen fotografií s popiskem: Na vernisáži se sešli ředitelka společnosti Malaché Zdena Kovaříková, nakladatel Petr Oswald a Oldřich Doskočil, autor výstavy a katalogu. Foto: Jitka Eretová.

Litoměřice (jik) - Třetí výstava obrazů z cyklu "Malíři Litoměřicka" pod názvem "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)" byla zahájena v úterý v Okresním vlastivědném muzeu v Litoměřicích. Účelem výstavy je představit veřejnosti tvář města v průběhu téměř sto padesáti let. K výstavě byl také vydán reprezentativní katalog, kde čtenář nalezne nejen fotografie vystavených obrazů, ale také nahlédne do historie a atmosféry města a životů tehdejších lidí.

Výstava navazuje na výstavu Obraz města minulosti 16. - 19. století, kterou realizovala Galerie výtvarných umění v Litoměřicích v roce 1969 jako součást oslav výročí 750 let trvání města. Expozice v muzeu představuje další obrazy z jeho sbírkového fondu, které má veřejnost možnost shlédnout poprvé. Některé byly k tomuto účelu nově zrestaurované.

Katalog je věnován památce litoměřického historika umění Otakara Votočka.

"Aby čtenář lépe porozuměl jeho mistrovství v litoměřickém dějepisu umění, v katalogu se setká i s jeho předchůdci Vincencem Lukschem a Heinrichem Ankertem," uvedl autor výstavy Oldřich Doskočil.

"Lidé by měli vědět jak Litoměřice vypadaly před sto a více lety. Jak byly krásné a jak v nich dnes plno věcí schází. Obrazy jsou hodně popisné a každý litoměřický občan by se sem měl přijít podívat," sdělil nám jeden ze současných malířů Karel Klein.

- 36 -

Podle Jarmily Matouškové jsou obrazy pěkně uspořádané a výstava má velký význam v tom, že lidi seznámí s tím co bylo a je zajímavé v Litoměřicích. "Je spousta zákoutí, která vypadala v 19. století úplně jinak než dnes."

V témže čísle Dnešního Litoměřicka na téže straně:

Americká zpěvačka zaujala publikum svým recitálem

Litoměřice - První benefiční koncert ve prospěch Okresního vlastivědného muzea v Litoměřicích, jehož iniciátorkou byla americká zpěvačka, rodačka z Litoměřic, Roxana Gutfreundová - Nowicki se uskutečnil v divadle K. H. Máchy v úterý po skončení vernisáže obrazů Malířů Litoměřicka. Umělkyni z americké Floridy doprovázeli litoměřičtí hudebníci - klavírista Jiří Pakandl, student teplické konzervatoře a soubor Veterans Jazz Band. Program doplnil také s dvěma skladbami houslista Vojtěch Fiedler s klavíristkou Hanou Slavíkovou a Rudolf Kvíz přednesem Prévertovy básně Taková je láska a Máchovy Noci. Posluchačů, kteří vytvořili v sále pěknou atmosféru se sešlo na sto padesát a výtěžek koncertu bude věnován na záchranu sbírkového fondu obrazů muzea.

Roxana Gutfreundová - Nowicki vystoupila v Litoměřicích již na jarní vernisáži druhé části výstavy Malířů Litoměřicka, kde byl vystaven obraz její babičky Aurélie Kratochvílové - Gutfreundové. Namaloval ho Hermann Peter Münsberg v roce 1916, v době, kdy působila Aurélie jako první houslistka v městském divadle. "V těchto dnech na babičku vzpomínáme, zemřela 14. září před dvaceti čtyřmi lety", svěřila se Roxana, která v tomtéž divadle zpívala písně lidové, operetní i klasické anglicky, německy, francouzsky a česky.

Závěr koncertu vyvrcholil jazzovými, převážně Ježkovými skladbami v interpretaci souboru Veterans Jazz Band, kde Američanka zpívala společně s litoměřickou Magdou Lívancovou. "Bylo to zábavné, připravili mi pěkné překvapení, které jsem nečekala. Ale improvizace vyjde někdy lépe, než připravované věci", komentovala Roxana skladby, které nebyly v plánu programu.

Jitka ERETOVÁ

Článek byl doprovázen fotografií Roxany - Gutfreundové - Nowicki při závěru koncertu s květinami v náručí s textem: "Americká zpěvačka, rodačka z Litoměřic Roxana Gutfreundová - Nowicki přijímá po koncertě květinu od našich posluchačů. I když nebyla připravena na improvizaci, vedla si skvěle". Foto: Jitka Eretová.

České noviny, číslo 38, roč. 1, 25. září 1998, s. 6.

Ojedinělá výstava regionálních malířů

Litoměřice (lán) - Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století - tak nazvali autoři nově otevřenou výstavu ve zdejším Vlastivědném muzeu. Je třetí ze série výstav o regionálních malířích. Podobnou měla veřejnost možnost vidět před devětadvaceti lety - tehdy při příležitosti 750 let založení okresního města. Dlužno podotknout, že se jedná o skutečně ojedinělou ediční řadu nejen v podmínkách okresního muzea, ale i celostátně.

"Nevím o tom, že by některé regionální muzeum - v minulosti ani současnosti - vydávalo ucelenou ediční řadu na téma regionálních malířů. Je to skutečný unikát, o kterém se bohužel v odborných kruzích příliš neví. Odborné časopisy, pokud vycházejí, mají velká zpoždění a tak chybí komunikace mezi odborníky", vysvětlil autor projektu Oldřich Doskočil.

Všech osmatřicet exponátů pochází ze sbírek muzea. Pojítkem mezi nimi je podle názoru odborníků tzv. severočeská německá malířská škola mezi válkami - v tom nejlepším slova smyslu. "Ztotožňují se s tím ostatně i kolegové z jiných severočeských muzeí", doplnil Doskočil.

- 37 -

Výstava potrvá do 22. listopadu. Pak by ji měla vystřídat expozice šperků z českých granátů, mj. také se vztahem k Ulrice von Lewetzow.

Dnešní Litoměřicko, č. 223, roč. VI., středa 23. září 1998, s. 8.

Roxaně se v divadle zpívalo dobře

Po koncertě přijímala květiny a gratulace od posluchačů

Litoměřice (jik) - Mezi účinkujícími, kteří vystoupili na benefičním koncertu ve prospěch litoměřického muzea na záchranu jeho sbírek obrazů, byla také jeho iniciátorka Roxana Gutfreundová - Nowicki, rodačka z Litoměřic, která v současnosti žije ve Spojených státech amerických. Po koncertě v Divadle Karla Hynka Máchy jsme se jí zeptali.

Jak se vám zpívalo

"Velmi dobře. Před koncertem jsem se bála, aby vše vyšlo. Na pódiu jsem už na nic nemyslela, jen poslouchala sebe a klavír Jiřího Pakandla. Ještě lépe jsem se cítila, když jsem slyšela potlesk publika, zpívalo se mi o moc líp."

Líbí se vám naše divadlo

"Měla jsem ho ráda v jeho původní podobě, kdy byla křesla v červené barvě, ale i teď je velmi krásné."

Jak žijete v Americe

"Starám se o rodinu - mám dvě děti a pomáhám manželovi. Zpěv je můj koníček. Občas vystupuji v Americe a nebo v Polsku, odkud pochází můj manžel, ale jenom na takovýchto benefičních akcích."

Přijedete ještě

"Pokud by byl někdy v budoucnosti takový koncert potřebný, tak ano. Ale raději v létě, až bude lepší počasí."

Mladá fronta dnes, severočeské vydání, pondělí 21. září 1998, příloha Severní Čechy, s. 3.

V litoměřickém muzeu výstavou ožilo už dávno neexistující město

Litoměřice - Nejnavštěvovanější výstavou poslední doby se v litoměřickém vlastivědném muzeu může stát třetí pokračování cyklu výstav Malíři Litoměřicka, která je zde pod názvem "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století" instalována od minulého týdne. Na své si na ní totiž přijdou milovníci výtvarného umění, ale i lidé, kteří si kladou otázku, jak město vypadalo v době, kdy jej mýjely první parníky, kdy na mlékojedském břehu stával vodní mlýn a dominantami periférie nebyly výškové domy, ale komíny cihelen.

"Vystavené obrazy, některé úplně poprvé, vypovídají o dnes již zbouraných stavbách, jako byl například rybářský kostelík sv. Jiří či podloubí na severní straně náměstí. Ukazují ale také proměny tváře města v čase. Třeba obraz Litoměřice z jižního parkánu zachycuje domy, které sice nikdo nezboural, ale neopakovatelnou atmosféru dne, kdy se před ně malíř Alois Kirnig s paletou v ruce postavil, už dnes nikdo nevrátí," poznamenal historik umění litoměřického muzea a autor výstavy Oldřich Doskočil.

Na výstavě ožívá dávno neexistující město s lidmi, které zrovna malíři zachytili když pospíchali za prací, nakupovali na trhu nebo odpočívali ve stínu kostelíka. Nejčastějším motivem je malířsky atraktivní pohled na panorama Litoměřic z protějšího břehu Labe.

- 38 -

"Máme zde díla, jejichž autory se vypátrat nepodařilo, ale i obrazy signované známými jmény, namátkou Ferdinandem Lepie či Ernestem Gustavem Doerellem. Jsou tu i díla, která byla konkrétnímu umělci připsána teprve v souvislosti s touto výstavou," uvedl Doskočil.

Protože depozitáře litoměřického muzea jsou neuvěřitelně rozsáhlé, rozhodl se Doskočil, že cyklus výstav bude mít celkem patnáct dílů, pravidelně jeden ročně. V současné době už má za sebou přípravu cyklu Malíři Litoměřicka, přípravu monotematické výstavy Eberharda Eyserta a společnou výstavu Hermanna Petera Münzberga a Ernsta Behounka. V roce 2000 se pak návštěvníci, kterým se historické Litoměřice líbí, mohou ještě těšit na procházku krajinou Českého středohoří.

Jakub POKORNÝ

Poprvé v historii litoměřického muzea přinesl o výstavě článek čtrnáctideník ATELIÉR.

ATELIÉR, 24 / 3. 12. 1998, s. 2.

Litoměřice v proměnách malířských slohů

(Litoměřice, Okresní vlastivědné muzeum, 15. 9. - 22. 11).

Litoměřice byly odpradáвна křižovatkou různých kultur. Především české, německé, židovské a v 16., 17., a 18. století i vlašské. V tomto širokém spektru převládala kultura česká. Ale od poloviny 18. století se poměr obrací a převahu získává kultura německá. Situace se po roce 1945 opět mění a severní Čechy se stávají ryze českými. Toto prolínání kultur přinášelo často bolest a zmar. Ale u tvůrčích jedinců, bez ohledu na národnost, také sílu k porozumění a vzájemnému obohacování. Příkladem může být uvedení Smetanovy Prodané nevěsty v německém

jazyce v litoměřickém německém profesionálním divadle na podzim roku 1835 a na jaře roku následujícího pak Čapkovy hry R.U.R. Spolu s 122 000 Čechy muselo pohraničí po Mnichovu opustit 15 000 Židů a 18 000 německých antifašistů. Při první vlně zatýkání na odtrženém území bylo internováno 25 000 československých občanů německé národnosti, především z řad intelektuálů. Při současném stavu bádání nebyl ve městě Litoměřice objeven jediný umělec německé národnosti, který by kolaboval s henleinovci. Řada z nich pak byla zatčena a poslána do koncentračních táborů.

Právě těmto umělcům dlužíme mnoho. I proto začalo Okresní vlastivědné muzeum Litoměřice zpracovávat svůj sbírkový fond obrazů, kreseb a grafik tvořený z větší části výtvarníky německé národnosti. Výsledek své práce prezentuje výstavami doprovázenými podrobně zpracovanými katalogy. Projekt i edice katalogů nese název Malíři Litoměřicka.

Prvním výstupem byla v roce 1996 výstava Eberharda Eyserta (1860 - 1920). Eberhard Eysert, absolvent vídeňské Akademie, byl prvním školeným restaurátorem a spoluzakladatelem novodobé památkové péče na Litoměřicku. Eysertovy krajiny jsou opožděnou, osobitě modifikovanou inspirací barbizonskou školou, v portrétní tvorbě se projevuje znalost barokních technik a postupů. Na jaře letošního roku proběhla výstava Hermanna Petera Münzberga (1889 - 1951) & Ernsta Behounka (1873 - 1959). H. P. Münzberg, absolvent drážďanské Akademie, jenž maloval svá plátna v duchu postimpresionismu, byl nástupcem E. Eyserta v oboru restaurátorského umění na Litoměřicku. V roce 1945 mu československá vláda zadala zakázku restaurátorsky ošetřit cyklus deskových maleb Mistra litoměřického oltáře ze 16. století. Jeho generační druh Ernst Behounek, absolvent pražské Akademie, žák Václava Brožíka a Vojtěcha Hynaise, byl od roku 1896 učitelem kreslení na litoměřické reálce. Ve své tvorbě byl ovlivněn Jakubem Schikanederem.

- 39 -

Právě proběhla 3. část projektu Malíři Litoměřicka pod názvem Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945), k níž byl též vydán další svazek edice (Oldřich Doskočil: Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století. Litoměřice, OVM 1998. 88 s., obr. barev. příloha). Záměrem není mapovat architektonický vývoj města, ale proměny malířských slohů v regionálním malířství, počínaje romantismem, jejichž předmětnou skutečností je město Litoměřice. Právě toto pojetí umožňuje sledovat úpadek výtvarného projevu ve městě, zvláště po roce 1868, kdy Litoměřice natrvalo ztrácejí statut krajského města. Měšťanské prostředí Litoměřic se počátkem 20. století začíná proměňovat v prostředí měšťácké. Tento proces se bohužel nezastavil dodnes. Nej kvalitnější díla jsou proto z období romantismus a realismu.

Klasicismus je zastoupen leptem z časopisu Hyllos V. Morstadta (1802 - 1875) Královské krajské město Litoměřice (tzv. Labský prospekt) z roku 1821, romantismus lehkým akvarelem labského panoramatu Litoměřic F. J. Botha (1792 - po 1863).

Výstava představuje celou plejádu nově objevených obrazů, především z období romantismu, například zcela neznámý olej na kartonu z roku 1857 E. G. Doerella (1832 - 1877), zachycující dnes neexistující uličku starých Litoměřic se zbořenou barokní kaplí Panny Marie Pomocné, dále 4 oleje starých Litoměřic A. Kirniga (1840 - 1911) s vročením 1854, což dokazuje, že je Kirnig namaloval ve svých 14 letech po boku svého prvního učitele F. Lepie (1824 - 1883), jehož olej Litoměřice ze šancí u Trnovan má rovněž vročení 1854. Kirnigova díla byla vystavena poprvé. Tři z nich

byla vydána jako barevné pohlednice v rozsáhlém souboru. Většinu originálu ze souboru však dnes musíme považovat za nezvěstné. Několik z těchto pohlednic se dochovalo ve sbírce muzea a jsou černobíle reprodukovány v katalogu. Je možné, že tento způsob prezentace umožní dohledat originály v depozitářích muzeí, galerií i v soukromém majetku.

V souvislosti s nedávnou výstavou R. Teschnera (1879 - 1848) v Kulturním institutu Rakouské republiky v Praze (viz. G. Erhart, Richard Teschner - vyznavač dokonalosti a krásy, in Ateliér č. 13/98, s. 9) není bez zajímavosti litografie staré dřevěné zvonice u katedrály sv. Štěpána na Dómském pahorku, zhotovené podle předlohy K. Čepeláka (1852 - 1893) s vročením 1890 v litoměřické kamenotiskárně K. Teschnera, otce R. Technera, který v Litoměřicích absolvoval střední školu a u svého otce se po absolvování pražské Akademie vyučil grafickým technikám. Litografie s krátkou připomínkou R. Teschnera je reprodukována v katalogu černobíle.

Dvacáté století je prezentováno celou řadou jmen většinou německé národnosti. Překvapuje, že téměř žádný z těchto malířů nebyl členem Metznerbundu. O. Schneiderová (1875 -), vnučka anatoma a patologa světového jména profesora MUDr. V. Bohdalka (1801 - 1883), absolventka mnichovské Akademie, opustila Litoměřice a natrvalo se usadila v Praze. Vystaveny byly její lepty, ale v katalogu je věnována pozornost i jejím ex libris v duchu secesní manýry a někdy karikačního charakteru. Po roce 1927 se nám malířka zcela ztrácí. Její některé práce jsou ale s určitostí v depozitáři Národní galerie v Praze. H. Pickert (1901 - 1984) patřil k významným antifašistům a prožil 6 let v koncentračních táborech. Jeho grafické listy (lepty, mědiryty) jsou zastoupeny ve sbírkách Albertina ve Vídni a Hornorakouské zemské galerie v Innsbrucku. Z dalších jmenujme alespoň vnuka hudebního skladatele V. J. Veita působícího mezi válkami jako architekt v Drážďanech R. Veita (1892 -), R. Fleißnera (1903 -), absolventa pražské Akademie u profesora Brömse, profesora na Státní odborné škole šperku v Jablonci n. N., R. Poppera (1873 - 1967), absolventa vídeňské Akademie, belgického malíře Degraenea, V. Pleinera.

Výstava je pořádána jako Pocta litoměřickému historikovi umění O. Votočkovi (1921 - 1986). Proto v příloze III. kapitoly z litoměřického dějepisu umění jsou tři medailonky historiků umění: V. Luksch (1845 - 1920), H. Ankert (1870 - 1954) a O. Votoček (1921 - 1986). V kontextu s jejich odkazem došlo k překvapivému zjištění. Tyto tři generace historiků a teoretiků umění důsledně kopírují tři etapy (generace) vídeňské školy, a to s padesátiletým zpožděním za hlavním proudem.

Etapu znaleckou představuje V. Luksch, historicko - kritickou H. Ankert a teoretickou O. Votoček. Vždy s respektováním odkazu svých předchůdců a jeho kreativním rozvíjením.

Příští svazek edice Malíři Litoměřicka ponese název Kreslíři a litografové litoměřické kamenotiskárny K. V. Medaua (1771 - 1866).

- 40 -

VI. koncert VIII. ročníku "Litoměřické varhanní léto 1998"

Den konání: středa 16. září 19 hod.

Interpret ***Paul Anthony Dean*** - varhany, Anglie

Program koncertu:

Nicolas de Grigny

Hymne Pange Lingua

En Taille A4
Fuge A5
Récit du chant de l Hymne Précédent
Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)
Preludium a Fuga h-moll BWV 544
Johannes Brahms (1833 - 1897)
Dvě přede hry k chorálu "O Welt ich muss dich lassen"
(Ó světe já tě musím opustit) op. 122
Percy Whitlock
Lanatana z "Plymouth Suite"
Chanty z "Plymouth Suite"
Milan Slavický (nar. 1944)
Oči (Memento pro varhany)
Julius Reubke
Sonáta c-moll na 94, žalm

Slovo o interpretovi:

Paul Anthony DEAN se narodil v roce 1972. Hudbu studoval v Birminghamu (1991 - 1094) jak na konzervatoři, získal hodnost bakaláře umění (s vyznamenáním) a první ceny ve všech soutěžích klavírního doprovodu a varhanního přednesu, tak v katedrále, kde obdržel varhanní stipendium. Ve studiu hry na varhany, klavír a cembalo pokračoval v Manchesteru na Královské severní hudební koleji, kde získal postgraduální diplom mistrovské varhanní hry spolu s cenou Alice Shawcrossové za studium náboženské hudby. Také v této době byl varhanním stipendistou katedrály v Manchesteru. Své hudební znalosti dále zdokonaloval (od r. 1995) u Susan Landale na konzervatoři v Rueil-Malmaison (Francie). Za varhanní hru zde získal první cenu s oceněním poroty. V poslední době byl pravidelným účastníkem výměnného pobytu v Ruel, kde se ve speciálních lekcích připravoval na četné koncerty a soutěže v Británii i v cizině.

Jako člen Královské koleje varhaníků (od r. 1994) hrál na mnohých varhanních koncertech v Anglii i v zahraničí. Zastává místo varhaníka asistenta v kostele sv. Michala, Highgat v Londýně.

Získal 1. cenu za interpretaci (Cena André Marchala) v Třetí mezinárodní varhanní soutěži v Biarritz, první cenu Královské koleje varhaníků r. 1997 a druhou cenu První mezinárodní varhanní soutěže ve Varšavě.

Nejbližší koncertní plány zahrnují místa ve Francii, Belgii, Rakousku a České republice a také řadu koncertů na Britských ostrovech.

Výstava K. V. Medau (1791 - 1866) v galerii

Ve čtvrtek 17. září se konala vernisáž v Galerii výtvarného umění Litoměřice "Karel Vilém Medau (1791 - 1866), tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze". Výstavu připravila J. Wittlichová z Národní galerie v Praze spolu R. Vondráčkem z Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, a to ze sbírek těchto dvou institucí. Koncepce

výstavy byla zaměřena na pražskou činnost K. V. Medaua. Největším přínosem pro Medauovské bádání pak byla stať R. Vondráčka o časopisu "Erinnerungen" (Vzpomínky) a značný počet vystavených ilustrací z tohoto časopisu. V tomto měsíčníku se ve třicátých letech poprvé v Čechách objevovaly básně Byrona, jenž měl značný vliv na K. H. Máchu.

V katalogu J. Wittlichová z Národní galerie v Praze napsala: "Dvousté výročí vynalezení litografie Aloisem Senefelderem, zařazené mezi světová výročí UNESCO, vyvolalo v roce 1996 výstavní i publikační zájem o první doklady uplatnění této techniky v české grafice. Zejména výstava Grafické sbírky Národní galerie a Uměleckoprůmyslového muzea ukázala, že spektrum litografických dílen a profesionálních litografů, které se vytvořilo od r. 1819 do poloviny století, je rozsáhlejší než se do té doby předpokládalo. Stejně tak překvapil počet umělců z okruhu pražské Akademie, kteří se na početné a tematicky mnohotvárné produkci litografických tisků té doby spolupodíleli. Vedle dominantní dílny A. Machka, spjaté s prostředím české vlastenecké společnosti a zaměřené především na téma českých dějin, podobizny a reprodukci obrazu, jíž v Praze konkurovaly podniky B. Haaseho a K. Henniga, záhy rozvinuly činnost i další dílny v Praze i mimo ni. První skutečně produktivní regionální dílnu nacházíme v Litoměřicích, při tiskárně a nakladatelství K. V. Medaua, který získal povolení k pořízení litografického lisu v roce 1831. Prosperita litoměřického podniku pak vedla v následujícím desetiletí k vytvoření druhého sídla uvedených institucí, ale též fondy Okresního vlastivědného muzea v Litoměřicích, vedly k myšlence vytvoření dvou samostatných výstavních souborů. Současná výstava v litoměřické Galerii výtvarného umění, zahrnující převážně tisky z pražských sbírek, zrcadlí činnost Medauových podniků v její tematické mnohosti, typografické objevnosti a obrazové sdělnosti, ve snaze uvést ji do kontextu s dobovými aktivitami v tomto oboru. Využívá tak možnosti věnovat Medauovi hlubší pozornost a větší prostor, což v rámci koncepce pražské výstavy nebylo možné. Oproti tomu připravovaný projekt Okresního vlastivědného muzea se v rámci systematického zpracovávání a soupisu svých fondů soustřeďuje na téma Litoměřic v Medauově díle, které pak hodnotí především z hlediska dokumentárního kulturněhistorického významu litografických tisků jako obrazové kroniky města a jeho okolí s využitím všech možností, který dává další sbírkový a archivní materiál této instituce. Osobnosti K. V. Medaua a činnosti jeho podniků by tak měla být, mimo jiné, otevřena cesta k jejich přesnějšimu začlenění do kontextu české grafiky a knihtisku 19. století...".

Výstava "Kreslíři a litografové litoměřické kamenotiskárny K. V. Medaua (1791 - 1866)" s reprezentativním katalogem jako 4. svazkem edice "Malíři Litoměřicka" je plánována na září a říjen roku 1999. Snad dá Bůh, zdraví kronikáře a Město Litoměřice (to zaplatí katalog), aby se tak stalo!!!

Ohlasy v tisku:

Deník Litoměřicka, č. 220, sobota 19. září 1998, s. 9.

Díla tiskaře Medaua jsou k vidění v galerii

K. V. Medau vytvořil nejznamenitější tiskařská díla dob rakouské monarchie

LITOMĚŘICE (rm) - Výstavu "Karel Vilém Medau - tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze", kterou připravila GVU ve spolupráci s Okresním vlastivědným muzeem, Národní galerií a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze, si mohou od včerejšího dne prohlédnout zájemci v litoměřické Galerii výtvarného

umění.

- 42 -

K. V. Medau, který žil v letech 1791 až 1866, přišel jako vyučený tiskař do Litoměřic z Braniborska v roce 1813. Sňatkem získal v Litoměřicích Laubovu tiskárnu. Po jejím zmodernizování a rozšíření vznikl nakladatelský podnik s litografickou tiskárnou, kde Medau tiskl a vydával kalendáře, noviny a především volné grafické listy, z nichž řada zobrazuje město Litoměřice té doby a jeho okolí.

Vernisáž zahájili ve čtvrtek krátkými proslovy dr. Jana Wittlichová z Ústavu teorie a dějin kultury Akademie věd s pracovníkem Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Ti připomněli, že Medauova práce byla "tím nejznamenitějším, co v oboru typografického umění vycházelo z tiskáren rakouské monarchie".

Dr. Vondráček též upozornil na Medauův zvyk tisknou pro pro stálé odběratele svého časopisu "Erinnerungen" jubilejní litografické listy, z nichž několik je nyní též v galerii ke zhlédnutí. Medau se tak podle Vondráčka stal zakladatelem tradice odměňování stálých odběratelů premiemi.

Výstava, která tak ojedinělým způsobem vztahuje k městu Litoměřice, je v Galerii výtvarného umění k vidění do 8. listopadu.

České noviny, č. 38, roč. 1, 25. září 1998, s. 6.

Grafické listy Karla Viléma Medaua

Litoměřice (lán) - Ojedinělou výstavu s názvem Karel Vilém Medau, tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze, která se tematicky váže k městu Zahrady Čech, zahájila minulý týden zdejší galerie výtvarného umění ve spolupráci s Okresním vlastivědným muzeem, Národní galerií a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze.

K. W. Medau přišel do Litoměřic v roce 1813 jako vyučený tiskař z Braniborska. V Litoměřicích se oženil a sňatkem získal Laubovu tiskárnu. Po zmodernizování ji rozšířil na nakladatelský podnik s litografickou tiskárnou. Tiskl a vydával kalendáře, noviny a především volné grafické listy (tehdy hodnocené jako to nejznamenitější, co v oboru typografického umění vychází z tiskárny rakouské monarchie), z nichž řada zobrazovala město a okolí. Roku 1843 pak založil filiálku v Praze a Teplicích.

Výstava, kterou uvedli PhDr. Jana Wittlichová a PhDr. Radim Vondráček, potrvá do 8. listopadu.

Ř Í J E N

Nové dokumenty o převozu ostatků K. H. Máchy v roce 1938

Pavel Vašák zveřejnil v deníku Právo (sobota 10. října 1998, rubrika Čtení na sobotu, s. 11) stať "Mnichov a Máchova poslední cesta. V úvodu autor shrnuje obecně známá fakta. Přepsali jsme proto pouze část, která přináší nové skutečnosti:

"...Paradox dějin je v tom, že hrobníci, kteří Máchu 1. října odpoledne exhumovali, byli litoměřičtí Němci Hans Knobloch a jeho pomocník Franz Drake. A

do prázdného hrobu byl ještě v roce 1938 pohřben litoměřický oční lékař, Němec se symbolickým jménem Böhm...

Nechme nyní mluvit dva archivní dokumenty. Dnes jsou publikované vůbec poprvé. Zpráva Pohřebního ústavu hlavního města Prahy z 8. října 1938 je věčná:

- 43 -

"V sobotu dne 1. října 1938 předvolán ředitel Pohřebního ústavu města Prahy k osvětovému referentu prof. Žípkovi a obdržel rozkaz zařídit převoz ostatků básníka K. H. Máchy. Jelikož vojenskými orgány zakázán byl veškerý meziměstský telefonní i telegrafní styk, vyžádal prof. Žípek od hlavního štábu povolení pro dva telefonní rozhovory, a sice s okresním úřadem a hřbitovní správou v Litoměřicích. Zároveň pak požádal hlavní štáb o pomoc. Ta přislíbena gen. Miklíkem."

Pohřební ústav se okamžitě spojil telefonicky s okresním úřadem v Litoměřicích a vyžádal si povolení k provedení exhumace. Pak telefonicky projednal se správou hřbitova, aby bezodkladně provedla exhumaci a připravila vše k převozu. Jelikož bylo nařízeno převést i pomník s kamennou obrubou, byl požádán stavební úřad, aby zapůjčil nákladní auto.

Ve zprávě se dále uvádí, že o 13. hodině odjelo z Prahy do Litoměřic pohřební auto s prázdnou černou kovovou rakví a nákladní auto stavebního úřadu. Vedoucím výpravy byl Tomáš Stejskal a řidičem pohřebního auta Alois Petřina. Výprava dojela bez překážek na místo v 15 hodin a hlásila se podle nařízení na posádkovém velitelství a žádala o přikázání potřebného počtu vojáků k naložení obruby pomníku.

Po příjezdu na hřbitov bylo zjištěno, že exhumace byla již místními orgány provedena a pozůstatky (kosti) zesnulého básníka byly hrobníkem uloženy do plátěného pytle. Ostatky byly potom přemístěny do kovové rakve s kovovou vložkou a po uzavření byla rakev dána do pohřebního auta. Pak bylo vyzvednuto od okresního úřadu povolení k převozu.

A zpráva pokračuje: "Nyní požádáno bylo místní policejní komisařství o asistenci při nakládání pomníku. Bylo vyhověno společně s vojenským oddílem, který byl veden dozorčím důstojníkem, přikročeno k rozbírání pomníku a obruby. Jelikož nebylo možno opatřit kameníka (snad již v důsledku zmíněných poměrů), provedeno rozebrání našimi lidmi. Nutno podotknouti, že hrobník ochotně zapůjčil potřebné nářadí, jakož i prkna, aby těžký pomník i obruba mohly být naloženy na auto. Na místě konstatováno, že kromě zpuchřelých zbytků rakve nezůstalo v hrobě nic z pozůstatků mimo malou kostičku, která p. Stejskalem připojena byla k pozůstatkům ostatním. Po naložení pomníku poděkoval vedoucí p. Stejskal všem, kdož nám byli nápomocni, jmenovitě vojsku, a výprava odjela do Prahy, kam přibyla o 20. hodině.

Rakev s pozůstatky uložena byla do hrobky v krematoriu hlavního města Prahy a v pondělí dne 3. října přemístěna na katafalk ve výstavní síni. U rakve položen věnec hlavního města Prahy. Toto opatření bylo provedeno, aby obyvatelstvo města Prahy mohlo se poklonit mrtvému básníku." Tolik zpráva.

Svědectví hrobníka:

V polovině října roku 1938 se máchovský badatel Karel Janský obrátil německým dopisem s otázkami na hrobníka Hanse Knoblocha. Ten mu na otázky podrobně odpověděl. Razítko pošty na obálce už zní Leitmeritz, Deutsche Reich.

1. Od koho jste obdržel příkaz k exhumaci? Podle mých informací se jednalo o telefonické pověření z Prahy (kdo jej vydal), které bylo dodatečně potvrzeno

úředníkem okresního hejtmanství, panem Bláhou.

V odpověď na Vaše psaní z 15. tohoto měsíce vám s úctou sděluji následující: Prvního října 1938 mezi 12. - 12.30 jsem ze strany města Prahy obdržel telefonický příkaz k exhumaci. O několik minut později mi pan vrchní oficiál okresního úřadu pan Bláha tento příkaz potvrdil.

2. Kdy se exhumace konala ? V kolik hodin ?

Exhumace se konala od 12:30 do 15:00 hod.

- 44 -

3. Které osoby byly exhumaci přítomny ?

Nějaká česká dáma (jméno není známo) hledala cosi v blízkosti. Na dotaz odpověděla, že se chce rozloučit s Máchou. Požádal jsem ji, aby, pokud má čas, počkala, pak bude moci být Máchově exhumaci přítomna. Tato byla jediným svědkem.

4. Byl také přítomen zejména pan Dr. Karel Vogel, vrchní zdravotní rada ? Nebo se tento dostavil teprve po exhumaci ?

Úřední lékař nebyl přítomen a ani později se nedostavil nikdo ve funkci úředního lékaře.

5. Kdo exhumaci provedl ?

Exhumaci jsem provedl já a pomocník Franz Drake.

6. Podle některých zpráv neležela rakev přesně uprostřed pod kamenným obrubníkem, ale poněkud stranou. Prosím vás o laskavé sdělení informace, jak hluboko pod zemí se rakev nacházela a jak velká byla odchylka její polohy od středu. Byla rakev posunuta doprava, či doleva z pohledu od spodního okraje rakve ?

Rakev ležela asi 1,80 m v zemi. Podrobněji na skice.

7. Kdy byl hrob znovu zasypán ?

Ihned po ukončení naší práce.

8. Kdo byl přítomen při předávání tělesných pozůstatků zemřelého zaměstnancům Pohřebního ústavu hlavního města Prahy ?

Státní policejní inspektor. Já osobně jsem za přítomnosti dvou mužů z Pohřebního ústavu a výše zmíněného policejního inspektora uložil kostru spolu se vším, co k ní patřilo, do dodané rakve.

9. Podle zprávy z Leitmeritzer Zeitung v hrobu nacházely se ještě jiné tělesné pozůstatky. Ležely vedle, nad, nebo pod pohřbeným. Jak jste s jistotou poznal, že se jedná skutečně o tělesné pozůstatky K. H. Máchy ?

V hrobu se ještě nacházely 2 hlavy a tělesné pozůstatky dvou zemřelých. Ti zde byli buď již dříve pohřbeni, anebo byly tyto zbytky kostí přisypány až později, neboť ležely jen pouhého půl metru pod zemí. Mohlo by se ale jednat jen o tělesné pozůstatky, které byly ještě v rakvi, neboť od Máchova pohřbu nebyl do tohoto hrobu nikdo pohřben. Při vyjmutí hlavy jsem viděl, že exhumovaný měl velmi zdravé zuby a oválný tvar lebky.

10. Kdy dorazili vojáci z litoměřické posádky, aby pomáhali při vyzdvižení z hrobu ? Nebo se dostavili teprve po naložení pomníku ?

Vojáci se k exhumaci vůbec nedostavili. Vojsko pouze sundalo náhrobní kámen i obrubník a naložilo je na nákladní auto. Vojákům velel nadporučík, důstojník a vojáci měli žluté manžety.

11. Jak byly pozůstatky před naložením do rakve uchovány ?

Tělesné pozůstatky byly vyzdviženy z hrobu a v rakvi k tomu určené přeneseny do márnice. Pak po krátké době byly mnou umístěny do rakve.

12. Byla rakev na místě zaletována ?

Ne. Byla též nalezena perla z růžence a malý křížek. Tělesné pozůstatky se nacházely v poměrně dobrém stavu.

- 45 -

Co bylo dál:

Máchovy pozůstatky byly po převozu několik dní vystaveny v pražském krematoriu, ovšem bez valného ohlasu. Doba byla příliš vážná. Pak byly uloženy v antropologickém ústavu Univerzity Karlovy, kde je profesor Jiří Malý prozkoumal z hlediska jejich pravosti, neboť se též uvažovalo, že nebyl exhumován Mácha. Hledalo se místo dalšího uložení ostatků, k nimž patřil i Petřín, aby se nakonec našlo místo na Vyšehradě.

Za velké národní manifestace, kdy se do Máchovského symbolu vkládaly naděje budoucnosti, se pozůstatky vrátily 7. května 1839, již v okupované Praze, na Vyšehrad. Od té doby jsou tam dodnes.

(Zpracováno na základě autorovy knihy Česká pouť Karla Hynka Máchy, kterou vydá Karolinum, nakladatelství Univerzity Karlovy.)

K článku v Právu byly reprodukovány:

1. Imaginární podoba K. H. Máchy od J. Umana z roku 1858. Je zřejmě ze všech dostupných nejpravděpodobnější.
2. Hrob K. H. Máchy na vyšehradském hřbitově.
3. Faksimilie dopisu hrobníka Hanse Knoblocha, kterým odpovídá na otázky o exhumaci máchovskému badateli Karlu Janskému.
4. Povolení k převozu ostatků básníka - asi jeden z posledních dokumentů vydaných tehdejšími čs. úřady v Litoměřicích.

Tisková konference v Praze k festivalu Máchovy Litoměřice

V pondělí 26. října se ve 14. hod. v nově, 6. října otevřeném, Klubu MALACHÉ, Blanická 28, Praha 2 - Vinohrady, konala tisková konference k I. ročníku festivalu Máchovy Litoměřice, který se koná 6. - 8. listopadu v Litoměřicích. Tiskovou

konferenci svolala společnost Malaché, o. p. s. a Společnost přátel kultury slova. Přišlo pouze osm novinářů, ale většinou odborníků na literaturu. Tisková konference tedy měla slušnou odbornou úroveň. Setkání s novináři řídila ředitelka Malaché Z. Kovaříková, svolavatelem byl umělecký ředitel Malaché Otakar Kosek. K novinářům promluvili předsedkyně poroty fotografické soutěže, zástupkyně šéfredaktora odborného měsíčníku "Fotografie" Věra Matějů, předseda odborné komise literární soutěže a redaktor almanachu Máj, spisovatel Pavel Chalupa, starosta města Litoměřic ing. M. Tejkl a člen festivalového výboru za město Litoměřice Oldřich Doskočil. Ten hovořil na téma snahy festivalového výboru udělat z Litoměřic v budoucnu prostřednictvím festivalu Máchovy Litoměřice jedno z center evropského romantismu a o návrhu a podmínkách přestěhování prvního Máchova náhrobku z Vyšehradu zpět do Litoměřic. Za město Litoměřice byla rovněž přítomná vedoucí odboru kultury MÚ H. Bitrichová.

V den cesty do Prahy na tiskovou konferenci byl otevřen dálniční úsek z Doksan do Lovosic. Na zpáteční cestě z Prahy hned tento den v podvečerních hodinách (asi kolem půl šesté večer) litoměřičtí účastníci (starosta, řidič, kronikář a vedoucí odboru kultury) tento úsek z Doksan do Lovosic projeli.

- 46 -

Koncert "Vivat Comenium" na počest 80. výročí republiky.

V městském divadle K. H. Máchy se v úterý 27. října konal pořad "Vivat Comenium" uspořádaný na počest 80. výročí vzniku samostatného československého státu. Úinkovali Štěpán Rak (kytara a zpěv) a Alfréd Strejček (umělecký přednes). Ve dvě hodiny odpoledne pak na přání účinkujících ukázal O. Doskočil hostům světničku K. H. Máchy, kde do pamětní knihy napsal A. Strejček "Vale, láska ošemetná". Potom se oba hosté podívali na výstavu "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)" v muzeu.

Dopoledne oba umělci hráli v divadle dětem v osobitě podaném projektu z díla Jaroslava Foglara. A Strejček k tomu řekl: "Je, a mě to mrzí, tzv. velkou literaturou zatracován. Já si osobně myslím, že nikdo nevyslovil takový základní etický kodex dospívání právě jako Jaroslav Foglar. Vždyť Foglar nás neustále přesvědčuje, že děti jsou textem velice zaujati. A to si nedělám iluze o školních představeních. Foglar má v sobě zakódovaný patent klukovství. Tento patent není obsažen v číslovce věku, ale ve stavu duše a touhy po uskutečnění. Patří k tomu samozřejmě i snění; to všechno, z čeho se skládá klukovská duše, když si člověk dokáže uchovat, pak je to báječné.

Se Štěpánem Rakem spolupracuje A. Strejček už deset let: "Máme výročí. To můžeme oslavit, třeba právě tím, že jsme v Litoměřicích. Je to město, které je od návštěvy k návštěvě krásnější.

Na závěr k 10. výročí spolupráce Štěpán Rak dodal: "Jestli si otevřeme lahvičku vína, pak to bude skutečný svátek, protože Fred je totální nealkoholik."

Kladení věnců na hrob K. H. Máchy na pražském Vyšehradě

V pátek 30. října položili věnec na hrob K. H. Máchy na pražském Vyšehradě jménem Města Litoměřice pan starosta ing. M. Tejkl a vedoucí odboru kultury, školství a sportu H. Bitrichová. Město tento pietní akt vykonává každým rokem, aby

tak vzdalo hold českému básníkovi, který prožil poslední dny svého života v Litoměřicích.

L I S T O P A D

I. ročník festivalu Máchovy Litoměřice

Festival se konal od pátku 6. listopadu do neděle 5. listopadu.

V pátek 3. listopadu se od 18. hod. konalo v městském divadle K. H. Máchy zahájení slavnostní znělkou složenou pro tuto příležitost. Potom promluvil pan starosta M. Tejkl: "Tímto prvním ročníkem jsme zasadili ratolístku, z níž postupně vyrostе strom". Následně umělecký ředitel Malaché Otakar Kosek přečetl text F. X. Šaldy o Máchovi. Potom vyzval předsedu poroty literární soutěže PhDr. Pavla Chalupu k předání cen a diplomů. Vítězem literární soutěže se stal konzervátor muzea ve Strážnici (skanzenu) Pavel Žák se svoji sbírkou básní "Hřady Efrajima". Následovaly gratulace ode všech. Zahajovací večer byl prokládán hrou na klavír litoměřického Jiřího Pakandla.

Ve 20 hod. 30 min. v modrém salonku Domu kultury byl zarecitován zdramatizovaný Máchův Máj. Netradičním způsobem: Jako veršovaný románek dle sepsání Karla Hynka Máchy v nastudování Komorní scény "Aréna Ostrava" v režii Tomáše Jirmana. Hráli Apolena Veldová, Kateřina Havelková, Marek Cisovský, Vladislav Georgiev, Dušan Škubal, René Šmotek.

- 47 -

V sobotu 4. listopadu v režii Pavla Chalupy se v modrém salonku Domu kultury konal seminář s odborníky na téma "Básník, který přerostl dobu". Na semináři moderovaném Pavlem Chalupou hlavní referáty přednesli Pavel Vašák (k Máchově dílu) a Oldřich Doskočil, který zde otevřel casu navrácení Máchova náhrobku z Vyšehradu zpět do Litoměřic. Dále hovořil na téma "Odras Máchova fenoménu v litoměřických exteriérových plastikách".

Ve 14:00 hod. se konalo v lektorské učebně Domu kultury setkání s autory literárního konkursu almanachu Máj. Besedu vedl Pavel Chalupa a Jana Svobodová. Rukopisů poezie, beletrie a dokonce i divadelních her došlo na 146 od 130 autorů. Vybráno pro Almanach Máj bylo 18 autorů. Přítomno jich bylo 14. Po skončení besedy všichni svorně odešli do hospody, kde se rozvinula velice zajímavá diskuse. Věkový průměr byl relativně nízký, zcela chyběla střední generace, několik autorů přesáhlo šedesátku. Nejstarším účastníkem byl ing. Pražák z Prahy (ročník 1908), který byl přítomen ale pouze na zahájení v pátek. Večer ho jeho syn odvezl domů.

V 17:30 hod. následovala ve foaye Domu kultury vernisáž fotografií přihlášených do foto soutěže, kterou uvedla Jana Svobodová.

Ve 20:00 hod. se pak v divadle K. H. Máchy konalo hudební představení K. H.

Mácha - Mág (Jiří Bednář - recitace, Heda Hošková - zpěv, Jiří Traxler - zpěv, kytara, Petr Traxler - zpěv, mandolína). Ti se naopak přísně drželi původního textu.

V neděli 5. listopadu v 10:00 hod. se účastníci dívali na "Litoměřice očima K. H. Máchy". Srazili se u kašny na náměstí a pak se zašli podívat do muzea na výstavu "Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)". Soustředili se především na 19. století a místa spojených s pobytem K. H. Máchy. Potom společnost odešla na hřbitov, kde nad symbolickým Máchovým hrobem zarecitovali Martina Delišová z divadla ABC v Praze a režisér Aleš Vrzák básně Vladimíra Holana "Návrat Máchův" z roku 1938. Nad hrobem dále promluvili O. Doskočil a P. Chalupa.

Ve 12:30 hod. se dělo slavnostní ukončení festivalu v Divadle. Starosta Tejkl řekl, že festival musí mít své pokračování a že své plody přinese za pět let.

Nejstarším účastníkem byl ing. Josef Pražák, kterého v jeho devadesáti letech přivezl jeho syn z Prahy. Přípravuje knihu o Máchově rukopisu. Výtah z této práce vyjde v almanachu Máj. Ing. J. Pražák věnoval kronikáři tři své útlé knížky:

1) J. PRAŽÁK, Zeměpis mého srdce (Choroušky, Chorušice, Mšeno, Březovice, Katusice, Mladá Boleslav, Praha, Písek, Mariánské Lázně), z podtitulkem Vzpomínky a myšlenky z mých nejoblíbenějších obcí v Čechách. Knížku ilustrovala Světlana Žalmánková, obálku navrhl akademický malíř Jan Kavan. Nákladem vlastním a místních novin Podbezdězí vydala DITA, vydavatelství Praha v březnu 1998 v počtu 300 výtisků.

V kapitole "Mé rodné Choroušky a moje rodové Chorušice" můžeme mj. číst, že v ní světlo světa spatřil rod Pražáků i autor sám. Ing. Josef Pražák se narodil v Chorouškách v čp. 7 v roce 1908. V Chorušicích pak objevil v čp. 4 prakolébku rodu Pražáků - Nováků, který se historicky dokládá od roku 1569. Choroušky byly pro pana Pražáka mikrokosmem jeho dětství a mládí, Chorušice branou do kulturního života.

- 48 -

Prapůvod Pražákova rodu se mu podařilo objevit v litoměřickém Státním oblastním archívu - pobočka Žitenice v urbářích mělnického panství až v jeho 70 letech. Nalézá se v Chorušicích poř. č. 8 (později čp. 4) u školy. Jeho předek Jiří Pražák, aby se vyhnul vojně za třicetileté války (1618 - 1848), opustil svůj grunt jako Jiří Novák a skrýval se, podle zmíněného záznamu, neví se přesně kde, snad prý "někde na Moravě". Vrchnost svěřila řízení gruntu jeho "matce Novačce s tím, že jestli se vrátí, grunt mu opět předá k vedení". To se také po třicetileté válce stalo a na gruntě začal hospodařit původní Jiří Novák. Pravděpodobně vyprávěl mezi chorušickými poddanými, nejčastěji asi v hostinci, o svém dlouholetém exilu v Praze. Možno proto mít za to, že se mu dostalo přezdívky "Pražák" k výraznému rozlišení od ostatních místních Nováků. Historicky je potvrzeno, že v Berní ruli z r. 1654 na gruntě v Chorušicích čís. poř. 8 je zaznamenáno již jméno Jiří Pražák.

O Máchově rukopisu je zajímavá zmínka v kapitole "Moje historické Katusice" v souvislosti s národním buditelem Janem Nepomukem Krouským.

Tento katusický rodák z roku 1814 se vypracoval bez vyššího školního vzdělání

jako samouk. Byl dlouholetým zemským poslancem, členem okresního zastupitelstva bělského a posléze místním starostou. Spolu se svým švagrem, básníkem Karlem Vinařickým, farářem kováňským, se stal spolutvůrcem a nositelem národního obrození na Mladoboleslavsku. Po Kování působily Katusice jako určující středisko. Pochopil politickou potřebu soužití Čechů a Slováků a upozorňoval na nebezpečí ze strany Němců v Českých zemích. Jeho výroky a rčení získaly národní věhlas (např. "V práci a vědění je naše spasení") a jeho popěvky a zhudebněné písničky se rovněž staly národními písněmi (např. "Tluče bubeníček, tluče na buben"). Jako odborník a podnikatel se na Bělsku zvěčnil založením zemědělského průmyslu (Spolkového cukrovaru v Dolní Cetně a Spolkového pivovaru v Podkování).

Vytvořil první obrozeneckou knihovnu na českém venkově se skoro 4.000 svazky a to i prvotisků, tzv. inkunábulí. Knihovna obsahovala také zachovalý rukopis "Máje" Karla Hynka Máchy. K vydání jeho spisů Jan Nepomuk Krouský přispíval. Bohužel po více než 150 letech byla tato knihovna "znárodněna" a ze tří čtvrtin rozkradena.

2) Ing. Josef PRAŽÁK, Kdo byl Josef Pražák z Choroušek (1836 - 1886), v redakci Jaroslava Diblíka vydaly a vytiskly Místní noviny Podbezdězí s pomocí a příspěvkem Obecního úřadu Chorušice a Sdružení obcí Kokořínska v květnu 1997 nákladem 400 výtisků.

Publikace je věnována památce Josefa Pražáka (1836 - 1886), jenž za svého nedlouhého života byl ve svém kraji (mělnickém a roudnickém okrese) známý jako mladočeský politik a přední samosprávný činovník, kdežto v pražské a zahraniční přírodovědné společnosti jako tvůrčí a mnohostranný přírodovědec.

J. Pražák patřil mezi sedmičlenné vedení mladočeské strany a velmi horlivě pracoval na návrzích a na projednávání četných zákonů v Zemském sněmu v Praze. Slavným se stal svým výmluvným projevem na prvním táboru lidu na Řípu na počátku šedesátých let. Vzněl zde požadavek práva českého národa na sebeurčení a české státní právo.

V oblasti přírodovědy se věnoval hydrozoologii, geologii, paleontologii a botanice. Proslavilo ho studium života vodního štíra (*Apus canocriciformis*), u nějž objevil tzv. samobřezost. Objev učinil ve své výzkumné stanici na svém statku. Objev vzbudil pozornost vědců především ve Vídni a Mnichově.

"Pražákovi bohaté herbáře místních a vůkolních rostlin se staly výchozím podkladem Purkyňova Podromu květeny české.

Určil geologické složení severních Čech a zvláště specifikoval tzv. vrstvy choroušské.

J. Pražák má svůj hrob na choroušickém hřbitově.

3) Ing. Josef PRAŽÁK, Kdo byl akademický malíř Karel Boháček ze Zámach (1876 - 1928). Reprodukce obrazů a snímky Martin Brouček. Sazba Kristýna Kotská. Redaktor publikace Jaroslav Diblík. Výtvarný redaktor Radim Vácha. V létě 1998 jako 4. svazek edice Kdo byl... vydaly a vytiskly v počtu 500 výtisků Místní noviny Podbezdězí.

V knize v oddíle Hodnocení umělcova díla je zaznamenáno: Malíř Václav Rabas zachytil svůj hodnotící postoj ke svému věrnému příteli a k jeho dílu při posledním

loučení těmito pohnutými větami:

"...byl pro nás stále živý příklad horoucí zanícenosti pro tvorbu nezištnou, neobmyslnou, nacházející štěstí a uspokojení jen ve stálém zdokonalování svých výrazových prostředků, své umělecké formy, vykupované krok za krokem tvrdým životem a tvrdou prací... Jen tak mohl dospět ke svým jedinečným kresbám figurálním a i krajinným a jen tak mohl vytvořit styl nové původní boháčkovské linie malby..."

O vítězovi soutěže:

Laureátem prvního ročníku literární soutěže se stal Pavel Žák (35 let) ze Strážnice u Hodonína a konzervátor v Ústavu lidové kultury v Hodoníně básnickou sbírkou "Hřady Ekmarija" napsané ve volném verši. Sbíрка je první, kterou se autor představil veřejnosti.

O sobě a své sbírce básník: "Již delší dobu jsem něco psal, ale kromě kamaráda jsem o nich s nikým nemluvil. Dočetl jsem se o soutěži a zkusil několik básní poslat. Ani jsem si to nepředstavoval jako soutěž. Chtěl jsem, aby je někdo zhodnotil, jestli je to dobré nebo ne. Ve sbírce jsem se pokusil zachytit dějiny jedné vesnice z pohledu destrukce základních lidských vztahů od minulosti po eventuální budoucnost. Vzal jsem v potaz ty horší věci, které jsou ukryty pod fasádou. A právě přes ty horší věci jsem se snažil dobrat nějaké naděje nebo záblesku, který by tu destrukci překonal. Dotkl jsem se pohanských zvyků, které tam mohly existovat, nebo se mohly vytvořit poté, co by opravdu došlo k nějaké destrukci. Kdyby morální svazky, které lidi vážou dohromady, byly rozloženy.

Mácha: Patří mezi ty, kteří mě oslovili a učili mě vidět.

Litoměřice: Navštívil jsem je úplně poprvé.

Básník čte rád Bibli, ve svých básních vycházel z Novozákonních témat, o čemž vypovídá už název sbírky Hřady Ekmarija.

P. Žák je talent jenž svůj prožitek transformuje do prožitku krajiny čekající na nové zlidštění novými příchozími. V krajinách hledá sám sebe a sám v sobě hledá odraz okolí, které je pro něj zajímavé.

Fragment sbírky P. Žáka vyjde v literárním almanachu Máj, který by měl vyjít k 1. květnu 1999.

Účastník z Litoměřic:

Z Litoměřic se soutěže zúčastnil JUDr. Ivo Chmelař, předseda Okresního soudu, prózou "Tři řeky".

Ohlasy v tisku:

V sobotu v podvečer bylo kronikáři řečeno, že o festivalu hovořili na rádiové stanici Frekvence.

Mladá fronta dnes, sobota 7. listopadu (severočeské vydání), příloha Severní Čechy, s. 1 a 3.

Na straně 1 v nabídce obsahu "Dnes" bylo na první místě: "Město chce náhrobek", pod titulkem byla fiktivní podobizna K. H. Máchy, pod ní text: Součástí litoměřického Máchova festivalu je i diskuse o tom, jak dostat zpět básníkův náhrobek. Strana tři.

Historik navrhuje přestěhovat náhrobek

Litoměřice (jp) - Není - li z mnoha důvodů možné přestěhovat z pražského Vyšehradu Máchovy ostatky do Litoměřic, přichází historik umění Oldřich Doskočil s nápadem dostat nazpět alespoň původní básníkův náhrobek, který do Prahy, původně jen dočasně, putoval po exhumaci v roce 1938.

"Na jeho místo by přišel po roce 2000 nový kámen, vytvořený některým ze současných sochařů," míní Doskočil a rozhodl se svůj návrh přednést na diskusi, jež je součástí právě probíhajícího Máchova festivalu.

Jde o nápravu pokroucené historie? Nelze - li mít Máchu samotného, tak alespoň jeho náhrobní kámen?

"Historii nelze pochopitelně vrátit, ale kauza má i uměleckou rovinu. Původní náhrobek vytvořil klasicistní sochař Josef Linn v roce 1846 a byla to jen z nouze ctnost - tehdy nebyl k dispozici sochař s romantickým cítěním, který by Máchovský fenomén vystihl lépe. Básník si důstojný romantický náhrobek na Vyšehradě zaslouží, a proto by jej na základě soutěže vytvořili sochaři z konce 20. století. Litoměřice si zase zaslouží kámen, který pro ně byl původně vytesán a byl před okupanty odvezen do Prahy. Na vyšehradském Slavíně postrádá svou historickou hodnotu."

Je vám jasné, že se svým návrhem narazíte na mnoha místech

"Diskutovat se ale musí, od toho je demokracie. Myslím, že Litoměřice se navíc ke kultuře neodvracejí zády a město by převzetí náhrobku podpořilo. Vždyť starosta Tejkl už jednou usiloval o exhumaci a převoz samotného těla, a to by stálo mnohem víc, než nějakých deset tisíc korun za transport náhrobku."

Na téže straně nad tímto článkem byl ještě článek další:

Máchův festival pomůže městu výš

Litoměřice (jp) - Klíčovým městem středoevropského romantismu by se mohly podle mnoha historiků a umělců stát Litoměřice. Významným krokem na cestě k tomuto přízvisku je dlouho připravovaný festival Máchovy Litoměřice, který zde probíhá ne náhodou právě o tomto víkendu. Právě v pošmourných listopadových dnech roku 1836 totiž největší český básník v Litoměřicích zemřel...

(Dále pak článek přináší program festivalu)

Deník Litoměřicka (Severočeské noviny), č. 263, roč. VI., úterý 10. listopadu, s. 6.

Na Máchovy Litoměřice přišla hrstka lidí
(Význam nového festivalu se ukáže až s odstupem času)

Litoměřice - Jen několik desítek lidí projevilo zájem, a navštívilo programy nového festivalu Máchovy Litoměřice, který se konal od pátku do neděle v prostorách Divadla K. H. Máchy a Domu kultury v Litoměřicích.

Byl to ročník první, nebyla téměř žádná propagace a v jeho průběhu se vyskytly i organizační nedostatky, kterých se organizátoři v budoucnu vyvarují. Přesto je podstatné, že se festival znovu po letech obnovil. Jeho význam se ukáže až s odstupem času.

Ty, kdo přišli, bohatý program určitě zaujal. Ať už avantgardním představením inscenace Máchova Máje, zhudebněné básně Mág, nebo odbornou přednáškou o životě a díle K. H. Máchy, či setkáním s nejlepšími autory, kterým byla nabídnuta spolupráce na almanachu Máj. "Líbili se mi hlavně fotografie na vernisáži. Myslím, že do budoucna je to dobrý počín", zhodnotil Ivan Tulis z Litoměřic.

Na festivalu se hudebně podílel i litoměřický klavírista Jiří Pakandl. V místních novinách s ním byl otištěn rozhovor.

Deník Litoměřicka, č. 265, roč. VI., čtvrtek 12. listopadu 1998, s. 9.

Prvního studenta skladby upoutal sborový zpěv
Rozhovor / "Především rád hudbu řídím", vyznává se Jiří Pakandl z Litoměřic

Jitka Eretová

Litoměřice - Na festivalu Máchovy Litoměřice doprovázel některé programy klavírními skladbami mladý hudebník z Litoměřic Jiří Pakandl.

Jak jste s hudbou začínal?

"V šesti letech na Lidové škole v Litoměřicích. Hrál jsem na flétnu a potom na klavír. Nebyl jsem nijak výrazný, na koncertech jsem si moc nezahrál. Asi ve třetí, čtvrté třídě, kdy jsem už cítil, že něco uhraju, zkusil jsem se trochu odpoutat. Kolem 6. třídy jsem šel k profesorovi Františku Maršálkovi, u kterého jsem začal soustavně dělat harmonii a hudební nauku, a tam jsem už začal hledat jak psát a odpoutávat se více a pomalu nacházet to, v čem je kouzlo hudby. Potom jsem nastoupil na konzervatoř do Teplic, kde jsem studoval studijní dirigování a kompozici jako vedlejší obor. Jsem prvním žákem na skladby v Teplicích. Tehdy se zrovna otevřelo toto oddělení."

Na festivalu Máchovy Litoměřice jste vystoupil s komorní skupinou Hlásku.

"Se sbormistryní Vlastou Vávrovou jsme vytvořili zhruba před dvěma roky komorní skupinu s 12 děvčaty a chceme si postupně vybudovat svůj vlastní repertoár, na kterém bychom postavili svůj koncert. Rádi bychom vstoupili do povědomí veřejnosti a co nejvíce se prezentovali."

Co vám hudba dává, co vám přináší?

"Především rád hudbu řídím. U všeho mám vždy svojí představu, snažím se v

hudbě objevovat to, co je v ní ukryto. V každé hudbě je něco ukryto a je na síle člověka, na jeho schopnostech jestli to dokáže objevit a ukázat lidem. Hlavně je to radost ze zpěvu. Také skládám, možná se mýlím, ale mám takový pocit, že každý dirigent může být skladatel. Skládám tak, jak to přijde, jak to cítím. Něvěřím na múzy. Nestalo se mi, že by na mě sedla múza, snad párkrát.

- 52 -

Nejsem sám, studoval jsem v análech, jak to vlastně s velkými skladateli bylo. Ti tvořili částečně tím, že nespolehali, že na ně sedne múza, ale vnitřně sdělovali to, co chtěli říci. A to co se jim podařilo. Skladba však není to, co bych chtěl dělat, dirigování a sbormistrovství kladu na první místo."

Jaké máte plány do budoucna ?

"Rád bych studoval na Akademii múzických umění a rád bych nadále spolupracoval s dětským pěveckým sborem Hlásek a především pokračoval v sebevzdělávání, protože toho nebude nikdy dost."

Kde se s vámi může veřejnost setkat ?

"Na koncertech Hlásku. Jako klavírista vystupuji také na vernisážích a na koncertech komornějšího typu."

Jak se díváte na festival ?

"Myslím, že sem do Litoměřic patří. Hrozně bych byl nerad, aby se ztratil. Přeji mu hodně zdaru. Zatím je to rozjezdové, ale je to bezvadná věc. Doufám, že si na něm budeme moci i v příštím ročníku zazpívat. Jsme rádi, že jsme se mohli podílet na tomto prvním. Těšili jsme se na něj, kvůli tomu kouzlu prvního ročníku."

K článku byla připojena fotografie s popiskem: "Talentovanému hudebníkovi a skladateli Jiří Pakandlovi se splnil jeho sen "stát před sborem". V současnosti řídí komorní pěveckou skupinu Hlásku.

Foto DB: Jitka Eretová.

Témata na 2. ročník:

1. Imaginární portrét K. H. Máchy
 2. Sen a skutečnost
- Literární soutěž je volná

Termín uzávěrky 30. květen 1999.
Adresa. Malaché, Štěpánská 15, Praha 2.

Vzhledem k vážným rozporům mezi organizátory samotnými a organizátory a městem bude ale zřejmě mnohé jinak, pokud vůbec ještě něco bude.

Proto:

**Hodnocení "Literárního konkursu na Almanach Máj na rok 1999"
v rámci I. ročníku festivalu Máchovy Litoměřice.**

Úvodní poznámka:

Autor tohoto hodnocení, podle statutu výkonný redaktor Almanachu Máj, PhDr. Pavel Chalupa, je autorem původního statutu "literárního konkursu" i navrhovatelem názvu Almanachu a jeho koncepce. Dne 26. 10. 1998 podal, jako reakci na skandální průběh festivalů pořádaných Malaché, o.p.s., totiž Seifertových Kralup a Halasova Kunštátu, rezignaci na své funkce v umělecké a dozorčí radě Malaché, o.p.s.

- 53 -

Přesvědčil se o tom, že vedení Malaché, o.p.s, kterou lze s trochou nadsázky redukovat pouze na jeho ředitelku, kráčí zcela proti duchu jeho představ o fungování obdobných společností. Nadále však zůstává členem Společnosti přátel kultury slova, ve které se tyto představy pokusí se svými přáteli v budoucnosti uskutečnit. Malaché o.p.s, vedená jakýmsi mecenášským přesvědčením o své užitečnosti pro sféru okrajových slovesných žánrů, je však ve své zásadě postavena na něčem, čemu se neostýchám přezdívat parazitismus na umění. Je třeba pořádat co nejvíc festivalů, sehnat co nejvíce sponzorů, co nejvíc pochvalných článků v novinách (jejichž autory jsou přátelé Malaché); co nejvíc exteriérových realizací plastik, jejichž autory jsou, kdo jiný než přátelé Malaché. Ale pravým, skutečným cílem tohoto molochu je prostřednictvím dotací od festivalových výborů, grantů a sponzorských darů živit strukturu samu.

Po otřesném organizačním kolapsu Máchových Litoměřic autor zaznamenal, pravděpodobně v důsledku své rezignace, opakované pokusy o svou diskreditaci ze strany ředitelky Z. Kovaříkové. Nemá tedy žádné morální zábrany, vyvěrající z kolegiality, které by mu jinak bránily pojmenovat věci pravými jmény. Žádná část tohoto hodnocení však není určena ke zveřejnění. Autor ho tím označuje za důvěrné a poskytuje ho pouze níže jmenovaným osobnostem, zainteresovaným do budoucnosti Almanachu Máj a Máchových Litoměřic. O ně jde pisateli především.

Redakční kruh Almanachu Máj pracoval pod vedením výkonného redaktora PhDr. Pavla Chalupy v září a říjnu 1998. Protože ve statutu "literárního konkursu" není ani slova o způsobu a metodách hodnocení přihlášených prací, považoval výkonný redaktor za věc svého osobního rozhodnutí, jakou metodu výběru pro Almanach zvolí. Přizval si k tomu dva vážené literární odborníky, o nichž je mu známo, že garantují dva rozdílné přístupy k hodnocení literárního díla. Byli to:

Doc. PhDr. Vladimír Justl, CSc., který byl garantem a prvním lektorem pro část básnickou a

Doc. Dr. Pavel Vašák, DrSc., který se stal garantem a prvním lektorem části prozaické.

PhDr. Pavel Chalupa, výkonný redaktor, byl lektorem všech příspěvků a garantem pro část

esejistickou.

Čtvrtou, dodatečnou členkou redakčního kruhu byla paní Eva Kosková, která se ochotně ujala příspěvků pro děti a mládež; byla jmenována dodatečně, protože se původně žádné příspěvky z tohoto oboru neočekávaly.

Pátou, rovněž dodatečnou členkou byla PhDr. Jana Svobodová, která byla do redakčního kruhu jmenována ředitelkou Malaché, o.p.s, Zdeňkou Kovaříkovou a na její přímý pokyn byla seznámena s předběžným výběrem prací. Její spolupráce byla pro výkonného redaktora příjemným překvapením, přestože znal okolnosti, za jakých

byla do redakčního kruhu přizvána. Tyto okolnosti nesnesou písemné zaznamenání, nikterak se však nedotýkají cti ani odborné zdatnosti paní dr. Svobodové; jdou zcela k tíži ředitelky společnosti Malaché.

Šestou lektorkou byla studentka bohemistiky na FF UK v Praze a nejlepší česká amatérská přednášečka posledních let Kamila Drtilová. Ta měla v konečném rozhodování reprezentovat nejmladší generaci interpretů a čtenářů literatury.

Jak bylo ve statutu několikrát zdůrazněno, nešlo o soutěž. Protože je výkonný redaktor odpůrcem jakékoliv soutěživosti na půdě umění, pokusil se uplatnit svou koncepci hodnocení, a sice metodou interních rozhovorů o jednotlivých dílech poznat hodnotitelův osobní pocit ze společného literárního zážitku. Racionální písemné rozborů jsou podle jeho nejlepšího svědomí odporným reliktem pozitivistického přesvědčení o možnosti racionálně popsat umělecké dílo. Proto nežádal písemné uměleckoidní rozborů, ale názor:

- 54 -

Nadchlo Vás něco? Co? Jak? Čím si to zdůvodňujete?

Nebylo naším cílem hodnotit, ale pokusit se sestavit co nejlepší Almanach - tedy zajímavou knihu pro každého čtenáře literatury. Předem jsme si nestanovili žádný počet vybraných autorů ani rozsah Almanachu. V konečném souhrnu se sešlo celkem 18 prací, o nichž bylo možné konstatovat, že byly společným literárním zážitkem (jak praví status) pro nejméně dva lektory. Je však třeba poznamenat, že větší část z těchto osmnácti příspěvků byla jako "zážitek" hodnocena nejméně třemi členy našeho kruhu. Redaktor ve své snaze omezit soutěživost na minimum, vymínil si ve statutu možnost neudělit "cenu poroty". Protože žádná z 18 vybraných prací dle názoru jeho i názoru ostatních lektorů nepřevyšovala výrazněji ostatní, navrhl původně, podpořen ostatními spolulektory, "cenu" neudělit. Na přímý pokyn ředitelky Malaché o.p.s. Z. Kovaříkové však byla na poslední chvíli přirčena, protože, cituji Z.K., ...musí být udělena, neboť jsou na ni peníze". Výkonný redaktor neví sice, o jakých penězích je řeč, když oceněný autor dostal diplom a ruzi a ubytování v Litoměřicích obdržel až na důrazný zásah výkonného redaktora, nicméně se domnívá, že podle původního statutu měla být tato cena spojena s finančním ohodnocením a vydáním knihy. O ničem z toho se však v Litoměřicích nemluvílo. Je možné, že Malaché o.p.s. má tedy pro Almanach Máj statuty dva: jeden, se kterým žádalo o peníze - a druhý, který poskytlo ubohým spisovatelům.

Celkem bylo zasláno 146 příspěvků od 130 autorů. Už sama skutečnost, že ze 130 autorů bylo jako publikovaných označeno jen 18, napovídá, že celková úroveň přihlášených prací nijak nepřevýšila úroveň běžných literárních soutěží, kde se "výtěžnost" ryzí literatury pohybuje rovněž kolem 10 procent. Těchto 18 prací však, dle názoru posuzovatelů, obstojí v nepřehledné džungli soudobé literatury se ctí.

18 vybraných prací je seřazeno na následujícím seznamu podle toho, jaké číslo jim bylo přiděleno v pořadí došlých příspěvků:

- 10: Ivona Konečná (folklórní próza Krajiní dům)
- 13: Jan Kohout (sbírka Rolničku na rubáš)
- 15: Jana Michalcová (sbírka próz a básní Balada pro malou čarodějnici)

- 39: Ilona Perutková (sbírka básní Za dno)
 71: Michaela Vyhňáková (prozaický soubor Poslední zítřky)
 76: Blanka Vorlíčková (básnická sbírka Poutník symbolismu)
 80: Karel Rada (prozaický soubor Kunderion)
 92: Ivo Chmelař (próza Město tří řek)
 96: Pavel Žák (básnická sbírka Hřady Efrajima)
 101: Vít Pokorný (básnická sbírka Velrybář)
 102: Igor Lebovský (sbírka Kosodřevina)
 104: Taťána Maťátková (sbírka Chaos Tao)
 107: Richard Svitalský (próza Hledání nájemného času)
 118: Jakub Stich (prozaický soubor Co je to život)
 127: Jan Horák (sbírka Básně psané olůvkem do tmy)
 128: Petr Burian (sbírka Špína za nehty a jiné básně)
 135: Marie Špačková (soubor próz pro děti Proč víly přestaly mít rády děti)

K těmto příspěvkům doporučuje výkonný redaktor na svou vlastní odpovědnost připojit:

- 139: Josef Pražák (esejistické pojednání O dramatickém osudu rukopisu Máchova Máje)

- 55 -

Tento text devadesátiletého autora by byl jinak nepublikovatelný pro způsob, jakým je napsán. Obsahuje však natolik neznámé, pozoruhodné skutečnosti o rukopisu Máje, že je výkonný redaktor odhodlán s panem Pražákem text znovu napsat a publikovat jej jako předznamenání celého Almanachu, na obdobném principu, na jakém byl publikován r. 1858 v Almanachu Máj Sabinův text Upomínka na Karla Hynka Máchu.

Autor, první mezi rovnými, který byl, jak výše uvedeno, označen jako držitel "ceny poroty literární soutěže" si však tuto "cenu poroty" zaslouží. Pavel Žák je pozoruhodný básnický talent. Jeho sbírka Hřady Efrajima vyniká vyžralou, originální poetikou i skvělou formální sevřeností. Po drobných redakčních úpravách by mohla být okamžitě vydána.

Interní hodnocení z rozprav o příspěvcích považují hlavní lektoři, tj. Vladimír Justl, Pavel Vašák a Pavel Chalupa za zcela soukromé. Odmítají pozoruhodnou ústní žádost ředitelky Malaché, o.p.s., aby vypracovali jednotlivé posudky, z nichž "paní ředitelka zpracuje závěrečné hodnocení". Výkonný redaktor upozorňuje vedení Malaché, o.p.s., že se nevzdává svého pověření být výkonným redaktorem Almanachu Máj, a toto hodnocení proto posílá vedle ředitelky Malaché o.p.s. a předsedy umělecké rady O. Koska i jedinému autentickému pořadateli Máchových Litoměřic, a sice Městu Litoměřice, k rukám starosty a Heleny Bitrichové, dále předsedovi organizačního výboru Doc. Pavlu Vašákovi, členu organizačního výboru Mgr. Oldřichu Doskočilovi, předsedovi Společnosti přátel kultury slova ing. Liboru Vackovi a zbylým členům redakčního kruhu Almanachu Máj dr. Justlovi, dr. Svobodové, E. Koskové a K. Drtilové. Současně žádá všechny zainteresované, aby zajistili vše potřebné k auditnímu ověření financování Máchových Litoměřic; je věcí profesionální odpovědnosti výkonného redaktora, aby věděl, kolik z částky kolem 200 tisíc Kč, jež Město Litoměřice a sponzoři na festival poskytli, zbylo; pokládá za zcela

logické, že veškerý zbytek bude použit na vydání Almanachu Máj a případně i na vydání knihy Pavla Žáka a autorské honoráře. Protože výkonný redaktor současně vylučuje jakoukoli svou další spolupráci s Malaché, o.p.s. (tedy zařízení, které není schopno vydat ani plakát) schopno či hodno vydat almanach s tak prestižním názvem. Pokud tito usoudí, že ano, zpravte o tom Pavla Chalupu. V tom okamžiku se písemně vzdá práce výkonného redaktora a bude přát Almanachu Máj hodně štěstí. V případě, že usoudíte, že ne, zpravte o tom rovněž. je připraven věnovat přípravě Almanachu všechny své schopnosti.

V Praze dne 9. 11. 1998,

následuje podpis vlastní rukou

Pavel

Chalupa

Pustina 45
566 01 Vysoké Mýto
tel. 0602.466 090

Máchovy Litoměřice Statut jejich slovesné části.

Literární soutěž - Almanach Máj na rok 1999

- 1) Literární soutěž je součástí uměleckého festivalu Máchovy Litoměřice, konaného každoročně v prvním listopadovém týdnu v Litoměřicích, místě úmrtí největšího českého básníka (+ 6. 11. 1836).
- 2) Vzhledem ke skutečnosti, že se Máchovým jménem zaštiťuje literární součást festivalu, je umělecká úroveň soutěže zásadní věcí jak pro vyhlášovatele, organizátory a porotu, tak pro účastníky.
- 56 -
- 3) Soutěž vypisuje Festivalový výbor Máchových Litoměřic, který jmenuje svého zástupce pro literární část festivalu a dále výkonného redaktora Almanachu Máj.
- 4) Literární soutěže se může zúčastnit kdokoli (státní příslušnost a věk nehraje roli), kdo do 30. září každého roku pošle na adresu organizátorů dosud nevydané vlastní literární dílo (ve dvou vyhotoveních) v českém jazyce a připojí k němu rukou psaný průvodní dopis se všemi požadovanými údaji (viz bod 7).
- 5) Literárním dílem se pro potřeby soutěže rozumějí: a) Ucelená básnická sbírka či rozsáhlá báseň, která by sama o sobě mohla tvořit obsah knihy. b) Všechny beletristické prozaické útvary od souboru mikropovídok k románu. I zde je podmínkou, aby krátké útvary tvořily knižně publikovatelný celek. c) Divadelní hra. d) Beletrizované žánry a literatura faktu (např. eseje, deníky, subjektivizované cestopisy ap.) Toto žánrové vymezení vychází z máchovských tradic. Odborná literatura nebude do soutěže přijata. Rozhodnutí o tom, co je beletrizovaný žánr či literatura faktu, a co odborná literatura, je výhradně v pravomoci poroty.

- 6) Nevydaným či nezveřejněným dílem se rozumějí všechny rukopisy k vydání, které neprošly knižní či časopiseckou distribucí či veřejným posouzením. Podmínkám soutěže tedy vyhovují např. samizdatová počítačová vydání, sbírky obsahující některé časopisecky otištěné básně či tisky pro intimní okruh čtenářů. V případě pochybnosti rozhoduje názor poroty po konzultaci s bibliografickou databází ÚČSJ.
- 7) Jeden autor může do soutěže přihlásit v jednom ročníku pouze jedno dílo.
- 8) Uzávěrka soutěže je 30. září každého roku.
- 9) O výsledcích soutěže rozhoduje pětičlenná porota (nazývaná redakčním kruhem Almanachu Máj), která ze všech posuzovaných děl vybere podle svého uvážení materiál pro knižní vydání v Almanachu. Obecně platí, že pro přijetí rukopisu by se měli kladně vyjádřit nejméně dva z členů redakčního kruhu. V porotě by neměly zasednout osoby literárně činné v daném žánru (které v posledních pěti letech publikovaly knižně více beletristických děl). Složení poroty určuje vyhlašovatel. Porota se každoročně obměňuje o nejméně jednoho člena (odstupující člen poroty je v případě nutnosti vybrán losem).
- 10) Vítězové soutěže:
Všichni autoři, jejichž díla budou doporučena ke zveřejnění, budou pozváni na festival Máchovy Litoměřice na náklady organizátorů, výběr z jejich prací bude publikován v Almanachu Máj na rok ..., který vyjde vždy 1. května následujícího roku po redakčním zpracování textů a za spolupráce s autory příspěvků. Autorům bude náležet běžný honorář. V průběhu festivalu bude porotou vybráno a oznámeno dílo, jehož autor bude organizátory odměněn částkou 20.000 Kč; toto dílo bude vydáno u příležitosti dalšího ročníku festivalu a jeho autor za něj získá navíc i běžný nakladatelský honorář. Porotě náleží právo tuto cenu dělit, popřípadě ji neudělit.
- 11) Technické podmínky:
Rukopis (ve dvojnásobném vyhotovení) by měl být psán na stroji nebo vytištěn počítačovou tiskárnou či jinou srovnatelnou technikou. Pokud je zpracován na počítači a doporučen ke zveřejnění, měl by autor pokládat za samozřejmé předat redaktorovi i jeho elektronickou verzi, spolupracovat s ním na redakční přípravě svého textu a poskytnout mu podklady pro svůj desetiřádkový medailon.

- 57 -

V průvodním dopise by měl autor mj. uvést: jméno a příjmení; datum narození a rodné číslo, úplnou poštovní adresu, (případně telefon či adresu elektronickou). Zásilky, podané doporučeně, je možné zaslat poštou na adresu: Malaché, o.p.s., k rukám výkonného redaktora Almanachu Máj, Štěpánská 15, 120 00 Praha 2 do 30. září (datum poštovního razítka rozhoduje o zařazení díla do běžného ročníku; bude - li dílo podáno kdykoli po tomto datu, bude automaticky zařazeno do soutěže léta následujícího).

Krátká zpráva pro ty, kdo neznají Máchovy Litoměřice

První tisková konference v Praze je velkolepá: 50 novinářů, úsměvy a víno, články ve všech novinách. Rybička zabrala. Z Litoměřic plyne 150 000 korun, protože Malaché chce ve městě uspořádat velkolepý umělecký festival. Bude program, bude kniha, bude Máchovská výstava, bude Kultura. V Litoměřicích jsou nadšeni. Hodně slibná je i "literární soutěž" - konkurs na Almanach Máj, začínají se scházet příspěvky od literátů a dokonce i od několika sponzorů. Cesta za zlatým hrncem skončila - teď jen rychle zpátky: honem zrušit proponovanou výstavu největšího máchovského sběratele dr. Stejskala: "Nejsou na ni peníze," říká ředitelka Malaché. "Stálo by to 20 000, Stejskal žádá bezpečnostní schránky a 50 procent pojištění. A já mám na celý festival 50 000." (!). Kurátor ani nemrkne. Stálo ho to jen několik dní čistého času ve vzácné společnosti dr. Stejskala, devadesátileté legendy máchologie. Nová cesta za ním, o týden později: Pan Stejskal o ničem neví. Žádné bezpečnostní schránky nepožadoval a speciální pojištění rovněž ne. Pojištění jeho exemplářů, podhodnocené jím samým na směšných 250 000 Kč, by stálo u kterékoliv pojišťovny nejvýš 2500 Kč. A doprava tak 1500. Kurátor se Stejskalovi moc omlouvá, na usmířenou přivezl králíka. Stejskal se usmívá. Omluvný dopis od Malaché mu nepřišel dodnes. Figuruje ovšem v čestném předsednictvu Máchových Litoměřic na předním místě programu. Jiří Kolář, další čestný předseda. Měl být křest knihy s jeho kolážemi. Nebyl. Proč "Nepodařilo se realizovat včas." Autorský seminář. Přicházejí, odcházejí. Autoři přijeli za své, protože asi mají o literaturu zájem. Ani jednoho nenapadlo zajímat se o to, proč, ačkoli na to podle statutu měli právo, nebyli pozváni na náklady festivalu. Vítěz, Pavel Žák, byl pozván oficiálně, s plnou parádou. První den při rozlučce mi řekl, že bude asi muset odjet, protože nemá peníze na hotel. Ani jemu se nic nezaplátilo. Může spát u mě na pokoji, vzkázala nám paní ředitelka. (To je snad nejhorší ukázka té příznačné arogance: pro koho se, hrome, ten festival dělá Pro pana starosta, zní moje odpověď. Aby příští rok zase dal 150 000. Nebo aspoň aby nesebral těch 150 000 letošních.) Nedělní procházka po stopách Karla Hynka Máchy. Mělo se jít na Radobýl. Nejde se. Je příliš blátivo. Nic pro lodičky dam. A taky by se nestihlo zakončení festivalu, stanovené na 12.30.

Recituje se u hrobu. Paní ředitelka exceluje svými znalostmi o pobytech K. H. Máchy v Doksech. Má totiž ve Starých Splavech chalupu. Máme zpoždění. Malaché spěchá na slavnostní zakončení, a tak s námi nemůže do světničky, kde K. H. M. zemřel. Do divadla přicházíme o 5 minut později. Slavnost již započala: starosta, místostarosta, paní ředitelka a dr. Svobodová. V sále: dvě uvaděčky v červených zástěrkách, tajemník Blecha a novinářka místního tisku. To je vše. Naše čtveřice (neboť jsme jedinou čtveřicí autentických účastníků, totiž účinkujících závěrečného festivalu) přichází do nejlepšího. Pan starosta říká zasněně: účast byla hojná (odhaduji ji, za celé tři dny, na maximálně deset skutečných diváků "z ulice": plakáty jaksi nebyli; programy dva dny předem. Vyhláší se další ročník festivalu. Slavnostní znělka. Konec. Bylo by třeba vyplatit honoráře účinkujícím. Ředitelka říká památnou větu, že nemohou dostat peníze, protože nedostali na své účinkování objednávku. To je však pravda. Malaché jaksi opomnělo, přestože znalo jejich jména od června. Pro jistotu je zapomnělo napsat i do programu. Jdeme do hospody. To je konec Máchových Litoměřic. Alespoň těch letošních.

Pavel Chalupa

- 58 -

**Vladimír Holan:
Návrat Máchův**

(Text recitovaný nad prázdným hrobem K. H. M. v Litoměřicích, na 1. ročníku festivalu Máchovy Litoměřice 8. listopadu 1998. Kráceno. Připravil Pavel Chalupa. recitovali Martina Delišová a Aleš Vrzák.)

Kdo říká: básník sto let spící
To Erinye sto let spaly,
skloněny rušně nad kyticí
zněžnělých kostí, jež se vzdaly.

To Erynie v prázdno lysé
nechaly ze sil zhasnout pjací
senzibility třesoucí se
do veršů a verš v radiaci,

do veršů, v nichž se poznáváte,
když útrpnost vám podá měkce
momentky běd, věčnosti vzaté
při magnéziu introspekce.

Jenomže dnes, kdy smrt se žije,
i úděl hrobu básník ztrácí.
Tak vzbudily se Erynie
okamžikem před okupací

a ženou jeho kosti, zvyklé
chthónickým božstvům uklánět se,
ženou je v hrůzy nezaniklé,
proti nimž revolučně zved se

vždyť básník marně ...příliš náhlý,
vždy příliš náhlý, kde jde o to:
proměnit svět, v nějž šelmy vtáhly -
ach, příliš náhlý, temno proto.

Temný jak láska, pohrdání,
jež v plihách smouhy plouhá zdlouha
vše to, co vyrostlo jen k zdání,
snem ještě nejsouc, pro nějž touha

jen jednou bdí a stále poté,
až zánik hyne v nehynoucnu.
Má velkost, že jak Don Quijote
po boji s ničím stoupal v jsoucnu

a zázračnem i jiné ovál...

Dnes hrstka kostí, obrys šerý,
furgonem lehce roztřásány,

ukazují na všechny směry,
jež slavil kdys a v něž byl zvaný.

Den říjnový se jiskří hebký
jak tenkrát jemu pod pneumatem.
Hlubinky zpustlé v ženství lebky
plní se nenávratným chvatem

a básní, mrtev nebo živý,
už neví, kde má spočinouti...
Jsou ještě někde hory, nivy,
ve kterých mizíš na své pouti,

svobodně mizíš v jitra zlatá
A ne-li, smíš pak doufat, tuše,
že existuje nějaká pátá
světová strana duše

Jen v tu, zde vzpřímený, rád klesnu,
vy noci krásné, dni mé!
Jsme ve snu dřív než ve snu.
A bdíme dřív, než bdíme.

IN: Září 1938.

Tot' prozatím vše o festivalu Máchovy Litoměřice 1998.

Úspěch v recitaci v Litomyšli

Střední pedagogická škola J. H. Pestalozziho v Litoměřicích má v učebním programu i práci s uměleckým textem, deklamaci (recitace poezie a přednes prózy). Školní kolo soutěže v tomto oboru se koná pravidelně v září. Nejlepší pak školu reprezentují v celostátním kole středních pedagogických škol.

V letošním roce se celostátní kolo konalo v Litomyšli. V minulých soutěžích si litoměřické studentky přiváželi vždy alespoň jedno ocenění v některé z kategorií. Letos však získali dvě ze čtyř hlavních cen v kategorii přednes poezie. Další z litoměřických studentek byla oceněna v kategorii předčítání.

Od září do druhé třetiny listopadu byl restaurován kenotaf Josefa Klecanského (1788 - 1850) na litoměřickém hřbitově na náklady Města Litoměřice, a to kameníky: Zdeněk Skrbek, bytem Úštěk, Konojedská 257, Tomáš Křivánek, rovněž z Úštěka a Ivana Šulcová z Lovosic. O Josefu Klecanském vyjde samostatná studie (Příloha I.) s názvem "Hmotné památky výtvarné kultury připomínající osobnost: Josef rytíř Klecanský, krajský hejtman litoměřický v letech 1837 - 1848" v roce 2001 v 6. svazku edice "Malíři Litoměřicka" s názvem "Portrét I. (Portrét v 18. a 19. století)". Tedy pokud budou peníze, aby edice pokračovala. V době, kdy kronikář psal tyto řádky, byl svazek již hotov a mohl by vyjít okamžitě. Kenotaf postavili Klecanskému litoměřičtí občané po jeho smrti na místě, kde si původně přál být pohřben. Osud ho však v roce 1848 zavál do Vídně a následně do Prahy, kde zemřel na cholera.

Kameníci, bez navýšení ceny a na návrh kronikáře, zhotovili zcela nový kámen s nápisem. Původní, jehož nápis již nebylo možné obnovit, byl předán do muzea,

P R O S I N E C

Vánoční výstava v muzeu

(Betlémy a české granáty v muzeu)

Tradiční vánoční výstava "Betlémy a české granáty" v muzeu měla svou vernisáž ve čtvrtek 3. prosince 1998. Vystaveno bylo devět betlémů z majetku Okresního muzea Příbram (Spolek betlemářů z Příbrami). K těm ještě patřily betlémy z různých materiálů - papírový, voskový, zcela miniaturní apod. Papírové skládanky byly zároveň na prodej. apod. Druhá část výstavy byla připravena ve spolupráci s Okresním muzeem Turnov (Muzeum českého granátu v Turnově). Vystaveny byly šperky z drahých kamenů těžené v okolí hradu Trosky a pod. Výstava byla doplněna šperky z Muzea českého granátu v Třebenicích včetně šperků Ulriky von Levetzow. V úvodu vernisáže promluvila ředitelka litoměřického muzea Eva Štíbrová a pak Mikuláš (Ivan Špatenka, bývalý radní, který v letošních volbách neprošel neboť mu chyběly dva hlasy - to asi pro jeho vztah k dětem, pro které vždy jako radní udělal co mohl) rozdál balíčky přítomným dětem. Na vernisáži bylo plno. Děti, které se ptali Mikuláše, kde má Čerta, odpověděl, že ten dostal chřipku.

V divadélku MINIMAX na Máchovské variace

Po loňském večeru věnovaném Jaroslavu Seifertovi, byly Máchovské variace v pátek 4. prosince v litoměřickém divadélku Minimax dalším obdobným pořadem, které pořádá Základní umělecká škola v Litoměřicích ve spolupráci s Okresní knihovnou K. H. Máchy. Zazněly Máchovy verše doprovázené hudbou a zpěvem. Účinkovali žáci literárně - dramatického odboru. Repertoár Komorního souboru Hlásek pod vedením Vlasty Vávrové a Jiřího Pakandla obohatila zpěvem Irena Pospíšilová a klavírní skladba Jiřího Neužila. Některé verše K. H. Máchy byly doprovázeny vlastními skladbami litoměřického klavíristy a skladatele J. Pakandla. Touto akcí se litoměřická Základní umělecká škola chtěla připojit k festivalu Máchovy Litoměřice. Tato opožděnost byla způsobena nedostatkem času v době konání festivalu. Pozdrav sice opožděný, ale veskrze správný a ušlechtilý.

7. výročí založení Domu kultury

Městská kulturní zařízení - Dům kultury oslavil 7. výročí založení. V pondělí 14. prosince se zde konal "Den otevřených dveří". V 19:00 hodin večer pak slavnostní koncert ruského operního pěvce Eduarda Treskina. Na závěr se konala malá recepce.

- 61 -

4. LITOMĚŘICE A FILIPÍNY

L E D E N

Obchodní cesta na Filipíny při příležitosti donace repliky Pražského jezulátka

V pátek 16. ledna odletěla z Prahy přes Frankfurt do Manily skupina pod názvem "Cesta na Filipíny v lednu 1998 při příležitosti donace repliky Pražského jezulátka. Skupina byla rozdělena do tří kategorií. V kategorii C byly i zástupci města Litoměřic, starosta města ing. M. Tejkl a orientalista, znalec Filipín a osudů filipínského národního hrdiny J. Rizala a jeho litoměřického přítele, filipinologa F. Blumentritta, historik - archivář, pracovník Státního okresního archivu v Litoměřicích se sídlem v Lovosicích PhDr. J. Tomas.

Kategorie C byla ubytována v hotelu Manila. Litoměřičtí zástupci vezli fotografie dotýkající se Rizalova pobytu v Litoměřicích pro výstavu v Manile. Jako zvláštnost pak sádrové odlitky reliéfu F. Blumentritta z náhrobku jeho hrobu zhotovený litoměřickým sochařem Alexem Leiskem (1875 -), jenž byl vandalsky zcizen v roce 1994. Podle fotografie pak v následujícím roce akademický sochař - restaurátor Čestmír Mudruňka zhotovil kopii, která byla umístěna na hrob. Z této kopie pak konzervátor litoměřického muzea Alois Kučera zhotovil sádrový odlitek.

Věrnou kopii Pražského Jezulátka přivezl na Filipíny ostravsko - opavský biskup František Lobkowitz, který ji oficiálně předal při nedělní slavnostní mši v manilské katedrále do rukou tamního arcibiskupa kardinála Jaimeho Sina. Česká biskupská konference sdělila, že donace repliky Pražského Jezulátka je vrcholnou součástí Českých dnů.

Po ubytování Čechů v Manile se někteří z nich museli najednou přestěhovat do jiných pater. Důvodem bylo vystěhování celého jednoho patra pro potřeby podvodníka Viktora Koženého, jenž přišel údajně po listopadu 1989 do republiky s třemi tisíci dolary, založil Harvardské fondy, čímž Klausovi rozjel kupónovou privatizaci, potom "zkrachoval" a malý akcionáři přišli o své akcie vložené do Harvardských fondů. O pseudopodnikatele V. Koženého sice policie projevila zájem, ale ten zmizel někde na exotické ostrovy, snad na Bahamy. Kožený mj. například prodal celou československou námořní flotilu!

Při odletu se PhDr. J. Tomas nedostal do letadla. A tak jako jediný pobyl na Filipínách o celý den déle. České velvyslanectví mu poskytlo auto a tak se J. Tomas dostal do Rizalova rodiště Calamby, vzdálené od Manily 400 km.

Výstava o Blumentrittovy a Rizalovy v Českých Budějovicích

V Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích se v úterý 10. února konala vernisáž výstavy "Ferdinand Blumentritt, José Rizal a 100. výročí vyhlášení Filipínské republiky", na jejíž přípravě se podílelo i Okresní vlastivědné muzeum Litoměřice. To českobudějovickému muzeu darovalo fotografie reálky na které byl Blumentritt ředitelem a Blumentrittova hrobu. Překvapením byl dar sádrového odlitku nízkého reliéfu z náhrobku F. Blumentritta, který podle originálu litoměřického sochaře A. Leiska (1875 -) zhotovil konzervátor litoměřického muzea Alois Kučera.

Z Litoměřic se vernisáže zúčastnil vedoucí oddělení ing. Radek Löwy MÚ, vedoucí oddělení kultury MÚ Helena Bitrichová, historik - archivář PhDr. Jindřich Tomas a pracovník muzea, kronikář města Mgr. Oldřich Doskočil.

Č E R V E N

Prapraneteř J. Rizala v Litoměřicích

Litoměřice navštívila 16. června prapraneteř J. Rizala paní Maria Lourdes Ver Villaroman. Městu Litoměřice darovala fotokopie rodinného alba, Rizalových diplomů z evropských univerzit, kde studoval a rodokmen.

Ř Í J E N

Filmaři z Filipín

V pátek 30. listopadu zavítali do Litoměřic filipínští filmaři, kteří natáčeli film o Litoměřicích a památných místech spojených s J. Rizalem a F. Blumentrittem.

L I S T O P A D

Návštěva senátora z Filipín

V pondělí 2. listopadu zavítal neohlášeně do Litoměřic senátor Hon. Dante V. Liban s chotí v doprovodu velvyslankyně Filipín v Praze. Kronikář se s panem senátorem nesetkal, pouze dostal jeho vizitku, z které nad jménem pana senátora opsal: "REPUBLIC OF PHILIPPINES HOUSE OF REPRESENTATIVES QUEZON CITY, METRO MANILA".

- 63 -

5. LITOMĚŘICE A MÍŠEŇ

Mladá fronta dnes o výstavě v Míšni

Deník Mladá fronta dnes přinesl v severočeské mutaci ve čtvrtek 29. ledna (IX/24, strana jedna, rubrika Severní Čechy), fotografii s popiskem "Oldřich Doskočil připravuje zbraně, které litoměřické muzeum vystaví v německé Míšni". Na obrázku je kronikář zachycen s mečem schiavonna. Vlastní článek s názvem "Chladné zbraně poputují do Míšně" přepíšeme celý:

Litoměřice (tov) - Výstavu chladných zbraní, kterou minulý rok (sic! - výstava se v litoměřickém muzeu konala v červenci a srpnu 1996!) uspořádalo litoměřické muzeum, připravují jeho pracovníci již nyní pro obdobnou expozici na jaro do německé Míšně.

"Chladné zbraně jsou šavle, meče, dýky, halapartny - tedy zbraně, u níž není potřeba střelný prach", řekl pracovník muzea Oldřich Doskočil, pro kterého jsou tyto zbraně velkou zálibou. "Připravujeme padesát jedna kusů. Nejstarší je lovecký tesák z patnáctého století a nejmladší exponáty jsou z poloviny tohoto století", dodal.

Většina výstav, které litoměřické muzeum pořádá, je vyvezena do Míšně. "Před třemi lety se v Euroregionu Labe staly Litoměřice a Míšeň družebními městy. Proto putuje tato výstava do Německa", uvedl Doskočil.

Mezi nezajímavější zbraně připravené výstavy náleží benátský meč Schiavoni (sic!), který v Čechách vlastní vedle litoměřického pouze Vojenské historické a Národní muzeum. Nejpočetněji budou zastoupeny šavle z minulého století.

"V Rakousku - Uhersku měl každý spolek svoji uniformu, jejíž součástí byla šavle. Proto máme velké množství šavlí C & K rakouských státních úředníků a profesorů nebo železničářů či hasičů", uvedl Doskočil. Vše doplňují unikáty. "Například kozáckou jezdeckou šavli přivezli z Ruska čeští legionáři", doplnil.

K V Ě T E N

Chladné zbraně v Míšni

V roce 1996 byla vypravena z litoměřického muzea první výstava z jeho sbírek na

výstavu do Městského muzea v Míšni. Byla to kolekce obrazů Eberharda Eyserta (1860 - 1920). Druhá výstava byla soubor "Chladné zbraně ze sbírky litoměřického muzea". Vernisáž se konala v sobotu 23. května v 11 hod. Za litoměřické muzeum byli přítomni ředitelka Eva Štíbrová, konzervátor Alois Kučera, pracovník muzea, který výstavu připravil Oldřich Doskočil a tlumočník MUDr. Vladimír Valta.

Litoměřičtí předali řediteli míšeňského muzea "České noviny Litoměřicka" (roč. IV., 21. V. 1998, s. 3). Pod titulkem "Pozvánka na výlet do Míšně" následoval text: V roce 1996 představilo litoměřické muzeum veřejnosti svoji sbírku chladných zbraní (meče, šavle, halapartny, spontony). Tato výstava nyní putuje do Městského muzea v Míšni v rámci spolupráce těchto dvou institucí. Ta se odvíjí od smlouvy o kulturní spolupráci mezi městy Litoměřice a Míšeň podepsané starosty obou měst 1. října roku 1996. Míšeňská výstava je doplněna některými předměty (rytířské a husarské přílby) ze sbírek muzea v Míšni. Komu tedy litoměřická výstava unikla, má možnost tuto unikátní sbírku patřící k nejkvalitnějším na severu Čech, spatřit v nádherném městě na Labi v Sasku. Vernisáž je v sobotu 23. května v 11 hod. dopoledne a výstava potrvá až do 5. července".

Pod textem byla reprodukce s popiskem: "Barokní kord španělského typu ze 17. století ze sbírky litoměřického muzea bude chloubou míšeňské výstavy".

- 64 -

Na vernisáži se podávalo šampaňské a hráli dva dudáci (On a Ona) na dudy.

Potom zástupci litoměřického muzea navštívili rodinné muzeum "Brück & Sohn Meissen". Firma zaměřená na vydávání pohlednic vznikla v roce 1897 a nepřetržitě vydává pohlednice už v sedmé generaci. Poslední majitel řekl, že je první chybou podniku. V předposlední generaci se nepodařilo zplodit mužského potomka a tak se do firmy přizemil a přijal jméno manželky.

Firma se po první světové válce soustředila i na Čechy. Milé překvapení bylo, že řada pohlednic z Litoměřic a okolí vlastní i litoměřické muzeum. Pohled na nádraží ve Velkých Žernosekách naše muzeum nemělo a tak pohled od majitele dostalo darem.

Míšeňské muzeum vydalo k výstavě katalog s následujícím textem: Společná výstava Městského muzea Míšeň a Okresního vlastivědného muzea Litoměřice (CZ), partnerského města Míšně, Město Míšeň, Městské muzeum.

Uspořádáním společné výstavy "Zbraně a zbroj" nalézá spolupráce mezi Městským muzeem Míšeň a Okresním vlastivědným muzeem Litoměřice své pokračování a prohloubení. Současně tak vzniká možnost nahlédnutí veřejnosti na hojnost historických zbraní a militárií.

Z historicky - branného hlediska zajímavé sbírky obou muzeí nevyrostly, v protikladu k velkým sbírkám zbraní např. drážďanské zbrojnice, plánovitě a kontinuálně během staletí.

Dary, odkazy, ukrývání, nálezy, nákupy a přejímky daly za posledních 100 let vzniknout velkému stavu muzejních sbírek útočných a obranných zbraní.

Větší část sbírek tvoří historické sečné a bodné zbraně, zbroj, přílby, žerďové a střelné zbraně v rozsahu šesti století.

Sbírkovou paletu doplňují zbraně úderné, štít, uniformy a rozličné příslušenství. Muzeálie Míšeňského městského muzea, které lze zhlédnout na výstavě, představují průřez sbírkami obou oborů, "Militaria" a "Zbraně". Historická zbroj, části zbroje, přílby ze šesti století, dvouruční meče, pušky, pistole a míšeňský popravčí meč dávají nahlédnout do obsáhlé muzejní sbírky.

Zvláště zajímavými exponáty pro dějiny Míšně jsou, kromě popravčího meče

použitého k popravě naposled roku 1808, husitské šípy z roku 1429 nalezené v minulém století u městských hradeb. Mimo vzácných střeleckých terčů, terčovnic, kanónu (děla) a množství jedinečných muzeálií, které ukazují dějiny Střeleckého spolku, odkaz vrchního lovčího Karl Neumanna, upomíná na garnisonní město Míšeň.

Katalog byl doprovázen deseti barevnými reprodukcemi, z toho 1. - 5. a 8. - 10. ze sbírek litoměřického muzea.

1. kord, Španělsko, pol.18. st., 2. Meč (schiavona), 17. st., pasovská čepel značená vlkem 1441, 3. Lovecký tesák, 15. st., pravděpodobně český, 4. Lovecký tesák, 1. pol. 17. st., 5. Námořnická šavle, poč. 19. st., Francie, 6. Kanon Míšeňského střeleckého spolku, pol. 18. st., 7. Štuc s kolečkovým zámekem, 8. Kord, 17. st., Španělsko, 9. Přilba pro mužstvo saského jízdního pluku, 1867 - 1875, 10. Halapartna pro poddůstojníky, poč. 18. st., Rakousko.

Pro zajímavost: Vstupné dospělí DM 3,-, sleva DM 2,-, rodinná vstupenka DM 8,-.

Dívky zpívaly v Míšni

Dívčí pěvecký sbor "Máj" vedený sbormistrem Mgr. V. Frühaufem koncertoval v květnu v německých městech Wilsdruff, Míšeň a Kreische. V Míšni se o členy pěveckého sboru starali členové Dómchoru Míšeň a jejich sbormistr Andreas Webr. Litoměřičtí tak oplatili míšeňským návštěvu za jejich vystoupení v rámci 3. ročníku Sborových dnů v Litoměřicích v roce 1997.

- 65 -

6. OSTATNÍ ZAHRANIČNÍ STYKY **MĚSTA LITOMĚŘIC**

Je to neuvěřitelné, ale v roce 1998 nezavítal do Litoměřic žádný představitel zahraničí s výjimkou zástupců Filipín a Míšně. Tyto zahraniční styky města mají ovšem svoje samostatné rubriky.

7. R Ů Z N Ě

B Ř E Z E N

Snaha rozparcelovat sportovní plochu:

Členové zastupitelstva oprávněně odmítají využít část sportovního areálu, kde se

nachází fotbalový stadión, pro komerční využití. Doporučují majiteli pozemků respektovat územní plán ve kterém je toto území zakomponováno jako sportoviště. Tímto rozhodnutím naštěstí zabránili výstavbě supermarketu firmy Kaufland.

Drobní podnikatelé si nebezpečí uvědomují a brání se. Zastupitel (poslanec) za stranu živnostníku pan Knotek: "Obchodní politikou všech supermarketů je pomalu, ale jistě nenápadně zvedat ceny. Drobní podnikatelé již dnes cítí vliv Penny, Plusu a dalších".

Negativní stanovisko zaujal i místostarosta Šlegr (strana Důchodci za životní jistoty): "V Litoměřicích by se tak zabilo jediné sportoviště, kde se může konat ještě něco jiného ze sportů, než je fotbal a nikde jinde už není místo pro nové".

Zastupitel Bechyně: "Fotbalový klub zničil jedinou atletickou dráhu, jež ve městě byla".

Majoritním vlastníkem pozemků, na nichž se nachází fotbalový stadión, je firma RAK. V jejím majetku je 70 procent, zbylých 30 procent vlastní Tělovýchovná jednota Slavoj Litoměřice. Před nedávnem zde proběhly některé úpravy v podobě určitého přesunu obou hřišť, která se zde nacházejí. Nyní je jedno z nich zatrávněno, druhé na totéž čeká. Majitelé pozemků tak přesunem vytvořili prostor pro výstavbu supermarketu.

Zástupce fotbalového klubu Slavoj Litoměřice Václav Rychtařík: "Jedinou možností litoměřického fotbalu je komerční činnost. Pracujeme se 126 žáky a 40 dorostenci. Náklady na jejich družstva jsou 700 tisíc ročně. Přitom jsme město do dnešního dne nepožádali o žádnou dotaci. Nerušíme žádné sportoviště, pouze nevyhovující škvárovou plochu, která se stejně využívala pouze jako parkoviště v době konání akcí na výstavišti "Zahrada Čech". Pan Rychtařík dále vyjádřil své rozhořčení nad vnímáním soukromých práv soukromého vlastníka a nastínil krajní variantu, že pokud město nezmění názor, litoměřický fotbal může díky nedostatku financí na zajištění jeho činnosti zkrachovat.

Vedle sportoviště směrem k Českolipské ulici už vyrostlo benzínové čerpadlo firmy Agip, v jeho sousedství se má brzy začít s výstavbou autosalónu Renault. A pak ještě supermarket

Ať budoucí generace zhodnotí, komu šlo v Litoměřicích o sport a mládež a komu jen o peníze.

- 66 -

D U B E N

Okresní seminář kronikářů a jejich zřizovatelů

Ve velké zasedací místnosti Okresního úřadu v Litoměřicích se ve čtvrtek 23. dubna konal od 13:00 hod. okresní seminář kronikářů a jejich zřizovatelů s programem:

Mgr. Jaromír Kouba (Národní muzeum Praha) hovořil k zásadám vedení kronik, o současných možnostech, technologii, legislativě, pořizování příloh a jejich evidenci a významu kronik pro budoucnost.

Ing. Radim Medřický (Okresní muzeum Česká Lípa) referoval o možnostech

registrace dat.

PhDr. Jindřich Tomas (Státní okresní archiv Litoměřice) seznámil s historickými kronikami a pojednal o vztahu kronikářství a archivnictví

Seminář svolala vedoucí referátu kultury OÚ Litoměřice ing. Ivanka Tulisová.

Poznámka kronikáře:

Seminář svým charakterem připomínal padesátá léta. Mgr. J. Kouba z Národního muzea hovořil hodinu a 20 minut aniž by řekl něco podstatného. Zřejmě tento monotónní přednes nezměnil od roku 1950. Vedoucí oddělení starších českých dějin Národního muzea PhDr. Věra Přenosilová a její zástupce PhDr. Evžen Šnajdrová při návštěvě litoměřického muzea kronikáři potvrdili jeho dojem. Mgr. Kubíček je už důchodce, který se přednášením kronikářství opravdu věnuje od padesátých let, nic nového nevymyslel a nikdo nemá odvahu ho poslat do důchodu. V Národním muzeu se mu říká "Kubíček". Zřejmě referát kultury Okresního úřadu v Litoměřicích se ještě neprobral nejen z totalitních představ vzdělávání kronikářů, ale žije někde v padesátých letech.

Po jeho referátu kronikář odešel a dál už neví o průběhu semináře nic bližšího.

Ohlasy v tisku:

Ještě před konáním semináře vyšel v Mladé frontě dnes (Středa 22. dubna 1998, příloha Severní Čechy, s.1 -2) článek "Kroniky vede polovina obcí" pod značkou (jp):

"Každá obec jest povinna založiti a vésti pamětní knihu obecní", nařizuje dosud platný zákon z roku 1920 podepsaný ještě Tomášem Gariguem Masarykem. Ne všechny obce tento zákon dodržují.

"Pro starosty není snadné získat vhodného člověka, a to přesto, že se tím usilovně zabývají. Kromě toho zákon neobsahuje žádnou sankci, která by obce vést kroniky nutila. Jsou však místa, kde je píšou s nadšením", říká Olga Řídelová z Okresního úřadu v Litoměřicích.

Ze sto šesti obcí na Litoměřicku jejich pamětní knihu píše necelá polovina. Donedávna podle okresního úřadu kroniku neměly převážně menší vesnice. Města naopak funkci kronikáře zřídila.

"Problémem je, že kronikáři neodevzdávají dokončené knihy do archivu, jak by měli, ale přechovávají je v trezorech na úřadech. V archívech o ně pečují mnohem lépe", dodala Řídelová.

"Kdybych měl dát kronice to, co potřebuje, musel bych to dělat na plný úvazek, a ne jako hobby. Líbí se mi, že si při psaní mohou dovolit určitou míru subjektivity. Kronika se zveřejní třeba za padesát let a některým vážným věcem dnešní doby se pak lidé zasmějí", přiznal se litoměřický kronikář Oldřich Doskočil.

Seminář o kronikách proběhne ve čtvrtek 23. dubna na Okresním úřadu v Litoměřicích".

Článek byl na s. 2 doprovázen fotografií s popiskem: Oldřich Doskočil z Okresního vlastivědného muzea v Litoměřicích si prohlíží novou kroniku města, kterou právě připravil".

Foto: MAFA - Ondřej Hájek.

K V Ě T E N

Nová železniční zastávka

Na sídlišti Cihelna vznikla na železniční trati Lovosice - Česká Lípa na náklady Městského úřadu nová železniční zastávka Litoměřice - cihelna. Město ji postavilo na vlastní náklady a odprodalo Českým drahám za symbolickou částku 20 tisíc Kč. Vlak tu v květnu už stavěl.

Neuvěřitelná srážka automobilů

O poklidné půlnoci, přesněji, chvíli před ní, se 3. května na přehledné křižovatce Kocanda (směry Ústí nad Labem, Česká Lípa, Praha, centrum) opatřené světelnou signalizací, srazila dvě osvětlená osobní auta - BMW a Škoda. Vozidlo BMW přijíždělo od České Lípy a škodovka se valila ulicí Na valech. Ke srážce došlo uprostřed křižovatky. Na místo nehody dorazily téměř současně Policie ČR, Městská policie a Rychlá záchranná pohotovost. Zjistilo se, že ani jeden z řidičů neměl oprávnění k řízení vozidla, protože oba měli zadržené řidičské průkazy. Navíc byli oba řidiči značně v podroušeném stavu. Jenže opilcům štěstěna přeje: Lehce zraněna byla pouze třetí osoba, která náhodně přecházela ve střízlivém stavu křižovatku, opilým řidičům se nestalo vůbec nic. Auta už takové štěstí neměla.

Č E R V E N

Nový ředitel MKZ

Ve středu a čtvrtek 27. a 28. května probíhalo výběrové řízení na ředitele Městských kulturních zařízení. Přihlášeno bylo 17 zájemců, dva nevyhověli zadávacím podmínkám a další dva se nedostavili. Ze 14ti kandidátů vyhrála Mgr. Veronika Rybová z Litoměřic, ředitelka Integrované školy v Roudnici nad Labem. Městská rada na svém mimořádném zasedání 4. června pak výsledek výběrového řízení schválila.

2. mistrovství světa v hokejbalu

Na zimním stadionu v Litoměřicích se ve dnech 4. - 7. června konalo 2. mistrovství světa v hokejbalu. Významné na této události je už to, že Mezinárodní hokejbalová federace (ISBHF) pověřila ČMSHb jeho organizací. O to významnější je pak skutečnost, že událost se odehrávala v Litoměřicích. Uspořádání MS v Litoměřicích se konalo po pořádání Mistrovství Evropy a Mistrovství Evropy juniorů v Praze.

Nebývalý nárůst zájmu o původně pouliční sport napomohl ISBHF kontaktům s Mezinárodní hokejovou federací (IIHF). Ta usiluje o rozšíření obecného zájmu o hokej, k němuž hokejbal či street hockey nepochybně náleží. Mistrovství světa hokejbalu zapadá do propagace hokeje ve všech formách.

Letošní Mistrovství světa v Litoměřicích bylo po nezapomenutelné Bratislavě 96 druhé v pořadí.

- 68 -

Hokejbal má velmi krátkou moderní historii,. Ovšem nápad hrát s malým míčkem a holí je mnohem starší. První hra s míčkem a hokejkou podle pravidel se hrála v Irsku již ve druhém tisíciletí před naším letopočtem a nazývala se hurling. Byl to vlastně nejstarší doložený předchůdce hokejbalu.

Hokejbal v moderní podobě se nejprve rozvíjel v jednotlivých zemích naprosto nezávisle. Je až neuvěřitelné, kolik let se hrály soutěže hokejbalu v sousedních zemích, aniž by o sobě hráči věděli. Teprve po roce 1989 se otevřely hokejbalistům nové možnosti kontaktů se zahraničím. První kroky vedly do Kanady, kde se hokejbal nebo-li ball hockey hraje podle pravidel již od roku 1974. Jak se postupně navazovaly sportovní kontakty, ukazovalo se, že pravidla jsou si v jednotlivých zemích natolik blízká, že bylo poměrně jednoduché mezinárodní hnutí sjednotit. To se stalo založením ISBHF v roce 1993 a jejím rozšířením o některé Evropské země v roce 1996.

ISBHF doposud organizovala 1. ME v Bratislavě v roce 1995, první oficiální MS a 2. Mistrovství Evropy v Bratislavě v roce 1996. V roce 1997 mělo vedle 3. Mistrovství Evropy mužů premiéru také 1. Mistrovství Evropy juniorů.

Co je hokejbal Příbuznost k lednímu hokeji dokazuje stejná hokejka, rozměry branek a z větší části i pravidla hry. Zásadní je však to, že z psychologického hlediska se hráč hokejbalu staví do jedné řady s hráčem ledního hokeje a považuje hokejbal za sport, který z řady důvodů přímo z ledního hokeje vznikl. Od ledního hokeje se liší především tím, že se nehraje na ledě, ale na pevném povrchu hřiště (asfalt, beton, umělý povrch), nepoužívá se brusle a touše. Hráči hokejbalu mají sportovní obuv a hrají s klasickou hokejkou a míčkem. Ostatní výstroj hráčů hokejbalu je jednodušší než v ledním hokeji, protože není nutná tak pečlivá ochrana těla.

Hokejbal není pozemní hokej a nelze tyto dvě sportovní disciplíny vzájemně zaměňovat. Oba sporty se od sebe liší v mnoha směrech (povrch a velikost hřiště, mantinely, branky, počet hráčů, hokejka, míček, pravidla atd.) a příbuznost není téměř žádná.

Hokejbal vznikl v Čechách v roce 1984 v Českých Budějovicích, postupně se připojovala další města - Plzeň, Zlín, Praha a Brno. Českomoravský svaz hokejbalu byl založen v prosinci 1989. Z původních 2.000 členů se počet registrovaných hráčů rozrostl na 16.000.

Dnes se hokejbalové soutěže hrají v 41 městech na 44 stadiónech. V roce 1997 se hokejbal stal šestým nejsilnějším kolektivním sportem v zemi.

Česká republika je zakládajícím členem ISBHF (1993) a od roku 1996 členem Evropské hokejbalové asociace (EBHA). Čeští hokejbalisté jsou mistry Evropy z roku 1996, získali stříbrné medaile na 1. a 3. Mistrovství Evropy v roce 1995 a 1997, dvakrát obsadili 3. místo na mezinárodním turnaji Northern Encounter v Kanadě

(1993 a 1994). Český hokejbal představuje výkonnostní světovou špičku.

Na 2. mistrovství světa v Litoměřicích se Česká republika stala mistrem světa, na druhém místě skončilo Slovensko, na třetím USA.

Účastníci MS:

Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko, USA, Slovensko, Česká republika, Německo, Kanada.

- 69 -

100 let železnice Lovosice - Česká Lípa

Oslavu 100. výročí zahájení provozu na trati Lovosice - Česká Lípa zorganizoval Spolek železniční nostalgie z Děčína spolu se železniční stanicí Úštěk v sobotu 13. června. Hlavní hrdinkou oslav byla parní lokomotiva z roku 1948, která táhla osobní soupravu nazvanou "Dětský drak" ze stanice Děčín do České Lípy se zastávkami v Ústí nad Labem, Lovosicích, Litoměřicích (zde souprava stála půl hodiny) a Úštěku. Tam byly pro děti připraveny další zábavné akce.

Diváci shlédli také historické drezíny. Lokomotiva pak pouze s dvěma vagóny pokračovala do stanice Česká Lípa, kde se otočila a odjela zpět do Úštěka.

Lokomotiva byla vyrobena ve Škodových závodech v Plzni roku 1948 pod výrobním číslem 1901, váží 169 tun s plným vyzbrojením. Je univerzální: Hodí se jak pro vozbu menších rychlíků tak pro vozbu osobních vlaků a zároveň i pro lehčí nákladní vlaky. Je moderní konstrukce poválečné výroby a je deponována v Děčíně. Dojezdila v roce 1980, kdy předtím krátce sloužila jako přetápěcí lokomotiva pro osobní vlaky s parou a od roku 1988, kdy proběhla její druhá oprava, je jako muzejní stroj v režii Českých drah.

U nás jsou jak parní lokomotivy muzejní, tak soukromé a zároveň lokomotivy, které provozují České dráhy. V současné době je jich pojízdných kolem 30, a konkrétně z těchto typů jako byla tato (řada 475) jsou 4 u nás a 1 na Slovensku. Topí se v nich klasickým uhlím, v souvislosti s protipožárním opatřením uhlím černým.

Snížení věkové hranice pro dětský dechový stacionář

Pobyt v Dechovém rehabilitačním stacionáři pro zdravotně postižené oslabené děti v Litoměřicích je omezen věkem od tří do šesti let. Přesto od října t. r. sem mohou docházet i dvouapůlleté děti. Do stacionáře se dostávají na doporučení obvodního lékaře. To je novinka, protože dříve toto doporučení musel dát imunolog nebo alergolog. Na podzim letošního roku dochází do stacionáře 15 dětí, což je menší počet než tomu bylo v loňském roce, kdy sem docházelo hodně předškoláků, kteří do 1. září usedli do školních lavic.

Dětský dechový rehabilitační stacionář se nalézá v budově oblastního spolku

Českého červeného kříže už pět let. Je to předškolní zařízení pro děti s opakovanými infekty horních a dolních cest dýchacích. Péči o děti zajišťují zdravotní sestry a učitelky mateřské školy. Odborným garantem je MUDr. Karla Barková, zástupkyně primáře dětského oddělení Městské nemocnice v Litoměřicích, která pravidelně do stacionáře dochází.

Náklady na provoz stacionáře z části hradí pojišťovny, rodiče doplácí měsíčně 500,- Kč.

Děti zde inhalují a berou léky. Důležité pro ně je dýchání nosem. Proto různá dechová cvičení včetně hry na flétnu nebo foukání do papírového větrníku. Dále jsou to míčkování, pokleповé masáže, jednou týdně návštěva bazénu a sauny na 6. mateřské škole.

Do zařízení, v němž jsou čističky vzduchu, ionizátory a zvlhčovače vzduchu, se dováží strava ze 6. mateřské školy. Má-li některé dítě dietu, není problém mu ji zajistit.

- 70 -

Dětské dopravní hřiště znovu slouží veřejnosti

Ve čtvrtek 10. září bylo po více než dvouměsíční rekonstrukci slavnostně předáno do užívání litoměřické veřejnosti dětské dopravní hřiště v Jiráskových sadech. Celá rekonstrukce přitom proběhla v průběhu letních prázdnin. Výuka dopravní výchovy tak nebyla na litoměřických základních školách přerušena.

Ředitelka Domu dětí a mládeže Rozmarýn Zuzana Bendová při slavnostním znovuotevření poděkovala Městu Litoměřice a referátu dopravy Okresního úřadu v Litoměřicích za částku 800 tisíc Kč kterou se oba subjekty společně na rekonstrukci podílely. Zbývajících 200 tisíc dodal ze svých zdrojů Dům dětí a mládeže Rozmarýn.

Stavební část rekonstrukce provedly Technické služby města Litoměřice a dopravní značení zdarma nalinkovala firma Credo pana Bobka.

Elektroinstalaci provedla firma "Květoň", z dalších firem se na rekonstrukci podílely firma ILBAU Teplice a společnost H+S Podrabský.

Dopravní hřiště nyní nabízí více než 500 metrů cvičné silniční plochy, k dispozici je i světelné dopravní značení jež bylo dlouhou dobu mimo provoz. Správce hřiště Milan Milčinský, který tu působí již čtvrtým rokem, může školáky nechat vybírat z 35 jízdnicích kol.

Ř Í J E N

Vinobraní 1998

Po roční přestávce (v roce 1997 se vinobraní v Litoměřicích nekonalo), se v sobotu 10. září opět uskutečnilo vinobraní. Na rozdíl od předcházejících let nebylo organizátorem Město, ale Městská kulturní zařízení pod vedení nové paní ředitelky.

Počasí bylo nevlídné, odpoledne dokonce trochu pršelo. Dopoledne na náměstí mnoho lidí nebylo. Když se ale blížila čtrnáctá hodina, prostor se velice zalidnil. V tuto dobu do města zavítal průvod v čele s Karlem IV. Kuň "zaparkoval" mezi automobily a král český a císař římský vystoupil na trůn.

Jinak se vinobraní konalo s obvyklými atrakcemi. Žádná výtržnost se nekonala a přes nepřízeň počasí se lidé na náměstí bavili dost dlouho do noci. Největší zájem byl pochopitelně o burčák.

Věvec na Křepkův hrob

Stalo se tradicí, že MÚ Litoměřice klade od loňského roku v čase dušiček věvec na hrob v Soběnicích senátora a bývalého litoměřického starosty Franze Křepka. Hrob byl zachráněn díky MÚ Litoměřice loni. Tato německá část byla OÚ Soběnice určena k likvidaci. MÚ hrob patří OÚ Soběnice. Letos věvec položili starosta ing. Milan Tejkl a vedoucí odboru kultury, školství a sportu Helena Bitrichová.

- 71 -

8. CO KRONIKÁŘ OSOBNĚ VIDĚL A SLYŠEL (včetně vzpomínek pamětníků)

Ú N O R

Objevení Škrétova obrazu

Když kronikář O. Doskočil nastoupil v prosinci 1994 do muzea a začal se zabývat E. Eysertem, objevil Eysertovu kopii Škrétova obrazu od roku 1900 neznámého portréta biskupa Šlejnice. Další osudy svého pátrání pak popsal v katalogu "Eberhard Eysert (1860 - 1920), edice "Malíři Litoměřicka", sv. 1, exkurs I., s. 40 - 41. Originál byl pak v roce 1996 objeven archeologem litoměřického muzea O. Kotyzou, což bude popsáno ve svazku "Krajina Litoměřicka a Českého středohoří 19. a 20. století (do roku 1945), jenž by měl vyjít v edici "Malíři Litoměřicka" jako její pátý svazek v roce 2000.

Zde ovšem nemohlo být, vzhledem k odbornosti a vznešenosti textu, zaznamenáno, proč dílo objevil Kotyza a ne kronikář. Tedy:

U příležitosti otevření Diecézního muzea na podzim roku 1996 bylo pozváno jen

několik málo vybraných neznaobů na recepci v budově biskupství. Protože archeolog v tomto objektu nikdy nebyl a moc toužil se tam podívat, byla vedením muzea předána pozvánka jemu. Kronikářovi to nevadilo, naopak, byl rád, protože po společnosti na biskupství netoužil a navíc ho nenapadlo, že by ztracený obraz mohl být skutečně zasut na biskupství a že církev svatá téměř celé století netušila, přes výkřiky historiků umění v odborném tisku o jeho nezvěstnosti, že ten obraz stále vlastní.

V době předání pozvánky Kozzovy ovšem kronikář nemohl tušit, že den před vernisáži v litoměřické galerii se velice opije a druhý den bude trpět kocovinou. A že tedy zajde na otevírání Diecézního muzea pouze na chvíli a z formálních důvodů. Nepřesvědčil ho ani sám otec biskup Koukl, který osobně přišel pozvat všechny, kteří po vernisáži seděli v galerii, aby s ním odešel do jeho rezidence. Důvodem pozvání neznaobů bylo, že ohlášený autobus pozvaných vysokých církevních prelátů a jejich hostů z Prahy nedorazil a recepcce na biskupství tak byla liduprázdná. Vzhledem ke stavu své hlavy ale kronikář nepodleh a odebral se domů, čímž se dopustil chyby pro svoji odbornou práci přímo osudové. Druhý den mu jeho kolega archeolog oznámil, že našel obraz Škrétův, ale že zatím budeme o objevu mlčet.

Obraz je ve špatném stavu, ale přesto byl reprodukován v barvě v knize "Dějiny města Litoměřic" vydané v roce 1997.

- 72 -

K V Ě T E N

Vojenská přísaha na Náměstí a její příběh

Novinová zpráva:

České noviny Litoměřicka, číslo 19, 14. května 1998 pod titulem "Ministr přijal přísahu" napsal pod značkou (dag), že "Na šest set nováčků z litoměřické a hradecké posádky slavnostně přísahalo v sobotu na Mírovém náměstí v Litoměřicích věrnost vlasti, a to před zraky nejvyšších státních představitelů. Ministr obrany Michal Lobkowicz při této slavnostní příležitosti prohlásil, že se Litoměřice řadí mezi města, která se sama zasloužila o to, že v nich armáda zůstala. "Při redukci stavu armády byl jedním z kritérií vztah veřejnosti a Litoměřice nepatřily mezi města, která se chtěla armády zbavit", doplnil ministrova slova Jiří Nekvasil, bývalý náčelník generálního štábu. Stav armády v Litoměřicích by už měl zůstat beze změny. Ministr Lobkowicz také řekl, že proces předávání majetku armády obcím byl urychlen. "Minulou středu jsme vládě předložili materiál, kterým jsme obcím předávali několik desítek objektů. "Zda je mezi ně zařazen i Terezín, kterému pomalé předávání majetku působí problémy, pan ministr nevěděl.

Odposlechnuto v litoměřických hospodách kronikářem: Pan ministr přijede do Litoměřic a není informován o situaci v Terezíně, kde je veřejným tajemstvím, že

odchod armády z vojenského města založeného Marií Terezií koncem 18. století, jehož život závisel právě na ní, bylo lobbistickou záležitostí.

Z Prahy přiletěl třemi helikoptéry. přítom piloti první třídy ztrácejí kvalifikaci a odcházejí z armády, protože není na pohonné hmoty.

Užitek z jeho návštěvy měl nájemce hospody u kasáren, jež byla na náklady armády vymalována a jinak vylepšena. Zde pan ministr s doprovodem poobědval za 10 tisíc Kč. Pro srovnání: Ministerstvo kultury zamítlo kronikáři grant na směšnou částku 50 tisíc Kč na restaurování obrazů ze sbírek muzea. Kronikář nechce, aby pan ministr a jeho doprovod trpěly hladu, sám se rád dobře nají. Vem čert částku za oběd. Ale jedna letová hodina je dost peněz. Takže kdyby těch 60 km z Prahy přijel autem, určitě by zbil na restaurování obrazů.

V plánu měl pan ministr navštívit "Měřický ústav" u Ploskovic (dříve se tam odposlouchávalo NATO, nyní čert ví co). Jenže se ožral a tak se inspekce už nekonala.

Ministr přijal přísahu. Ale od poloviny nováčků podruhé. Vzhledem k tomu, že do litoměřické posádky nastoupilo málo červených baretů (ženisté) přijeli ze Žatce barety modré (protiletectká obrana, a ne nováčci z Hradce, jak uvedla novinová zpráva). Kde je tady etika a čemu učí naše ministerstvo mladé lidi. Podvádět. A tady také začíná krize naší společnosti. Pan ministr národní obrany patří mezi ty, kteří opustili potápějící se loď ODS a přeskočili do Unie svobody (US). Takže není co dodat!

Ř Í J E N

Krize etiky - autonehoda

Ve čtvrtek 29. října šel kronikář se svým kolegou z muzea Láďou Eichingerem krátce po jedenácté hodině dopoledne do Katovny. Na křižovatce ulic Na valech a Lidická byli oba svědky srážky dvou osobních automobilů. Z Lidické nedal mladý řidič přednost a narazil do pravého boku osobního auta na hlavní ulici, které jelo směrem od Ústí nad Labem k hlavní poště. Autonehoda zabránila dalšímu provozu. Řidič s pražskou poznávací značkou, který autonehodu zavinil, zacouval a jako že chce uvolnit místo silničnímu provozu. Náhle však druhé auto, do kterého narazil, objel a ujel směrem na Pokratice. V ujíždějícím autě sedělo několik dalších lidí, kronikář si všimnul mladého děvčete s brýlemi na předním sedadle vedle řidiče.

- 73 -

9. JUBILANTI

K V Ě T E N

Muž, který první zazpíval v Litoměřicích rokenrol oslavil 55. narozeniny

V pondělí 25. května večer se v Domě kultury sešli legendy českého rokenrolu ze šedesátých let, aby vzdali hold pětapadesátníkovi Vladimíru Polákovi. Večer se

jmenoval příznačně: "Legendy českého rokenrolu".

V. Polák byl členem první české rokenrolové skupiny Samuels Band. Jeho osobní vzpomínky jsou zapsány v litoměřické kronice 1987 v rubrice "Ze vzpomínek pamětníku".

Od doby, kdy se v Litoměřicích všichni sešli, uplynulo 36let: Kytarista Petr "Pete" Kaplan, basista Pavel Chrastina (basová kytara v té době nebyla), členové slavného Mefista zpěvák Viktor Sodoma, sólový kytarista Ota Jahn a jedenašedesátiletý a první kapelník Olympiku Míla Růžek. Sestavu doplnili Ben Vítek na bicí a baskytarista Vráťa Horčík.

Oslavenec dostal 55 buřtů a stejný počet piv. To vše z rukou "příslušníka SNB (Sboru národní bezpečnosti)" v dobové uniformě a soudružky v rudém dresu s nápisem CCCP (SSSR - Svaz sovětských socialistických republik) a s kladivem a srpem pod ním. Atmosféru doby, kdy v Čechách letěl rokenrol, připomínal transparent slibující splnit závěry sjezdu KSČ (Komunistické strany Československa).

Oslavenec si pochopitelně s bývalými spoluhráči ze Samuels Band zahrál a zazpíval Shake, Rattle and Roll, Stuck on you, Rock - A - Beatin Booge atd.

- 74 -

10. ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ

Č E R V E N

Magdalena a Jazz

V polovině devadesátých let se stala první dámou jazzu v Litoměřicích sálová sestra na chirurgii v litoměřické Městské nemocnici (původně porodní sestra) Magdalena Lívancová. Přinášíme její vzpomínky:

Muzika a zejména zpěv mě provázejí celým životem. Prvopočátky byly ve školním sboru Plamínek, který tehdy vedla paní učitelka Králová. Později pak v době studií na gymnáziu jsem měla to štěstí, že mě učil hudební výchově pan profesor Frühauf. Zavedl mě k paní profesorce Jitce Švábové do Ústí nad Labem a tam jsem začala navštěvovat hodiny zpěvu a učit se pracovat s hlasem. To celkově ovlivnilo moji osobnost. Všechny zkušenosti jsem bohatě využívala v další hudební činnosti. V té době jsem se rozhodovala, mám - li se celý život věnovat klasickému zpěvu, nebo být při tom, když se rodí nový život.

Od roku 1980 dodnes zpívám v tanečním orchestru kapelníka Jiřího Lívance, mého manžela. Jemu také vděčím za trpělivost a péči při přípravách skladeb a jejich aranží. Celá ta léta poslouchám a zpívám muziku všech žánrů. K jazzu jsem nepřišla náhodou. Máme doma dost rozsáhlý archív této muziky. Poslouchala jsem ji, ale nikdy jsem si nemyslela, že bych ji mohla prezentovat na veřejnosti. A stalo se.

Manžel působil léta v jazzové kapele The Weterans Jazz Band Litoměřice. Často mi o ni vyprávěl, pouštěl jejich nahrávky a také jsem pročetla jejich kroniku, která přibližuje historii vzniku a nezapomenutelné vzpomínky z doby vzniku v roce 1967. Aktivní činnost kapely se datuje do roku 1973.

Ve skoro stejném složení se po delší odmlce začali opět scházet a hrát při příležitosti různých akcí, jako např. vernisáže, jazzová posezení, nebo na pravidelných večerech Whisky clubu v hotelu Salva Guarda v Litoměřicích. Občas jsem na nich doprovázela svého manžela a muzika se mi začala čím dál více vrývat pod kůži.

Na první "Dámské středě" v Domě kultury v Litoměřicích mě přiměli, abych si s nimi zazpívala. Ta první písnička byla od Jaroslava Ježka "Život je jen náhoda" v duetu se Zdeňkem Květoněm. A náhoda to vlastně vůbec nebyla. Zpívám dodnes. Měla jsem také velkou radost, že kapela dostala nový impuls a hrálo se s obrovskou chutí. Jazz je velice inspirativní, nacházím v něm stále něco nového, nikdy se nedá jen zazpívat, ale musí se prožít. Možná je to znát, já do těch písniček dávám celou svoji duši. Muzika a zpěv, to je můj život.

Doufám a věřím, že v našem městě bude jazzu nakloněno stále více posluchačů, příznivců, hudebníků a také sponzorů, s jejichž přispěním by se mohla tato hudba více rozvíjet. Ať už by se podíleli např. pořádáním jazzových párty a večírků, nebo snad přispěním na technické vybavení (zpěvovou aparaturou apod.).

Jazz není a sotva kdy bude pouze hudba. Je to svět, životní pocit a pečeť věrnosti.

Magdalena

Lívancová

Zaznamenáno v pondělí 29. června 1998 v Litoměřicích.

Městská kronika uzavřena

5. ledna 1999

Kronikář města

Oldřich DOSKOČIL.